LOGONOMIA ANGLICA.

Quâ Gentis sermo faciliùs addiscitur.

Conscripta ab ALEXANDRO GIL, Paulinæ Scholæ Magistro Primario.

Secundò edita, paulò correctior, sed ad vsum communem accommodatior.

LONDINI,
Excudit IOHANNES BEALE.
Anno M.DC.XXI.

ROBERT : DAVIES
of Llannerch: Denbighshire:

EX BIBLIOTHECA LUDOVICI LUCIANI BONAPARTE.

SERENISSIMO

Potentissimoq; Principi

IACOBO,

D.G. Magnæ Britanniæ, Franciæ, &
Hiberniæ REGI, *fidei Defensori, &c.*

IVE privatum meum officium spectem, omnem animi gratitudinē Majestati Tuæ me debere agnosco, cuius Gratiâ & Clementiâ effectum est, vt hanc quā sequor vitæ viā ingressus sim: siue etiam commune illud officium intuear, quod omnes viri boni Regi literatissimo, & optimo deberi agnoscunt: non audebā vlli in hominibus nomini, præterquam Numini

.uo hoc quicquid eſt operis conſecrare, quod inter alia totius noſtræ gentis honorem tantopere attingit, quem ſolus & ſuſtines, & tueris. Neque enim bellica virtus, nec ſcientia literarum, nec candor ingenij, nec morum cultus, neque vlla rerum potentia ad gentis alicuius gloriam tantùm valet, quantùm ſermo; quo iſta inter ſe aperiunt, & exteris produnt, & poſteris commendant. Hac de cauſâ illuſtres viri Principes, Reges, Imperatores, de patrij ſermonis cultu & nitore curam impensè ſuſcepe-runt. *Iulius Cæſar* de vocum analogiâ ſcripſit ad *M. Tullium*. *Auguſtus* perinde ſcribendum cenſuit ac loquendum. *Tiberius* in Senatu verba facturus, niſi poſtulatâ priùs veniâ, verbum peregrinum non pronunciauit. Et *Carolus* rebus geſtis Magnus, maior virtutibus, maximis illis de re literariâ meritis hoc addidit; quòd patrij ſermonis Grammaticam ſcripſit, conatus regulis & præceptis cultiorem & elegantiorem, ad æmulationem Græcorum Romanorumque, linguam Teutonicam reddere, omniq; barbarie exuere. *Chilpericus* Rex Sueſſionum literis Gallicis, quatuor à ſe inventas addidit; publicoque edicto eas recipi, in ſcho-

lis

lis doceri, & in ſcripturis exprimi mandauit. Atque vt exotica mittam, multoſque in ſerie auorum tuorum; *Edwardus* tertius, regum ſui temporis delibatus flos, quo nemo aut rebus geſtis clarior extitit, aut prudentiâ illuſtrior, decreuit; Ne quis Gallicè, aut in cauſis cognoſcendis, aut in iure dicundo loqueretur (conſuetudine iam inde à *Wilhelmo Normano* introductâ) ſed vt cauſarum cognitiones, ſententiæ, & cætera acta, linguâ Anglicâ Latinâue conſcriberentur. O ſi tanti principis curæ par populi amor reſpondiſſet! certè nec iuris conſulti illa nomini Anglico inuſta ſeruitutis ſtigmata in hodiernum vſque diem oſtentarent: nec ab alijs gentibus malè audiret (vt barbara) lingua Anglica, quâ nulla, audeo dicere nulla earum quæ nunc mortalibus in vſu ſunt, aut cultior, aut ornatior, aut ad omnia animi ſenſa explicanda aptior, aut facundior inuenietur. Obrepſère (fateor) in ſcriptione culpæ innumeræ, quibus diſcentium ſtudia impediuntur: ſed repetitis vſque ab antiquitate, maiorum noſtrorum characteribus, priorum temporum incuriâ intermiſſis; eas omnes ita reſtitui, vt quantumcunque rudis (percep-

tâ inprimis literarum prosodiâ) verum vocum nostrarum sonum, primo statim intuitu possit accipere. Sed quia omnis huius industriæ fructus à Tuo solius Nutu dependet (neque enim cognitus, & agnitus error, vbi diu inualuit, sine magno exemplo statim deseritur) itaq; quicquid ego totus sum, quicquid opera aut conatus meus, omne illud ad Majestatis Tuæ pedes humillimè prouolutus offero, vt pro excellenti diuini animi tui iudicio, Majestas Tua ratum esse iubebat conatum meum, aut etiam irritum.

Majestatis Tuæ

humillimus Subditus.

ALEXANDER GIL.

PRÆFATIO AD LECTOREM.

GEntis Anglicæ, & linguæ origo vna est: ea ad Saxones, & Anglos, Germaniæ populos refertur. Saxones, siue à sicis (quas illi *seacas* vocabant) nomen traxerint: siue (quod mihi vero propinquius videtur) ab Askenaz Gomeri filio; non tenebo mordicus. Tamen vtcunque illi sæcas in pretio habuerint; certè seipsos sæcasons (hoc est sicarum filios) non nominassent: at ab Askenaz, leui declinatione Sacas, se cum summo gentis honore, & debitâ parentis veneratione, Sacasons (hoc est Sacæ filios) appellassent. Nam & docti censent posteros *Askenaz* ibi sedisse, & Germanorum Iudæorum magistri (quorum lingua non parum momenti habet in posteris Noachi dignoscendis) se volunt esse אשכנזים, hoc est degentes in Ashkenazitis. Anglos olim in Cimbricâ Chersoneso inter Iutlandiam & Holsatiam sedes habuisse, nonnulli sunt auctores. Sed perexiguus est ille angulus, qui tam numerosam gentem emitteret, vt vel duos tantùm Angliæ comitatus incoleret; quamuis sedes suas penitus desertas reliquisset. *Alij* Anglos Scaniam, siue Sconiam (quæ etiā Daniæ prouincia est, sed Suediæ contermina) habitasse volunt; & hinc à Danis pulsos, sedes alias quæsiuisse. An hinc in Pomeraniam traiecerint, nescio. Sed *Ptolomæus* Angilis, supra Albim ad Calusij vsque fluminis initia non longè à Mesurio (quod hodie Magdeburgum volunt) sedes assignat: hinc ad occidentem solem Sueuos, & Teutonarios locat, & ad Albis ostia Saxonas. Atqui non in Sconiâ tantùm est Engelholme primaria prouinciæ ciuitas; sed per vniuersam fere Germaniam, manifesta sunt Anglorum vestigia. Saxonum quoque sedes *Ptolomeo* sunt angustæ nimis. Constat enim Saxonas ab inferioribus Rheni, ad Albim vsque sinumq; Codanum incoluisse [Auent. Annal. Boiorum lib. 5.] Itaque nisi recentius sit illud Saxoniæ nomen quæ hodie à *Marchiâ* ad Misniam & Lusatiam pertinet, perexigua sanè est illa pars antiquæ Saxoniæ. Præsens enim vidisse memini, *Hamburgum prima ciuitas Saxoniæ*. Veri autem simillimum est, eaq; est historiæ fides, Saxonas, qui postea Britanniam sui iuris fecerunt, eos fuisse, qui circa *Amisiun*, Visurgim, *Albim*que fluuios consederunt. *Aduentus* autem eorum in Britanniam hanc causam habuit.

Cum imperium Romanum fractum & attritum esset, Britannia à Romanis sub Valentiniano iuniore deserta est. Britannis diuturno cum Romanis bello cæsis, omni etiam reliquo populi flore ad extera bella euocato, tenues admodum vires erant contra Scotos, & Pictos. Scoti iamdiu ex Hiberniâ delati, septentrionaliorem insulæ partem occupauerant.

uerant. Picti, siue Britanni erant, qui Romanam seruitutem à suis ceruicibus detestati eò etiam commigrârant; siue populus è Germaniâ oriundus, á bellicâ fortitudine Phichti dictus non multum intererit. His igitur Britanniam vastantibus, & populum ad internecionem vsque cædentibus, coactus est *Vortigernus* rex auxiliares Saxonum copias accersire, quibus hostium impetus retardare, & cohibere posset. Hinc Saxonibus gloria rediit, & pax Britannis. Sed quum Rex stipendia militibus soluendo nó esset, initum fœdus est, vt Cantium in *Hengisti* & Saxonum ius concederet. Hoc factum circa annum salutis 450. Firmatur postea fœdus; *Hengisti* pulcherrima siue filiâ, siue nepte, Regi in matrimonium datâ, & soceri regno magnis prouincijs amplificato. Hoc ægrè ferre Britannos, fremere, regẽ abdicare, *Vortimerum* regem pro parte poscere, ad arma vndique conclamatum. Per breue fuit hoc *Vortimeri* regnum; sed funestum Saxonibus: quarto enim prælio eorum copias ita fudit, vt pedem in Britanniâ vix firmarent. Sed illo, nouercæ insidiis, è medio sublato, rediit cum suis *Hengistus*; & quod virtute non potuit aggreditur fraude: simulato enim de pace colloquio, primores Britones ad vnum fere omnes trucidauit, *Vortigernum*, post filii funus regno iam restitutum, captiuum abduxit; cuius libertas quatuor amplissimis prouinciis compensatur. Sic rediit Saxonibus animus; sic refectæ vires. Sed nulla potentia longa. *Aurelius* enim vires eorum attriuit: at inclytus ille *Arturus* gentem fudit, fregit, domuit; sed non deleuit tamen. Vnde post *Arturum* ita inualuit eorum vis, ita creuit numerus, vt vniuersam fere insulam (Walliæ tantùm & Scotiæ montanis exceptis) sui iuris fecerint. Nec ita Saxonibus obfuere frequentes *Cadwallonis* triumfi, quin filium eius *Cadwalladrum*, ad Armoricanos vsque Britannos fugarent. Et, siue quod linguæ suæ puritatem, & gentis decus retinere vellent; siue quòd bella odiis incensa gererent: ita in ipsam Britonum linguã sæuitum est, vt omnia ferme nomina ciuitatum, oppidorum, villarum, fluminum, traiectuum, syluarum, vallium, & montium Saxonicis vocabulis mutarentur. Sic Saxonibus circa annum 680. in Britanniâ rerum dominis, in septem regna diuisum est imperium. In hac heptarchiâ, variis bellorum ciuilium procellis agitatâ, nunc hoc, nunc illud regnum cæteris eminuit. Igitur postquam *Egbertus* Occidentalium Saxonum princeps rerum potiretur; vt discordes suorum animos consopiret, populum vno nomine Engelice, ipsamq; terram Engeland appellari iussit. Sic Iutarum, & Phrisiorum nomen (quorũ non infrequẽs numerus huc cum Anglis appulerat) omnino euanuit. Et licèt omnes cõmuni nomine Saxones vocarentur, (vnde & ipsa insula Saxonia transmarina dicta est) tamen quia in Saxonibus princeps erat ille populus quos *Ptolomæus* Angilos, nos Anglos appellamus; satis erat *Egberto* causæ vocabuli sui, licèt alii etiam alias comminiscantur. Hæc fuere gentis nostræ & linguæ incunabula: quæ si ampliùs nosse animus est, frequentes sunt in hoc argumento historiæ. Perfectam autem huiusce rei cognitionem tibi dabit, eruditissimi, & antiquitatum nostrarum sagacissimi interpretis *Wilhelmi Camdeni* Britannia.

Sermonis

Sermonis nostri puritas hinc constare potest, quod præter illam mutationem quam sæpe defleo, illamque quam temporis diuturnitas omni sermoni inferre solet (idque vt infinita illa potestas & sapientia eniteat, ex omni sono, & significatione quæ in voce humanâ esse, aut exprimi possit) nulla exterarum gentium colluuies nostrum infecerit. Et quum reliqui Teutones, quaquauersum erumpentes in Italia, Gallia, *Hispania*, &c. linguam gentis didicerint: tamen, maiores nostri sermonis sui puritatem semper retinuerunt. Nam quamuis antiqua illa Britonum, & Saxonum odia iamdiu resederint, & populus mutuis connubiis iunctus, vnius imperio pareat, vna lege ius suum tueatur, & (quod maximum est animorum vinculum) eandem fidem, & religionem colat: Propriis tamen familiarum nominibus exceptis; vix vlla vox Britanica in vsum communem recepta est. Magna fateor rerum facta est mutatio in illâ strage quam Dani ediderunt, quæ in Anglia à *Knuto* primo ad *Edwardum* (hoc est, annos viginti quinque inualuit: maior in victoria Normanorum: at verò sermonis mutatio nulla. Dani enim, populus vt loco dissitus, sic animos quoq; dissitos habuerunt: at verò sermonis maior erat concordia, quàm quæ illis hodie est cum reliquis Germaniæ populis; quemadmodum ex *Knuti* decreto de Religione, quod adhuc Saxonicè extat, manifestum est. Normanni verò etsi sermonem suum Teutonicum in Gallicum mutâssent, idq; etiam *Wilhelmus* primus omnibus modis tentaret, vt Angli Gallicè loquerentur: ita tamen irritus fuit ille conatus, vt post *Wilhelmum* totus refrixerit. Assensêre quidem Victori plerique nobiles, & voluptatum ministri, & certò certiùs aulici, qui bonis aliorum inhiabant; ideoque in plurimis aulæ seruitiis multa adhuc sunt Gallica vocabula: in lusibus etiam, in aucupiis, & venationibus omnia Gallicè: etiam nostrates canes ad prædam adhortantur Gallicè, nisi Tristramus, quem adolescens legi iam penitus consenuerit. Sunt & forensia vocabula multa, in communi vsu nonnulla. Sed his in Etymologiâ datus est locus.

Restat vt videamus, quam tandem mutationem, ab ipsâ temporis diuturnitate, sermo noster perpessus est. Extant Anglicè antiquissima glossemata in Euangelistas, circa annum Christi 700. conscripta: postea etiam ad populum conciones, ecclesiæ canones, & huiusmodi ad rem diuinam facientia: sed ego è mediâ antiquitate exemplum sumam ab *Ælfrico*, qui *Eadgaris* tempore floruit; cuius regni initium fuit anno salutis 960. Epistola eius ad *Sigeferthum* hoc habet exordium.

Ælfric abbot gret Sigeferth freondlice. Me is gesæd that thou redest beo
I Ælfrick abbot greet frendly. to me it is said speakest by
me that ic other tæhte on Englisc en gewriten other cower ancor æt ham
I teach in my English wryting then your at home
mid cow tæhth. forthan the he swutelice sægth, that it sie alefd that messe
with you teacheth. because that he soothly saith, is alow'd masse
preostan wel motan wifigen, and min gewriten withcwetheth thysen.
priests may take wyues, my wrytings gainsaieth this.

Nemo verè Anglus est, qui voces hasce omnes suas esse non agnoscit,

 vtcun-

vtcunque dialecto variari videantur. At si sequentium temporum authores legas, nescio an agrestem asperitatem exuisse iudices, an potius nouam induisse. Habe paucula ex illis quæ *Michael Draitonus*, orbis Anglici *Dionysius*, citat ex *Roberto Glocestrensi*, de Londino à *Luddo* nescio quo mœnibus cincto. illustr. in Polyolbi cantum 8.

Walls he let make al about and yates vp and down
[a] *his* — *And after Lud that was*[a] *is name he cluped it Luds toun.*
The herte yate of the toun that yut stont ther and is
[b] *own* — *He let hit clupie Ludgate after is*[b] *o nam iwis.*
He let him tho he was ded burie at thulk yate,
Theruore yut after him me clupeth it Ludgate.

scio inconcinnam videri hanc poetæ rusticitatem, qui annos vltra trecentos scripsit: sed vtcunque sermonis vsus se dederit, præsentibus hominum temporibus, in flore videtur, nisi & idiomatis peritia adsit, & solers vocum alienigenarum discriminatio.

Huc vsque peregrinæ voces in linguâ Anglicâ inauditæ. Tandem circa annum 1400, *Galfridus Chaucerus*, infausto omine, vocabulis Gallicis, & Latinis poesin suam famosam reddidit. Hic enim vulgi indocti stupor est, vt illa maximè quæ non intelligit admiretur. Hinc noua profluxit scribendi, & loquendi scabies. Nam vt quisque sciolus videri vult, & linguæ Latinæ, Gallicæ, aliusue suam peritiam venditare: ita quotidie fera vocum monstra cicuriat; horridasque, & malè sonantes, nidique infausti picas, & cicumas nostra verba conari docet. Sic hodie ferè ex ijs *Anglis* sumus, qui Anglicè non loquuntur, ab Anglicis auribus non intelliguntur. Nec satis habemus spurium hunc fœtum suscepisse, fœdum aluisse; sed legitimum etiam, origine nostrum, vultu gratum, & à maioribus agnitum, pepulisse. ô dura ora! Communiter audio *komon, vises, envi, malis*, etiam *virtv, studi, Iustis, piti, mersi, kompassion, profit, komoditi, kulor, grās, favor, aksep-tans, &c.* At verò quò gentium eiecistis illa vocabula, quæ pro his adulterinis maiores nostri vsurpârunt? vt voces ciues *exulent*? vt noua barbaries vniuersam linguam Anglicã extirpet? O vos Anglos! vos (inquã) appello quibus sanguis ille patrius palpitat in venis; retinete, retinete quæ adhuc supersunt reliquiæ sermonis natiui; & quæ maiorum vestigia apparent illis insistite. Anne vt ipsi linguam vestram Romanis prouincialem faciatis, quorum maiores Romana arma contempserunt? Satis superque risimus [a] execrabiles aggrauationes, inficiosas indecentias, & deplorabiles excruciationes vestras. [b] Fabulæ etiam fuerunt semicirculi, & trianguli suppeditalium vestrorum, vultis ampliùs colaphizari?

[a] *Sic Fustianicè scribit auctor anonymus Detectionis veneficarum* 1618.

[b] *Vide fabularum centuriam fabulâ* 5.

Physician Mirus talks of salivation,
Of Tophes, of pustules, of febricitation,
Who doth ingurgitate, who doth tussicate,
And who an vlcer hath inueterate.

thus

Thus while his inkhorne termes he doth apply,
Euacuated is his ingenit.

Auditum aduenieus rides *Wilsone*? Atque vt nos vnà tecum rideamus, ede(quæso)Gabritii & Beyæ colloquium Latinogallicoanglicè kantantium. Nec tamen hæc ideo dicta esse velim, ac si omnes omnino peregrinas voces repudiarem:sed vt illorum libidinem refrænem, qui voces vsitatas, sono gratas,& sensus plenissimas auersantur; vt nouas, auditu asperas, sensu dubias, pariant. Neque enim minus nobis quàm aliis gentibus licere puto. Sed vt quæque gens mercibus aliunde importatis liberè vtitur, suasque ipsa extrudit vt alienas comparet: Sic & lingua quæuis alienis copiis ditescere potest, suasque aliis impertire. Quàm multa Romani à Græcis sumpsere?& post captam Græciam, quàm multa vicissim Græci à Romanis? Et si Latinæ linguæ origines libet altiùs inquirere, multa à nostris esse desumpta inuenies. Et vt à corniculâ Æsopicâ plumas aliquot nostrates demam, exempla paucula è multis proponam, vt docti iudicent.

Teutonica.	Anglica.	Latina.	Anglica.	Latina.
Wein	*Wyn*	Vinum,	*Wag*	Vagus,a,um.
Wust	*Wast*	Vastus,a,um.	*The West,*	Vesper quod in occidēte apparet.
Wol	*Wel*	Valeo.		
Wollen } tu	*Wil*	Volo.		
Walhlen } tu	*Wallow*	Voluo.		
ein Wespe	*a Wasp*	Vespa.		
ein Witwe	*a widow*	Vidua.	*To worrow*	Voro.
ein Wurm	*a Wurm*	Vermis.	*To wade*	Vado,as, inde vadum.
ein Wall	*a Wal, or bulwark*	Vallum.		
ein Weg	*a Wai*	Via.		

Hic verò fac, V, antiquo,& recto sono proferas, quo nos W. Nam quamuis per illud V, sæpe digamma Æolicum siue F, crassum exprimerēt, in his tamē& multis aliis non obtinuit. V, enim literæ F, contermina, Græcè per β vertitur: vt, in ἐλάτης & Βιργίλιος, in aliis per ου: vt, in Ουάλης à valeo, ουεσπασιανὸς à vespa. Quamuis non negem nostrū W, per V, id est F, crassū, aut etiā per ipsam B, verti, vt à Wall Belgicè, Teutonicè Walfisch, Anglicè Whale, latinè *balena*. Et quemadmodum hæc ab vnâ literâ incipientia se offerunt: sic etiam inueniet, cui vacat in pluribus experiri. Namque vt ad Asylum Romuli plurimarum gentium vicina fluxit colluuies, vnde tandem vnus latronum grex: sic etiam ex linguis maximè inter se dissitis, vna tandem lingua Romana conflata est; ideo Latina dicta, quia vt à Latinis maximus conuentus sceleratorum, sic plurima inde vocabula deducta sunt. Quare quum nostra Latini asciuerint, reddere quidem idq; cum fœnore oportebit. Sic multa hodie Germani à Latinis mutuantur, neque id in vocibus tantùm, sed etiam alicubi in syntaxi.

Et quum lingua nostra alienas voces tam facilè & admittit, & sponte adoptat; hoc itidem & nobis licere postulo, vt monosyllaba nostra assumptis aliunde plurisyllabis mitescant. Et quum semel omnis terræ labium vnum fuerit, & vnus sermo; optandum sanè esset, vt vnâ vocum communione, vnus omnium gentium sermo communis fieret. Quod si humanis viribus conandum esset, nulla profectò lingua ad hoc magis commoda, quàm lingua Anglica, inueniretur. Sed quia hoc humano ingenio sperandū non est, ita nos in nouis vocibus asciscendis pudenter geramus, vt hoc coacti, non petulanter facere videamur. Quod sanè tum denique fiet, quum nostræ voces, nec simplices, nec compositæ, peregrinæ dictionis vim & sensus assequentur.

Superest, vt de nouâ quam assero Orthografiâ pauca dicā. Et sane cùm viderem Saxonum characteres maximâ ex parte Latinis literis haud ita absimiles, sed vt vnos ab aliis traductos facilè iudicares; nostros tamen concinnitate & elegantiâ Latinos multū superasse: animaduerterem etiam in omnibus antiquis scriptis, nostris maximæ curæ fuisse, ex verâ prosodiâ voces describere; denique tum primùm allatū esse scripturæ vitium, cum libri nostri imprimi cœpissent; omnem cacographiæ nostræ culpam eò potissimum referebā. Nam cùm prudētissimus ille Rex, & vnâ fauentissimus literarū *Henricus* septimus, typografum *Winken de word* (qui primus, scripta Anglica prelo expressit) huc è Germaniâ euocaret: necesse habuit typografus, illis quos habuit typis, nostras voces excudere. Sic primùm accepti sunt *th*, pro ð, g, pro ʒ, &c. Et si, huic non absimile incommodum etiam accederet, vt prælo corrigendo non doctus præesset sed aliquis de grege mercatorum qui Germanicè & Anglicè loqui posset; corrumpi necesse erat Orthografiam nostram; & quia tempestiua medela adhibita non est, in hominum vsum corruptam transire. Atque hanc sanè existimo vnicam fuisse causam corruptelæ. Cui rei etiam hoc argumēto esse potest, quod Germani sonos illos nō habent, in quibus maximè erratū est. Neq; enim pronūciant *thing* sed Ding, pro *faðer*, *what*, *ʒosef*, *Chansler*; efferūt *vater*, *Yosef*, *was*, *kantzler*. Quæ vitia si corrigas, & vocalibus sua tempora tribuas, habes fere omnia, certè præcipua quæ in nostrâ scriptione corrigenda sunt. Occurrere quidem huic vitio viri boni & literati, sed irrito conatu; ex equestri ordine *Thomas Smithus*; cui volumen bene magnum opposuit *Rich Mulcasterus*: qui post magnam temporis, & bonæ chartæ perditionē, omnia Consuetudini tanquam tyranno permittenda censet. Vnum in equite iure reprehendit, quod noui eius characteres nec aspectu grati sunt, nec scriptu faciles. Huic malo, quoad potuit, subuenit è fecialibus vnus, qui corū more ex gradu officii nomen sibi Chester assumpsit Sed ille, præterquam quòd nonnullas literas ad vsum pernecessarias omisit, sermonem nostrum characteribus suis non sequi, sed ducere meditabatur. Multa omitto. Neque enim bene facta maligne Detrectare, meum est: tamen hæc paucula adnoto, ne me homini probo falsum crimē affinxisse putes. Emendato nostro charactere vtrumque leges, quia de sono tantùm certamen est Sic igitur ille folio 66, b.

Pre

Pre		*prai*	*sed*		*said*	*iu*		*yü*
ne		*wai*	*ei*		*I*	*iuz*		*vz*
se	pro	*sai*	*ov*	pro	*of*	*ui*	pro	*wi*
ðe		*ðei*	*aunsuer*		*answer*	*uið*		*with*
bue		*buoi*	*riding*		*rîding*	*knön*		*knöun.*
me		*mai*						

Non nostras hic voces habes, sed Mopsarum fictitias. Wadus autẽ non solùm cum [illegible]iali errare voluit, sed secum etiam seorsum sentire. Sic non scripsit *Lundon*, quod cõmunis fert dialectus; sed, quod tabellarii, *Lunun*, aut lintrarii *Luun*. Nec duplices consonas admisit in *Ʒon* & *Ʒustis*, sed *Dzyon* & *dzyustis* scribẽda tenuit: idq. quia duplex illa consona quæ has voces incipit in hæc elementa proximè distrahi videatur. Nos autẽ in vocibus describendis, non simplices sonos distrahimus; sed distractos potius in vnum coniungimus. *Bullokerus* vt paucula mutauit, sic multa fideliter emendauit. Atq; hi sunt quos scio Orthografiæ nomen suum publicè professos esse. Ego autẽ cum *M. Fabio* sic censendum statuo. Quemadmodũ in moribus bonorum consensus, sic in sermone consuetudo doctorũ primaria lex est. Scriptura igitur omnis accommodanda erit, non ad illum sonum quem bubulci, quem mulierculæ, & portiores: sed quem docti, aut cultè eruditi viri exprimunt inter loquendum, & legendum. Et quemadmodum periti pictores ab humanâ facie sic ponunt imaginem, vt viuos vultus imitetur: sic etiam à vivâ voce verba describere oportebit, vt à verâ prosodiâ ne latum pilum aberremus. Sed ne existimes, me de sono, tanquam pro aris dimicaturum: quatuor esse concedo, quæ regulæ huius asperitatem aliquantulum lenire, Orthographiam permultùm adiuuare possunt. 1. Deriuatio, 2. Differentia, 3 Mos receptus, & 4. Dialectus. Quæ quidem sic in adiaphoris valere cupio, vt nullo tamen modo à rei veritate depellant.

1. Sic deriuatiua primitiuorum scripturam sequuntur: vt, *divjn*, *skolar* potiùs quàm *devjn* *koler*: quia in syllabis correptis, vbi vtrumuis indifferenter auditur, etymon sequendum esse statuemus. Sic contrà, deriuata primitiuorum orthografiam ostendunt; vt, *personz* non *persnz*; quia in deriuatis *personal* & *personaliti*, *o*, nondum euanuit. Deriuatio tamen de vero sono nequicquam detrahito, veto enim scribi *houer*, *honor*, *honest*; quia in his, *h*, nec auditur, nec audiri quidẽ aut debet, aut potest, ex regula quam pag. 10. reperies: dicimus enim *an ouer*, *mjn onor* *ðjn onesti*: non *a houer*, *mi honor*, *ðj honesti*. Proinde doctus, etymon intuitus, scribat *divin*, *skolar*, *onor* *kunƷurer*: at si indoctus suas aures sequutus scribat *devjn*, *skoler*, *oner*, *kunƷerer*, susque deque habeo.

2. Differentia significationis (quoad fieri potest, & sonus permittit) orthografiâ discernitur. Quare cùm scribas *our* noster, a, um. *e*, interposito scribatur *ouer* hora: id enim & prolatio ferre potest, & sensus hanc differentiam requirit. Sic J. ego. *ei* oculus, *e* ita. *dézert* solitudo, *a dezert* meritum: at uerò *a subƷekt* subditus, & *tu subƷekt* subiicio; aut solo sensu, aut

accentu

accentu diſtinguuntur. Nec in vocibus tantùm ſolitariis hæc differentia eſt obſeruanda, ſed etiam compoſitis in orationé. Dicimus enim *mj nativitis kàſt*: quod verti poteſt, natiuitas mea calculatur aut calculus natiuitatis meæ. hic igitur orthografia, *mj nativiti iz kàſt*, omnem tollit ambiguitatem. *I kànot drink wjn*, non poſſum bibere vinũ; & *I kàn not drink wjn*, poſſum non bibere vinum, ex orthografiâ duntaxat fraudem fallunt. Sic igitur orthographia ſonum penitus penituſq; non ſequetur, quum ſenſus differentia quærenda eſt.

3. Nec verò Conſuetudini parum tribuo: qui illam vbiq; ſequendam iudico, niſi vbi vera proſodia manifeſtò repugnat. Proinde licèt frequẽtiùs dicamus *fòk, fât, bâm, bâf*; & *tâk, wâk, wiδ, uδer, ov, agenſt*; tamen quia è primis illis omnes eruditi non eiiciunt l, ſequamur hic conſuetudiné, et aliquà ex parte deriuationem, in *fòlk, fâlt, bâlm, hâlf*, à volk, *fâl, balſimum*, halb: in *tâlk, wâlk, with, oδer, of, againſt*, ſcribendi conſuetudinem tantùm: idq; quod docti aliqui viri ſic legunt, & aliquando loquuntur. Incipientia etiam à *w*: vt, *wit, win, wash, wàk, wail, wil*, ſi *k*, propoſitum habent, neceſſariò efficiunt, *kwit, kwin, kwash, kwàk, kwail, kwil*: tamen quia Conſuetudinem ſenſim diſſuere malo, quàm repente præcidere; fero non inuitus, vt ſcribere poſſis *quit, quin, quash, quàk, quail, quil*. Propria etiam nomina, quadam dignitatis prærogatiuâ aſſuetam ſcribendi formulam retinebunt, vtcunq; vulgò vitio diſtorqueatur. *D'Aubigne, D'Anuers, D'Aubridg-Court, Redklif, Cotswòuld, &c.* quæ vulgus extollit *Daubnei, Dauers, Dabskot, Ratlif, Cotſal*.

4. Quin etiam vbi dialectus variat, facilè patior vt ipſa ſcriptura ſibi minimè conſtet: vt, *farδer, furδer*, aut *furder*; *murδer*, aut *murder*; *tu flj*, aut *tu fli*; *tu flit*, aut *tu flöt*, &c. Dialectis autem (exceptâ Communi) in oratione ſolutâ nullus eſt locus; niſi vbi materiæ neceſſitas poſtulat: Poetis metaplaſmus omnis modeſtè conceditur.

Superſunt, lector, quæ te rogatum velim. Primùm, vt ſi quid in hoc ſtudiorum itinere à regiâ veritatis viâ deuius aberrarim, illud pro candore tuo corrigas, aut me admoneas. Alterum ne mihi cacografiam feſtinus improperes: præſertim cum quatuor eſſe conceſſerim, quæ ſcriptionem aliquantulum mutare poſſunt, vt de Accentu, aut Metaplaſmo nihil addiderim, donec illuc peruenero. Vnum fortaſſe quereris. Deeſſe alicubi duplicatas cõſonas; vt, in *fatter, better, robbing*, quam quidem culpam nos ita probamus, vt (ſi quando tempus ad eam rem tulerit) duplicatas illas conſonas, culpam eſſe in Orthographiâ non ferendam oſtenderimus; niſi vbi aut Compoſitione, aut Metaplaſmo, licuerit crimen defendere.

Sed hæc in præſens miſſa facio; ne prolixâ nimis præfatione, videar moras tuis ſtudiis nexuiſſe. Vale.

Libri Synopsis.

Errata ante legendum corrige.

Syllabæ quæ naturâ suâ cōmunes sunt, possunt etiam indifferenter per vocales longas aut breues describi: vt. shal aut shâl, dans aut dâns, bi bï, ded dëd, whōm whüm, moðer muðer, sai säi, mai mäi, &c. *Quedam accentu variant, vt ibi dictum est: itaque in his nil titubabis.* Errata *leuiora præteribis: cognita & agnita sic restitues. pag.3 lin 24. laqueus. p. 4. l. 12.* bloud. *l.* 14 *querela. p. 6. l. 23. distinguerent.* 7. 16. *boum.* 8. 1. *sensim.* 9. 17. *sic* ð. *ibid.* inuħ. 13. 18. ðëz sëz. 14. 2. *venefica. ib.* 7. dëz. *l.* 13. *Hebr:* 15. *l. penul. index.* 17. 27. [illegible] 18. 16. & 18. *quedā.* 19. 1. pëz: 21. 24. knōun, säving. 16. l. ult. ðï, 23. 9. Konfounded, 24. 19. fürth, *ib.* 22. triz, 27. 13. ëzmen, *ib.* 21. tëch, tëcher, 22. hëring, 30. 27. konsul. *l. ult.* ʒenerus, 33. 3. fo. swër, 34. 11. & 22. lëst, 36. *ult.* quatenus, 37. 3. ëvz, 7. *nona*, 8. bouelz, 20. tü, 23. gōuld, *idque quoties occurrit; cum similibus* fōuld, hōuld, &c. 24. whët, 27. bëd, 38. *l. ult. argentea*, 40. 1. mutnz, vëlz, 41. 13. pëz, 42. 28. *secunda*, 43. 15. lëvz, 48. 23. dipt, 50. 5. swër, 51. 18. häv, *ib.* 26. *indicentur*, 57. 4. *Imperat*, 59. 1. lïvz, 60. 4. abrōd *ib.* 20. rëd, 62. 11. klōðier, 65. 27. âlðoħ, 71. 8. [43.] 76. 5. tëch, 77. 26. unëzi, 83. 3. hōp, 84. 13. mï, 85. *l. penult. Etiam*, 87. 10. *grandes*, 93. *l. ult. quia* tu tëch *doceo*, 96. 24. *uniuersam*, 99. 3. *etiam*, *ib.* 8. prezum'd, 100. 10. *siue*, *ib.* 26. nou, 101. 17. plëzez, 103. 25. & *ult.* shï. 109. 4. *sæpius*, 111. 16. mjħt, 112. 5. gaðer, 115. 13. *principes*, 128. 4. sakklōth, 133. 17. forgōn, forgiving, 136. 4. Kvpid. 144 18. lïvz.

Quinetiam characterum penuriam in I, pro J, quoties opus resarcies. Denique capite 25. & deinceps; accentuum notatio, longarum vocalium quantitati veniam inueniet.

LINGVAE ANGLICAE LOGONOMIA.

Quid ea, partes, literæ.

CAPVT. I.

LOgonomia eſt comprehenſio regularum quibus ſermo ignotus faciliùs addiſci poteſt: ea ex Latini ſermonis vſu obſeruata Latina eſt, ex Anglici Anglica, &c.

Partes eius ſunt quatuor: Grammatica, Etymologia, Syntaxis, Proſodia. Grammatica ſiue, (vt alijs placet) Literatoria, eſt Logonomiæ pars de numero & poteſtate Literarum ſimplicium, & coniunctarum.

Et quamuis in literarum vſu apud nos, ſit manifeſtus error: tamen quia vulgo ſic ſcribere & legere placuit; primùm quatenus ſe res habet, deinceps quatenus habere debet, paucis explicabimus.

Literæ Anglis eodem ſunt numero, ordine, & ſono, ſi per ſe accipiantur, quo apud Germanos, & reliquos ferme Europæos nobiliores. Sed in c, g, i, s, t, *et* y; *paucula veniunt obſeruanda.* C, *ante* a, o, u, *aut conſonantem, idem valet quod* k: *ante* e, i, *& apoſtrophũ* (') *perinde ſonat vt* s; *quemadmodum etiam Germani efferunt in* cederbaum *cedrus, et* circkel *circulus. Peculiare etiam Anglis eſt, per* ch *eum ſonum exprimere quem Itali per* c, *in piacevole: ita enim et nos efferimus* **a chaire**, *cathedra,* **a cherry** *ceraſum*, **a chin** *mentum*, **choſen** *electus, a, um*; **to chuſe** *eligo.*

G, *ante* a, o, *aut* u; *vno ſono profertur vero et Germano; quemadmodum ante coſonantes, in gloria et gratia: ante e, aut* i, *ſæpiſsime quemadmodum Itali in* gentile, *et* giovane; *ſic enim et nos ſonamus,* **a giant** *gigas,* **a gibet** *patibulum,* **ginger** *gingiber,* **gentle** *humanus,* **changed** *mutatus, et alia. Hunc ſonum aliæ fortaſſe gentes exprimant per* dzy, *nos per ſimplex* g, *ante* e, *aut* i; *at ante* a, o, *et* u; *ſemper per* j, *conſonam: in his namq;* g, *et* j, *vno ſunt eodemq; ſono.*

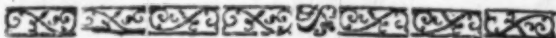
Iaſon, dzyaſon, *Iaſon.*
Geffrey, dzyeffrey, *Galfridus.*
Ginger, dzyindzyer, *gingiber.*
Ioſeph, Dzyoſef, *Ioſephus.*
A Iudge, a Dzyudzyh, *Iudex. vbi etiam* dg. *ſonat poſt* u, *quod* j *ante.*

Nec tamen hoc vbiq; obtinet, vt g, *ante* e, *et* i, *ſic proferatur: dicimus enim,* **to get**, *i. parare, &* **to giue** *donare, et alia nonnulla, ſono legitimo et natiuo.*

At verò j. *ante* a, o, *et* u, *nuſquam variat. Nam quod apud Germanos* I. *valet ante vocalem, illud per* y *ſcribi-*

ſcribimus, non per j. illis enim Iung, *i. iuvenis, apud nos eodem ſenſu et ſono eſt* **Young.**

In S *illud vnicum obſeruandum, Anglos illud Hebræorum ſpumoſum* ש *efferre per* ſh, *Germanos per* ſch; *vt, Anglis pudor eſt* **ſhame**, *Germanis*, ſcham. *Hiſpani autem per* x *hunc ſonum exprimunt, vt in* debaxo *infra.*

CAP. II.

De literarum compoſitione.

IN *ſyllabis componendis illud apprimè notandum eſt, non omnes vocales eſſe vbiq; ſonoras. Secundò, ſonum penitus eundem in omnibus non obtinere. Nam quamvis in ſyllabâ longâ aut brevi, temporum momenta diſtent, non ſoni vicinitas: tamen eadem vocalis aliquando latum quiddam ſonat, aliquando exilius, vt in* **Hall** *Henriculus,* **hale** *trahe, et* **hall** *aula. Exilius eſt* **a**, *in duabus vocibus prioribus, in tertiâ fere eſt diphthongus.*

Syllabæ autem productio, inter ſcribendum dignoſcitur dupliciter. Primò, e. *aphono in fine dictionis poſt cõſonantem non duplicatam addito: vt, in* **Dame** *domina, voce monoſyllabâ; nã* **Dam** *ſine* e, *aut* **Damme** *cum* e, *poſt conſonam duplicatam eſt beſtiæ cuiuſvis mater. ſecundò: ſyllaba longa cenſebitur à duplicatâ vocali. Vocalis autem duplicata, eſt eadem; aut diuerſa. In* e, *et* o, *duplicatis, ſonus à proprio aliquantulum diſtat: vt in* **grin** *laquens, et* **greene** *viridis, ſonus vnus eſt, ſed in voce priori correptus, in altera longus. Sic in* **Bucke** *hic dama, et* **Booke** *liber: neque in his vlla ſoni differentia eſt, præter illam quæ in quantitate percipitur. Si autem vocalis diverſa ſit,*

 reijcienda

reijciẽda est in prونũciatione posterior, & prior elongãda: vt in **seat** *sedile,* **meat** *cibus; quia* **set** *est locatus, &* **met** *obviam factus. Et licèt in his longis, e finalis sæpius redũdet, scribimus enim* **seat** *aut* **seate**. **meat** *aut* **meate**: *duo tamen hic notanda veniunt: differentia, & etymon. Aliquando enim differentiæ causâ vtraque producendi ratio obseruatur; vt in* **Boare** *aper, vt id oculi distinguant quod aures nequeunt, à verbo* **to boꝛe** *terebrare. In* **People** *autem populus, etymi causâ assumitur* o, & *falsò scribitur vt trissyllabum* **pe-o-ple**, *potiùs quàm rectè* pïpl, *Sic à Belgico* bloed *sanguis, scribimus* **blood**, *aut* **bloud**, *licèt syllaba sit correpta* Blud. *Sed hîc magna est anomalia in illis quæ per* ui *scribuntur. In aliquibus enim, vt in* suit *actio aut querela, &* cuited *wine. i. vinum coctum, regula quam dixi de posteriore vocali in pronunciatione reyciendam, vim suam obtinet vt in* **meat**: *legimus enim,* svt & cvted, *per* v, *του productum, à Gallicis vocabulis* suire *sequi et* cuire *coquere: aliquando fallit, vt in* **guild**, *i. Societas, siue aula, frequentiæ locus; &* **guiltie** *reus; dicimus enim* the geild-hall, *et* giltie. *In* **build** *autem ædificare, nondum iactum est fundamentum: pro suopte enim cuiusq; ingenio, vnus* bvldeth *per* υψιλον; *alter* beildeth *per* ei; *tertius* beeldeth *per* ï *longum: et adhuc quartus* bildeth *per* i *breve. Neq; hoc in vocalibus tantùm vsuvenit vt etymi agnoscendi causâ addantur, sed etiam in consonis: scribimus enim à* **sygne** *signum, sed sonamus* a sein, *item in* **I disdeigne** *dedignor, loquimur* I disdain.

Et quemadmodum ad syllabas producendas duplicatur vocalis; sic ad abbreuiandas, consona. Eadem namq; consona in fine duplicata cum e, *nihil momenti addit ad sonum*

num aut syllabas augendas; sed vocalem praecedentem sono rapto efferendam ostendit, vt in **wanne** *monosyllabā pallidus: nam* **to wane**, *est decrescere. Consona autem aliquando est potestate par; vt in* **backe** *tergum,* **lacke** *indigentia: nam* **to bake**, *est pinsere, et* **lake** *lacus. Rarò etiam longiùs remota assumitur: vt in* **lambe** *agnus, vt distinguatur à* **lame** *claudus. Hinc excipe* **a wombe** *vterus, et* **to combe** *comere; per⁀licet hanc vltimam antiquitas, & etiamnum dialecti, corripiant.*

Illud autem animaduertendum, hæc quæ diximus sæpius infirma esse; quia quum in nostrâ cacographiâ nihil iussum sit, nihil potest esse iustum: ubi eodem præmio vnusquisque sapit, aut etiam desipit.

Cap. III.

Orthographia.

Diximus de obliquo: nunc rectum quoad poterimus indicabimus. Atq; vt exteri nostra faciliùs intelligant: primo alfabetum plenum & perfectum afferemus; postea quoties opus erit, exempla subiungemus vtroq; charactere, vsitato videlicet & etiam nouo: vt exteri per novum, rectius intelligant vsitatum; nostri per vsitatum, nouam scribendi rationem videant, et errores corrigant.

Sed ne mirū cuiquam videatur aut insolens, tam longo vsu recepta mouere: rationes afferam inprimis conatus mei, vt pro suo quisq; arbitrio statuat, satisne causæ sit cacographiam nostram emendandi.

Atq; quum nostra scire volentes nihil magis arceat, quàm ingens illa difficultas quæ primo obiecta intuitu deterret, quum vnos eosdemq; characteres diuerso sono proferendos

ferendos videant; nec liquere satis poßit, quis potior sonus vsurpandus sit: humanitatis ratio me prima impulit vt exteros iuvem, & commune humanæ societatis vinculum, quam nihil magis quàm rationis, et orationis vsus conglutinat. Deinde quum aliud scribamus aliud pronunciemus, falsitatem scriptionis nostræ nemo sensus integri poßit defendere. Expugnare igitur volui, & si possem expurgare barbariem illam, quæ in nostras literas irrepsit, ijsque integrum iam centennium inveterauit: ne si errores nostros corrigere non possemus, stupidißimi mortalium videremur; si nollemus, ignavissimi. Et quum mulieres, vitriarij, pictores, qui auriū sono tantùm inserviunt, orthographiæ facē ex verâ literarum prosodiâ nobis præbeant: adeone talpescent docti vt etiamnum cæcutiant? Sed vident (inquis) non probant: ferunt, non laudant. Sed quorsū vident, si nō vt corrigant? Ideoq; ferūt, vt Lingua nostra alioquin cultißima, suauißima, copiosißima, perpetuā ferat iniustā barbariē? Mihi (fateor) petita lux est à fenestris, in quibus legi dier, quod dicti scribunt deare charus, in bred bread panis, inde etiā nakid cum y & bare pro naked come I. i. nudus venio. Hoc igitur inprimis datū, ratū, sanctumq; esto; Inuentas esse literas, vt vocis articulos, & minima eius momenta distinguerent. Secūdò, singuli in voce momenti, singulos esse oportere characteres, & proinde singulorū characterū singulū esse & vnicum sonum: ne si eiusdem literæ soni duo, vel tres, aut plures concederentur, nullum in ipsis literis, nullum in vocibus discrimen agnosceretur; et sic quod initio ratum esse iußimus corrueret. Tertiò, vocum significata mutanda non esse, et proinde nihil posse absurdius excogitari quam vocalem mutam, vt antea diximus in dame et meate:

Sed

Sed vniuſcuiuſq; vocalis breuitatem & productionem in ſeipſâ quærendam eſſe, non aliunde. Quibus poſitis et conceſſis, tandem rem ipſam aggrediamur.

Literæ ſunt vocales, aut conſonæ. Vocales ſunt quinq; a, e, i, o, u. *Omnes pluriſonæ, & vt pronunciatione, ſic & ſcriptu diſtinctæ. Breues vſitatâ formâ ſcribantur: Longæ duabus in apice punctis diſtinguantur. De ſingulis clarius loquar.* A, *eſt tenuis, aut lata: tenuis, aut breuis eſt, vt in* talôu **tallowe** *ſebum; aut deducta, vt in* täl **tale** *fabula aut computus: lata, vt in* tâl **talle** *procerus. Hunc ſonum Germani exprimunt per* aa. *vt in* maal *conuiuium,* haar *coma: nos vnico charactere, circumflexo* â. *contenti erimus.*

E, *breuis eſt hac formâ* e, *vt in* net *rete: et longa ſic,* ë; *vt in* nët **neate**. *i. nitidus adiectiuum: Subſtantiuum* **neate** *ſignificat omne genus bonum.* boum:

I, *eſt tenuis, aut craſſa: tenuis eſt breuis, aut longa: breuis ſic notatur* i, *vt in* ſin **ſinne** *peccatum: longa ſic* ï. *vt in* sïn **ſeene** *viſus, a, um: craſſa autem fere eſt diphthongus* ei; *ſed quia ſono exilior paulò quã ſi diffunderemur in* e, *retinebimus antiquum illũ & maſculũ ſonum, atq; vnà etiam laudem quam Iuſtiſſimus Lipſus nobis detulit in Reginâ, in amicâ vitâ, &c. eũq; ſignabimus hoc charactere* j. *vt in* sjn **ſigne** *ſignũ. Omniũ differentia eſt in* win **winne** *vinco,* wïn **weene**, *opinor,* wjn **wyne** *vinum.*

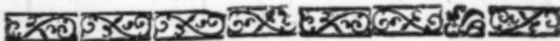
O, *parvum aut breve, eſt vulgariter notum: magnum ſic deinceps notabitur* ö, *Differentia ea eſt quæ inter* pol **polle**. *i. capitulũ lepidiſſimum, &* pöl **pole** *aut,* **poale**, *id eſt, perticâ menſuræ genus.*

V, *eſt teuuis, aut craſſa: tenuis* v, *eſt in Verbo* tu vz **vſe** *vtor: craſſa breuis eſt* u. *vt in pronomine* us *nos;*

aut

Sens in

aut longa ü: *vt in verbo tu* üz *ooſe ſcaturio, aut ſenſim exeo more aquæ vi expreſſa.*

CAP. IIII.

De Conſonis.

Monitio.

QVæ in priori editione de conſonis ſcripſi, iis rationum fundamentis nituntur; quæ nulla vis conuellere aut labefactare poteſt. Tamen quia idonei characteres in typographijs ad manum non ſunt: quia ab vſitatâ ſcribendi formulâ nimium diſtare videntur: dabo me vulgo quantum licet; & ſi humanis Lectoribus utar, veniam (ſpero) facilem impetrabo; ſi dum neceſsitati, & conſuetudini inſeruio; ſimplos quoſdam ſonos duplici charactere exprimam. Hoc igitur ſedulò præmoneo, compoſitos illos characteres ch. ng: ſh. th. wh. pro ſimplicibus tantùm ſonis, & literis ſimplicibus vſurpari: quas quidem vt in priori editione calamo deſcribere neceſſum erat; ita poſthac, vbi à typis idoneis inſtructior erit officina, ſuis formis expreſſas inuenies.

C*Onſonantium diviſiones labiales, dentales, &c: nihil ad nos: Sed omnes in poſterum vnicum ſonū obtinere iubemus; &* b, d, g, k, p, q, t, *Mutas cum alijs conſentimus.* In l, m, n, r, x, z; *nihil mutamus.* C *excludimus quia litera infauſta, quia non neceſſaria, quia in eius ſono erratum eſt: cum aſpiratione tamen admittimus ad alios vſus. Et quia cum errore confligo, hoc primùm interrogo; Si omnibus antiquis omnes conſonæ vniſonæ: qui nos homines ſumus, vt in rebus communis iuris, communia decreta mutare audeamus? qui* c, g, t, *biſonas facimus? Si Mutas ipſi concedimus, quare c,* & t, *ſæpius protollimus vt* ſ? *quare* g, *ante* e *&* i, *ſono quodam barbaro & peregrino? Sed mede-*

medelâ opus est, non vulnere. Venio igitur ad illa in quibus aliquid mutatum est. D, & t, *antiquum sonum obtinento: sed quia illis aspiratis non rarò vtimur; vbi* th *densum occurrit, Saxonum maiorum nostrorum characterem* ð, *substituemus; vbi tenue, ipsum* th, *pro Theta* ϑ, *scribemus, vt* ðis thing *hæc res.*

Veritas, & feritas, sunt vicina sono: primarum literarum formatio vtriq; eadem, superioribus dentibus ad labium inferius depressis cum sufflatu quodam; densiori tamen & pressiori in v. quam in f. Auderem igitur aliquid adijcere ipsi f, quo sonus iste indicetur; nisi & ipsa consuetudo ferret, vt medium illud. c. *siue densum.* v. *per v, consonam pingere liceat: vt* fail *defectus*, vail *velum.*

X. ch. Græcorum in initio nunquam vsurpamus, in medio, & fine sæpe; & per gh, *male exprimimus: posthac sic* ꝁ. *scribemus: vt in* waiꝁt inuꝁ *weight inough* *satis ponderis.*

Q exulare cupimus, quia k *ad vsum satis; rarò etiam occurrit nisi in illis quæ à Latinis mutuamur. Sed quia sonum non mutat, & sede vnicâ ante u, contenta est, eam sub vexillo literæ* k. *militare permittimus.*

N *in illis est quas nihil mutare diximus: at si* k, *aut* g, *sequatur, paulùm minuenda est nostra sententia: neq; enim (si accuratè expendas) planè ita profertur in* thank & think *quemadmodum pronunciatur in* hand *manus*, & nön **none** *nullus. Sed ne adeo nasutuli videamur vt nihil vetustate rancidum ferre possimus: quia* k, *ibi clarè auditur, nec congruum esse reor quicquam veritati propinquum immutare; monuisse tantum volui, sed te inuito non monuisse tamen. At si* g *subsequatur vt in*

thing *res*, *&* song *canticum*; *quia sonus literæ* g *ibi nullus est, at semivocalis planè alia quæ ab* n, *non minùs distat quàm* m; *literæ* ng. *una erit ex illis compositis, quibus fas esse volui sonum simplicem indicare, ut in* sing *canta*, *&* among *inter*. *huc etiam refer illa in quibus* g, *ab* n, *ratione sequentis liquidæ quodammodo distrahitur*, a spangl *nitella*, tu intangl *implicare*.

W, *&* y, *incertas hactenus sedes habuerunt; neque enim suum tantummodo locum ante vocalem tueri contentæ fuerunt, sed etiam vocalibus præpositis subiunctæ in diphthongos coaluerunt, ut in* strawe *pro* strâu *stramen*, lawe *pro* lau *lex*, ewer *pro* ëuer *aqualis*. *Sic &* y, *in* ioy, *pro* goi *gaudium*, they *pro* ðei *illi*, *&c.* ÿ, *etiā apud antiquos pro prima persona solitariam sedem tenuit: ut* ÿ, *pro* I, *ego*. *At si quis sonorū æquus æstimator usum earū apud nos perpendat, inveniet esse consonas. Nam qui dictionibus á vocali incipientibus præponimus* an, mjn, ðjn; *ut* an unkl *avunculus*, mjn aunt *mea amita*; *ante* w. *et* y, *in initio dictionis* a. mj. ðj *usurpamus, quemadmodum ante reliquas consonantes: ut* a water *aqua*, mj wurd *meum verbum*. *Quare ut locum suum & vim propriam sortiantur eas cum potestate consonantium, vocalibus aliis præire, non subsequi iubemus; ut in istis*, a wäst waste *desertū* a wel *fons*, a wjnd wynde *ventus*, a world *mundus*, wud woodde *sylua*, Yarn *metaxa*, a yelk *vitellum oui*, yis yes *etiam*, a yök yoke *iugum*, yuth youth *iuvenis*. *Et si hic sit lapis Lydius ad consonantium examen; etiā et* h, *consona potius erit, quàm pura aspiratio. Nimium enim superstitiose grammaticus esset, qui scriberet aut diceret* Hï brouħt mï tu mjn hors, *pro* mj hors, *ad equum meum me deduxit*. W. *aspiratum, consona*

 est,

eſt, quam ſcribunt per wh. *& tamen aſpiratio praecedit. Ille namq; voces quae per* wh, *ſcribuntur; poſſunt, atq; etiam ad exempla maiorum ſcribi debent per* hw, *aut* hu. *ita enim, nihil aliud inde colligi queat, quàm quod ex ipſo* wh, *intelligimus : vt* wil *ſiue* uil weele *naſſa* ; hwil *ſiue* huil wheele *rota. Tamen quia noſtra experientia docet,* w, *&* wh, *veras eſſe ſimplicesq; conſonas, in quarum elatione u ſuggrunnit tantùm, non clara vocalis auditur; ideo illud* w. *ante vocales aut diphthongos ius aſſignatum obtinebit: at* wh, *mala tantùm conſuetudine valebit in* whit *quid,* wheðer *uter, & ſimilibus.*

Ventum eſt ad sh. shä. ch. che. *&* ʒ. dzyi. *Et primus quidem ſimplex eſt ſonus,* [illegible] *dextrum referens, poſteriores,* ch, *&* ʒ, *ſunt duplices conſonantes. etenim ſi illi* sh, *praeponis* t; *habes* tsh; *ſi* d, *habes* dsh; *niſi quod hic* s *aliquantulum vergat in* z. *Primum igitur ſonum ex illis tribus exhibemus per* s, *aſpiratum ſic* sh, *et tamen quum ſimplex ſonus ſit, vnico tantum* [illegible] *ſcribendus eſſet, vt tu* shäv *rado: ſecundum per* ch, *vt* chaſt *caſtus, a, um: tertio in loco poſtliminio reddit Saxonicum* ʒ, *vt in* ʒuʒ iudg *index;* ʒuʒment iudgment *iudicium. Habes ſonum, & cum ratione formam; nec viſu tetricam, nec ſcriptu difficilem, Ecce igitur Alphabetum integrum & perfectum: ſi numerum ſpectes, viginti quatuor literarum : a, b, ch, d, e, f, g, ʒ, h, i, k, l, m, n, o, p, r, s, t, u, w, x, y, z, Si poteſtatem quadraginta; ſex plurium quam Ruſſi habent, aut Servij, aut Croatij, quarum ſic eſt*

Figura

Figura	*nomen*	*poteſtas*	*vſus novus*	*antiquus*	*ſignificatio.*
A.a.	*a. exile*	*breve*	Mal	Mal	*Mariola*
Ä. ä.	*ä. exile*	*longum*	mäl	male	*mas*
A. â.	a. *latum*	*longum*	mâl	mall	*marcus*
B.b.	bï. *bee*	*b. latinum*	a briʒ	bridge	*pons*
Ch ch	*che*	*ch:*	tu chanʒ	change	*muto*
D. d.	*dï. dee*	*d. latinum*	dëth	death	*mors*
Ð.ð.	ðï. *thee*	*Oxonienſiũ*	ðoħ	though	*quamvis*
E.e.	•	ἐψιλὸν	beſt	beſt	*optimus*
Є. ë.	•	Ητα.	bëſt	beaſt	*beſtia*
F. f	*ef.*	*ut in*	fjn	fine	*nitidus*
V. v.	*ve.*	*Oxonienſiũ*	*v*jn	vine	*vitis*
G. g.	*ga.*	*nil mutat*	gud	good	*bonus*
ʒ.	ʒi.	*dzy, j, dge.*	a baʒ	a badge	*hoc inſigne*
H. h.	*he.*	*nil mutat*	höli	holy	*ſanctus a. um.*
ħ. ħ.	*eih.*	χ *gr. gh*	boħt	bought	*emptus a. um.*
I. i,	*i. i.*	*tenue breve*	kin	kinne	*cognatio*
I. ï.	*j.* ï.	*tenue longũ*	kïn	keene	*acutus*
J. j.	j. *ei.*	*exile*	kjn	kyne	*vaccæ*
K.k.	*ka.*		kap	cappe	*pileus*
Q. q.	*qu.*		quins	quince	*malũ cydoneũ*
L.l.	*el.*	*nil mutant*	läzi	lasie	*ignauus*
M. m	*em.*		mün	moone	*luna*
N.n.	*en.*		nün	noone	*meridies*
Ŋ.ng.	*eng.*	*ng aut* ŋ *ut malè pronũciatur*	dung	dung	*fimus*
O. o.	o.	Ομικρὸν	tu kol	to coll	*collũ amplecti*
Ꞷ. ö.	ö	ωμέγα	a köl	a coale	*carbo*

P. p.

Figura	*nomen*	*potestas*	*vsus novus*	*antiquus*	*significatio.*
P.p.	*pi.*	*nil variant*	tu prēch	preach	*concionor*
R.r.	*ar.*	*nil variant*	tu run	to runne	*curro*
S.ſ.s.	*eſ.*	*nil variant*	a ſun	a ſonne or ſunne	*filius, aut ſol*
Sh.ſh.sh	*sha*	ש *ſh*	shām	ſhame	*pudor*
T.t.	*tï tee*	*nil variat*	tū	two	*duo*
Th.th.	*thï*	θ *th*	a thiſtl	thiſtle	*carduus*
V.v.	v	ὕψα	ſvr	ſure	*certus*
u.u.	*u*	*u breve*	ſpun	ſpunne	*netus a.um.*
ü.	ü	*u longum*	a ſpün	ſpoone	*cochleare*
W.w	*we*	*w German*	wet	wette	*vdus*
wh.	*whe*	*hu*	tu whet	tu whet	*acuo*
X.x,	*ex*	*nil mutat*	ax	ax	*ſecuris*
Y.y.	*ya*	*i lat. ante vocalem*	a yvth	a youth	*iuvenis*
Z.z.	*ez*	*nil variat*	zël	zeale	*zelus*

maximus eius vſus eſt in fine dictionum, az, ðez, ſez. ðëz së *vti hæc maria.*

Literæ ergo ſono affines hæ ſunt.

b } p, d } t, g } k, v } f — *Hic non opus eſt exemplis.*

which

wh	*vt*	which	which	*quæ*
w		wich	witch	*venifica* venefica
ð	*vt*	ðis	this	*hic*
th		thiſtl	thiſtle	*carduus*
n	*vt* 4	tun	a tunne	*dolium*
ng		tung	a tongue	*lingua*
z	*vt*	ðez dez	theſe	*hi*
ſ		ſau	ſawe	*viderunt*
sh		shau	Shawe	*Saltum*
ch		chau	chaw	*mandentem*
ȝ		ȝau	iawe	*mandibula*

Aſpirationes etiam h. & ħ, eam habent cognationem, quam in Hebræis literis ה, *&* ח, *in Græcis* (ʽ) *&* χ. *Reliquæ conſonantes, l. m. r. x. y. & quinque vocales, ſunt in ſuo ſono quodammodo ſolitariæ.*

Cap. V.

Diphthongi propriæ.

D*iphthongi ſunt propriæ, aut impropriæ: proprias dico quæ apud homines cultioris ſermonis in uſu ſunt; improprias, quas dialecti tantum vſurpant. A præponitur* e, *in* aerj aerie *aereus.* ô *nunquam; ſæpius* i, *&* u, *vt, in* aid *auxilium;* bait *eſca;* laun *ſindonis ſpecies; &* a paun *pignus: vbi aduerte* au *nihil differre ab* â. *Eodem enim ſono proferimus* a bâl, ball *pila; &* tu bâl, baule, *vociferari: at vbi verè diphthongus eſt,* a, *deducitur in* â, *vt* âu awe *imperium;* âuger *terebra.*

(E) *rarò præponitur* a, *nisi fortè sequatur* r; *dicimus enim* an Earl *comes*, *ita vt* a, *aliquantulum audiatur*; *in cæteris* ëgl **eagle** *aquila*, ëz **ease** *otium*, *tu* ët **eate** *edo*, *& similibus*, *malè inseritur* a, *obmutescit enim*. *Nec* e, *sæpiùs præponitur* i, *dicimus enim* hëi, *adhortantes aut laudantes*, *&* ei **eye** *oculus*, ëi *etiam*, *ita*: *vbi tamen sonus vocalis exiguum distat ab illo qui auditur in* ðjn *tuus*, *&* mjn *meus*. E *antiquis præcessit* o, *scripserunt enim & pronunciarunt* eowe. ; *quod hodie scribimus* your; *vester*, *a*, *um*. *quod ipsum in aliis factitatum existimo*, *vbi præponimus* y. E, *sæpiùs præcedit* u, *vt*, *in* ëu **ewe** *ovicula*, fëu **fewe** *pauci*, fëuer **fewer** *dapifer*.

I. *cum e*, *in diphthongum coalescit in* dïer, *dama vel carus*: ietiam; *in* fïer *ignis*, hjer *merces*, *&c.* *cæteris vocalibus*, *i*, *subiungitur in diphthongos*; *vt*, *in* wai *via*, ei *oculus*, ȝoi *gaudium*, tu akquit, *aut* akquj. *libero*, *aut absolvo*.

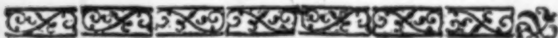
O. *aliquoties præcedit i*: *vt*, *in* toiz **toyes** *nugæ*; *& in triphthongo* buoi **boy** *puer*; *sed* boi *dialectus est Borealium*. *Aliquando pro* o. *indifferenter vsurpamus* ü, *ante i*. *Dicimus enim* toil *aut* tüil *labos*; broil, *aut* brüil *tumultus*, soil, *aut* süil *sordes*.

Vocali u, *aut* ᵒᵐⁱᶜʳᵒⁿ o, *præponimus*, *aut* ᵒᵐᵉᵍᵃ ō, *vt in* bound *vinctus*, *a*, *um*; sound *sonus*: ō, *vt in* blöun *flatus*, *a*, *um*: thröun **throwne** *iactus*, *a*, *um*. *Sic differunt* a bou **bough** *ramus*; *&* a böu **bowe** *arcus*; a boul *globus ligneus*, *&* a böul **bowle** *sinum*. ü *antecedit i*, *in* ȝüint **ioint** *iunctura*; *in* brüil **broile** *torreo*; büil **boile** *coquo*; *in* büi **boy** ~~*index*~~ index *anchorarius*; *&c.*

Nec

Nec tamen in omnium diphthongorum elatione, utrique vocali sonus integer ubique constabit. Etenim vocalis praecedens sapenumero acutiùs sonare videtur, & clariùs: in ai, & ei, ita aures implere, ut .i. subiungi a quius esset, quam ad latus adhaerere. aeri *fere trissyllabum est;* earl *nobilis; apud alios enim diphthongus valet, hîc* ërl *auditur, illîc* erl. *Quae autem vocalium aut diphthongorum variatio est ratione accentuum, pòst dicetur.*

Et quis iam, cui sunt aures, inficias ibit, sermonem Anglicum esse longè suauissimum; quem tot varii soni, tot literae, tot diphthongi vsitatae, praeter improprias, modulentur?

Cap. VI.

Dialecti: vbi etiam de diphthongis improprijs.

D*ialecti praecipuae sunt sex: Communis, Borealium, Australium, Orientalium, Occidentalium, Poetica. Omnia earum idiomata nec noui, nec audiui; quae tamē memini, vt potero dicam. Ai, pro* j, *Borealium est: vt in* faier, *pro* fjer *ignis: Et* au *pro* ou, *vt* gaun, *aut etiam* geaun, *pro* goun *toga: & pro* ü, *vt pro* wünd **wound** *vulnus,* waund. *Illis etiam frequens est* ea *pro* e, *vt* meat *pro* mët *cibus; & pro* o, *vt* beað *pro* both *ambo. Apud meos etiam Lincolnienses audies* toaz, *&* hoaz, *pro* töz *digiti pedum, &* höz **hose** *caligae. Efferunt &* kest, *aut etiam* kusn, *pro* kast *iactus, a, um;* fula, *pro* folön; klöth *pro* kloth *pannus; & contra* spokn, *pro* spökn

dictus

dictus: düin, *pro* dun *factus*: & tüm, *pro* tjm *tempus*: rjch *pro* rich *dives*: ðör, *pro* ðër *illic*: briks, *pro* briehez *braccæ*: ſeln *pro* ſelf: hez, *pro* hath: aus *pro* âlſo: ſud, *pro* shüld: J'l, Jſt, *aut etiam* ai'l, aiſt, *pro* J wil, *futuri ſigno: vt & in reliquis perſonis*, ðou'l, *aut* ðouſt; *pro* ðou wilt, ðou shalt, *& ſic in reliquis*: hi'l, *aut* hiſt; wil, you'l, *aut* youſt; ðei'l, ðeiſt, *aut* ðei ſal. *In ai, abijciunt i, vt pro* pai *ſoluo*, pä; *pro* ſai *dico*, ſä; & *pro* ſaid, ſed. *Pro* u, & ü, *ſubſtituunt* v: *vt, pro* gud kük, gvd-kvk, *bonus coquus. voces etiam nonnullas pro vſitatis fingunt: ut* ſtrunt & runt, *pro* rump *cauda*: ſark, *pro* shirt *camiſia*; *pro* go *ito*, gang, & *inde* gangrel *mendicus*; *pro* went, yed, *aut* yöd *ibam, ab antiquis etiamnum retinent*.

Auſtrales vſurpant ü, *pro* ï, *ut* hü, *pro* hï *ille*: *v, pro* f; *vt*, vil, *pro* fil *impleo*: *tu* vech *pro* fech *affero*: & *contra* f, *pro* v. *vt* fineger, *pro* vineger *acetum*; ficar, *pro* vicar *vicarius*. *Habent* & o. *pro* a. *vt* ronk, *pro* rank *rancidus, aut luxurians, adiect*; *ſubſtantivum etiam ſignificat ordines in acie, aut alios*. *Pro* s. *ſubſtituunt* z. *vt* zing *pro* ſing *cano*: & Ich, *pro* J *ego*: cham, *pro* J am *ſum*: chil, *pro* J wil *volo*: chi vör yi, *pro* J warant you, *certumdo. in* ai *etiam poſt diphthongi dialyſin*, a, *odioſè producunt*: *vt, to* päi *ſolvo*, ðäi *illi*.

Orientales contra pleraq; attenuant: *dicunt enim* fïr, *pro* fjer *ignis*: kiver, *pro* kuver *tegmen*: *ea, pro* a. *vt, to* deans, *pro* dans *ſaltare*: *v, pro* f, *vt* velöu, *pro* felöu *ſocius*: z, *pro* s, *vt* zai, *pro* ſai *dicito*. *[illegible] autem illam magnopere affectant [illegible] noſtræ Mopſæ, quæ quidem ita omnia attenuant, vt* a, & o, *non aliter perhorreſcere videantur quam Appius Claudius* z. *ſic etiam noſtræ non emunt* laun, *et* kämbrik, *ſindonis ſpecies*; *ſed* lën, & këmbrik:

kembrik: *nec edunt* käpn *caponem*, *sed* këpn, *& ferè* kïpn: *nec vnquam liguriunt* bucherz mët, **butchers meate** *i.carnem á lanijs. sed* biccherz mït. *Et quum sint omnes* zintlimin, *non* zentlwimen. *i. matronæ nobiles*; *ancillas non vocant* maidz *sed* mëdz. *Quod autem dixi de* a, *recanto*; *nam si quando ô gravistrepum audiretur, locum concedunt ipsi* a, *sic enim aliquoties ad me pippiunt*; I pre ya gï yar skalerz lïv ta plë; *pro* I prai you giv yür skolars lëv tu plai. *Quæso concede tuis discipulis veniam ludendi.*

At inter omnes dialectos, nulla cum Occidentali æquam sapit, barbariem; *et maximè si rusticos audias in agro Somersettensi: dubitare enim quis facilè possit vtrum Anglicè loquantur, an peregrinū aliquod idioma. Quædam, enim antiquata etiamnum retinent*; *vt* sax *pro cultro*, nem *aut* nim *accipe*; *quædam sua pro Anglicis vocabulis intrudunt, vt* lax *pro parte*; toit *pro sedili*; *& alia. Sed & legitima corrumpunt, quædam vsu, quædam pronūciatu: vt* wïz wai *pro freno*; wïtpot *pro farcimine*; ha vang *huc proijce, aut etiam arripe proiectum*; *item* hï vangd tu mi at ðe vant. *i. in baptisterio pro me suscepit:* zit am. *i. sede*; zadrauft *pro* assay ðerof *gusta*; hj iz gön avisht, *pro* a fishing *abijt piscatum. Sic etiam protollunt* throttïn, *pro* thirtin 13. narger, *pro* narōuer *angustior*: zorger, *pro* mōr sorōuful *tristior. Præponunt etiam* i, *participijs præteritis à consonanti incipientibus*; *vt* ifrör *aut* ivrör, *pro* frözn *gelu concretus*; hav yi idü, *pro* dun; *perfecisti? Hoc etiam peculiare habent, vt nomina anomala utriusque numeri in* z, *per numerum vtrumque varient*: *vt* höz **hose** *sing*: *& plur*: *caliga vel caligæ*; *apud illos singulariter manet* höz, *et pluraliter fit* hözn:

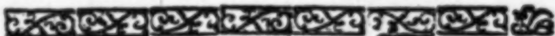
sic

sic pëz, *communiter pisum vel pisa, cum illis sit pluraliter* pëzn *pisa*.

Communis dialectus aliquando est ambigus. Audies enim inuf, *et* inuh **inough**, *satis*: ðai, *aut* ðei **they**, *illi*; *tu* flït, *aut tu* flöt **floate** *aqua innatare*; hâlberd, halberd, *aut* hölberd *bipennis*, *sic* toil, tüil; soil, süil; bjld bild, bvld, *vt ante dictum*.

Dialecti poetis solis ex scriptoribus concessæ; quibus tamen, exceptâ communi, abstinent; nisi quod rythmi, aut iucunditatis causâ sæpiusculè vtuntur Boreali; quia suauissima, quia antiquissima, quia purissima, vtpote quæ maiorum nostrorũ sermoni proxima. Sed quia dialectum suam Metaplasmi solâ licentiâ defendunt, de eâ satis dicetur vbi ad prosodiam peruenerimus.

Et quod hic de dialectis loquor, ad rusticos tantùm pertinere velim intelligas: nam mitioribus ingenijs & cultiùs enutritis, unus est ubique sermo & sono, & significatu. De venenato illo & putidissimo ulcere nostræ reipub. pudet dicere. Habet enim & fæx illa spurcissima erronum mendicantium non propriam tantùm dialectum; sed & cantum sive loquelam, quam nulla unquam legum vindicta coercebit, donec edicto publico cogantur Iustitiarii eius auctores in crucem tollere. sed quia tota hæc dialectus, unà cum nocentissimis huius amurcæ sordibus, peculiari libro descripta est; quia exteris hominibus nil commodi allatura; ex oratione meâ circumscribam.

CAP. VII.

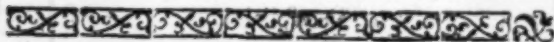
De syllabâ.

Vulgatas *Grammaticorũ notiones de syllabis mitto: in nostris vnicum illud obseruandũ est, aliquas solis constare consonis; quod in nullâ aliâ quam scio linguâ fit. In syllabis autem istiusmodi, necesse est ex liquidis ali-*

quam reperiri, aut cum mutâ, aut solitariam: ut, in brj-dl *frænum*; tj-tl, *titulus. Et quamuis scribi solerent huiusmodi per vocalem* e, *in fine additam* **brydle, saddle, tytle**; e, *tamen illud elingue est; vt etiam in illis vbi una tantùm liquida reperitur*; *ut in* **oxen** *boues, legimus* ox-n, *non* ox-en *neque enim magis quicquam in vltimâ auditur, quam in nec, vbi detraxeris ec. Sic etiam fit in* bidn *iussus, non* **bidden**; *in* öpn *apertus, non* **op=en**. *in* sadl *epippium non* sadle. *Iam si posis legere, hæc sunt de Grammaticâ satis. experire.*

„ Kontent whü livz with trj'd estät,
„ **Kontent who liues with try'd estate,**
Contentus qui viuit cum expertâ fortunâ,
„ Nïd fër no chanʒ of frouning fät:
„ **Neede feare no change of frouning fate:**
Opus habet timere nullam mutationē corrugantis frontem (fati.
„ But hï ðat siks, for unknöun gain,
„ **But he that seekes for unknowne gaine,**
Sed ille qui quærit [propter] *ignotum lucrum,*
„ Oft livz bj los, & lëvz with pain.
„ **Oft liues by losse, and leaues with payne.**
Sepe viuit ex damno, & desinit cum dolore.

Quod meâ causâ verbum verbo reddiderim condonabis, sicubi Latini sermonis candor obnubitur. Sed ad ulteriorem legendi facultatem psalmum unum aut alterum perleges, idque sine interpretatione.

PSALM. LXII,

1 TRvlj mj soul waiteth upon God: from him *kumeth* mj saluäsion. 2 Hï önlj iz mj rok &
mj salväsion: *Hï iz* mj defens. J shal not bi grëtlj
müved

müved. 3 Hou long wil yï imagin mischïf a-
gainst a man? yï shal bi slain âl ofyü : az a bouing
wâl *shal yi bï*: *and az* a totering fens. 4 Ðëi önlj
konsult tu kâst *him* doun from his exselensj, ðëi de-
ljt in ljz : ðëi bles with ðëir mouth, but ðëi kurs
inwardlj. Selah. 5 Mj soul wait ðou önlj upon
God: for mj expektasion *iz* from him. 6 Hï önlj
iz mj rok & mj salväsion; *Hï iz* mj defens; J shal
not bi müved. 7 In God *iz* mj salväsion and mj
glöri: ðe rok of mj strength *and* mj refvz *iz* in God.
8 Trust in him at âl tjmz yi pïpl; pour out yür hart
biför him : God *iz* a refvz for us. Selah. 9 Svrlj
men of löu degrï ar vaniti, *and* men of hj degrï ar a
lj: tu bi laid in ðe balans, ðëi ar âltogeðer ljhter ðen
vanitj. 10 Trust not in oppresion, bikum not
vain in roberj: if richez inkrës, set not yür hart *upon
them*. 11 God hath spökn öns; twjs häv J härd ðis,
ðat pour *bilongeth* unto God. 12 Ælso unto ðï, ô
Lord, *bilongeth* mersi : for ðou renderest tu everj
man akkording tu hiz wurk.

PSAL. 67.

1 GOd bi mersiful vntu us, and bles us : and kauz
hiz fäs tu shjn upon us. Selah. 2 Ðat ðj wäi
mäi bi knöun upon ërth, ðj säving hëlth among
âl näsions. 3 Let ðe pïpl praiz ðï, ô God; let âl
ðe pïpl prais ðï. 4 O let ðe näsions bi glad, and
sing for zoi : for ðou shalt zuz ðe pïpl rjhteuslj, &
govern ðe näsionz upon ërth. Selah. 5 Let ðe
pïpl praiz ðï ô God; let âl ðe pïpl präiz ði. 6 Ðen

ſhal ðe ërth yïld hir inkrës; *and* God, ïv*n* our ôun
God, ſhal bles us. 7 God ſhal bles us, and âl ðe
endz of ðe ërth ſhal fër him.

PSAL 96.

1 O Sing untu ðe Lord a nv ſong: ſing untu ðe
Lord âl ðe ërth. 2 Sing untu ðe Lord,
bles hiz näm: ſheu fürth hiz ſalväſion from dai
tu dai. 3 Dëklär hiz glöri among ðe hëðen:
hiz wunderz among âl pïpl. 4 For ðe Lord
iz grët, and grëtlj tu bi praized: Hï *iz* to bi fëred
abu*v* âl Godz. 5 For âl ðe godz of ðe näſi-
ons *ar* jdolz: but ðe Lord mäd ðe hëvnz. 6 Onor
& Mäʒeſtj *ar* biför him: ſtrength & beuti *ar* in hiz
ſanktuarj. 7 Gi*v* untu ðe Lord (ô yï kindredz
of ðe pïpl) gi*v* untu ðe Lord glöri and ſtrength.
8 Gi*v* untu ðe Lord ðe glöri *dv untu* hiz näm:
bring an ofring and kum intu hiz kürts. 9 O wur-
ſhip ðe Lord in ðe beuti of hölines: fër biför him
âl ðe ërth. 10 Säi among ðe hëðen ðat ðe Lord
rëineth: ðe world âlſo ſhal bi eſtabliſhed ðat it ſhal
not bi mü*v*ed: Hï ſhal ʒuʒ ðe pïpl rjħteuſlj. 11 Let
ðe hëvnz reʒois, & let ðe ërth bi glad: let ðe ſë rör
and ðe fulnes ðërof. 12 Let ðe fïld bi ʒoiful, & âl
ðat *iz* ðerin: ðen ſhal âl ðe trïz of ðe wud reʒois.
13 Biför ðe Lord; for Hï kumeth, for Hï kumeth
tu ʒuʒ ðe ërth: Hï ſhal ʒuʒ ðe world with rjħteuſ-
nes, & ðe pïpl with hiz trvth.

PSAL. 97.

1 Ðe Lord rëineth. let ðe ërth reʒois: let ðe mul-
titvd of ðe jlz bi glad ðerof.

2 Kloudz & darknes *ar* round about him : rjħteuſ-
nes and ʒuʒment ar ðe habitäſion of hiz thrön.
3 A fjer goeth bifór him: & burneth up hiz enemjz
round about. 4 Hiz ljħtningz inljħtned ðe world:
ðe ërth ſau, & trembled. 5 Ðe hilz melted ljk wax
at ðe prezens of ðe Lord: at ðe prezens of ðe Lord
of ðe whöl ërth.
6 Ðe hevens deklär hiz rjħteuſnes : & äl ðe pïpl ſï
hiz glöri. 7 Konfounded bi äl ðëi ðat ſerv grävn
jmaʒez, & böſt ðemſelvz of jdolz : wurſhip him äl
yi godz. 8 Sion härd, & waz glad, & ðe dauħterz
of Iuda reʒoiſed: bikauz of ðj ʒugments , ô Lord.
9 For ðou Lord *art* hjħ abuv äl ðe ërth: ðou art ex-
alted far abuv äl godz. 10 Yï ðat luv ðe Lord, hät
ïvl; Hï prezerveth ðe ſöulz of hiz ſaints : Hï deli-
vereth ðem out of ðe hand of ðe wiked. 11 Ljħt
iz ſöun for ðe rjħteus, and gladnes for ðe uprjħt in
hart: 12 Reʒois in ðe Lord , yi rjħteus : and gïv
thanks at ðe remembrans of hiz hölines.

PSAL. 104.

BLes ðe Lord, ô mj ſöul: ô Lord mj God ðou art
veri grët: ðou art klöðed with Onor & Maʒeſtj.
2 Whü kuvereſt *ðj ſelf* with ljħt, az with a gar-
ment: Whü ſtrecheſt out ðe hevnz ljk a kurtain;
3 Whü laieth ðe bëmz of hiz chamberz in ðe
wäters; whü mäketh ðe kloudz hiz charet : whü
walketh upon ðe wingz of ðe wjnd.

4 Whü

4 Whü mäketh hiz angelz ſpirits : hiz miniſterz
a fläming fjer. 5 Whü laid ðe foundäſionz of ðe
ërth : *ðat* it ſhüld non bi remüved for ever.
6 Đou kuvereſt it with ðe dïp az *with* a garment:
ðe wäterz ſtüd abuv ðe mountainz. 7 At ðj re-
bvk ðëi fled: at ðe vois of ðj thunder ðëi häſted
awai. 8 Đëi go up bj ðe mountainz, ðei go doun
bj ðe valleiz untu ðe pläs which ðou haſt founded
for ðem. 9 Đou haſt ſet a bound ðat ðëi mai
not pas over : ðat ðei turn not again tu kuver ðe
ërth. 10 Hï ſendeth ðe ſpringz intu ðe valleiz;
which run among ðe hilz. 11 ðëi giv drink tu
evrj bëſt of ðe fïld: ðe wjld aſes quench ðëir thirſt.
12 Bj ðem ſhal ðe foulz of ðe hevn häv ðëir habi-
täſion which ſing among ðe branshez. 13 Hï
wätereth ðe hilz from hiz chamberz: ðe ërth iz ſa-
tisfjed with ðe frvt of ðj wurkz. 14 Hï kauzeth
ðe gras tu grōu for ðe katel, and herb for ðe ſervis
of man: ðat hï mai bring ~~forth~~ füd out of ðe ërth. fürth
15 And wjn ðat mäketh glad ðe hart of man, and
oil tu mäk *hiz* fäs tu ſhjn. and brëd *which* ſtrength-
neth mans hart. 16 Đe trïz of ðe Lord ar ful
of ſap : ðe ſëdarz of Lebanon which Hï hath
planted. 17 Whër ðe birdz mäk ðëir neſts: az
for ðe ſtork ðe fir trïz *ar* hir hous. 18 Đe hjħ
hilz *ar* a refvʒ for ðe wjld göts: *and* ðe roks for ðe
kuniz. 19 Hï apüinted ðe mün for ſëznz; ðe
ſun knōueth his going doun. 20 Đou mäkeſt
darknes, and it iz njħt: whërin âl ðe bëſts of ðe
foreſt du krïp fürth. 21 ðe yung ljonz rör after
ðeir prai, and ſik ðëir mët from God.

22 Đe ſun arjzeth, ðei gaðer ðemſelvz tugeðer, and
lai ðem doun in ðëir denz. 23 Man goeth fürth
untu hiz wurk: and tu hiz läbor, until ðe ïvning.
24 O Lord hou maniföuld ar ðj wurks? in wizdum
haſt ðou mäd ðem âl: ðe ërth iz ful of ðj richez.
25 So iz ðis grët & wjd ſë, whërin ar thingz krïp-
ing innumerabl, böth ſmâl and grët bëſts. 26 Đër
go ðe ſhips; ðër iz ðat Leviathan whüm ðou haſt
mäd tu plai ðërin. 27 Đëz wait âl upon ðï ðat
ðou maiſt giv ðem ðeir mët in dv ſëzn. 28 Đat
ðou giveſt ðem ðëi gaðer: ðou öpneſt ðj hand, ðëi
ar filled with gud. 29 Đou hjdeſt ðj fäs, ðei ar
trubled: ðou täkeſt awai ðëir breth ðëi dj, and re-
turn tu ðeir duſt. 30 Đou ſendeſt forth ðj ſpirit,
ðei ar kreäted: and ðour enveſt ðe fäs of ðe ërth.
31 Đe glöri of ðe Lord ſhal indvr for ever:
ðe Lord ſhal rejois in hiz wurks. 32 Hï lük-
eth on ðe ërth, and it trembleth: hï tou-
cheth ðe hilz and ðei ſmök. 33 J wil ſing un-
tu ðe Lord as long az J liv: J wil praiz mj
God whjl J häv mj biing. 34 Mj meditäſion
of him ſhalbi ſwït: J wilbe glad in ðe Lord.
35 Let ðe ſinerz be konſumed out of ðe
ërth, and let ðe wiked be no mör: bles ðou
ðe Lord, ô mj ſöul. Praiz yï ðe L o r d.
Amen.

ETYMOLOGIA.

Cap. VIII.

De primitiuis, & deriuatiuis.

ETymologia est altera Logonomiæ pars de vocibus, quatenus vna ab aliâ descendit. Vox igitur est primitiua; aut deriuata. Primitiuam dico cuius origo in nostrâ linguâ quærenda non est. exempla, bäb babe infans; fish piscis; tu flater adulari. Nam quamuis bäb, aut flater, à Gallicis mutauerimus; aut vt illi, sic & nos ab antiquis Teutonibus retinuerimus: (neque enim existimandum est omnes voces quæ Francis nobiscum communes sunt, ab illis in nostrum vsum traductas esse; sed potiùs vtrisque à maioribus Teutonibus permansisse; & illas maximè quæ à Latinis tralatitiæ non sunt) fish autẽ, aut vish nobis cum Germanis commune sit, & illud fortasse à pisce: tamen quia hæc in Linguâ Anglicâ nullam priorem radicem agnoscunt, primitiua Anglica iudicantor. Nam si nulla linguis primitiua concederemus, præter illa quæ aliunde deduci non possunt; vniuersas profectò Europæ copias ad summam penuriam redigeremus. Illæ igitur voces primitiuæ nobis censebuntur, quæ in nostrâ linguâ originationem non admittunt. Ab his autem natæ deriuatiuæ sunto: vt, à primo bäbj pupus, tu babl infantum more balbutire, a babler infanticrepus, babling garrulitas, a bäbl nugæ; itemque à reliquis.

Deriuata autem sunt duûm generum: nostratia; & peregrina. Nostratia sunt Nomina, verba, aut Aduerbia.

bia. De nominibus proprijs nostratibus ita copiosè scripserunt Versteganus meritissimè noster, & Reliquiarum Britannicarum auctor; vt vltrà quid addere non sit opus. Sed quia Anglicè scripserunt; necesse est vt moneam, omnia ferè Prænomina ab Hebræis, Græcis, aut Latinis esse ductitia, aut à Saxonibus huc vsque retenta. Nomina autem (pauculis Britannicis exceptis, & nonnullis quæ in eorum posteris permanserunt, qui cũ Wilhelmo primo è Normannia huc migrarunt) esse pene omnia Saxonica. Agnomina vix quatuor numerantur. Ex communibus autem substantiuis, quædam exeunt in aȝ: *vt,* tilaȝ *cultus:* poundaȝ *quod in singulas libras soluitur: quædam in* ment; *vt* ëzment *relaxatio;* käzment *adapertilis fenestella: quædam in* hed, *aut* hüd; *vt,* a lusti *iucundus,* lustihed *iucunditas;* a bruðer **brother** *frater* bruðerhüd **brotherhood** *fraternitas: alia sunt; in* [*nes*] *vt,* a ri*h*teus ri*h*teusnes: *ab* hardi *fortis,* hardines *fortitudo: nonnulla in* ship; *vt, à* Lord *Dominus,* Lordship *dominatus. Quin etiam omne Verbum affert Substantiuum agentis in* er: *vt,* a lern *disco,* lerner *qui discit,* a tëch *doceo,* tëcher *doctor. Illa autem à Verbis in* ing, *& substantiua sunt actionis; & Adiectiua: vt,* hëring *audientia & audiens.*

Adiectiua multa sunt deriuata in ish; *vt,* a fül **foole**, fülish *stultus; & hæc quasi inceptiua sunt: vt, à* fält *sal,* fältish *i. ad salsedinem declinans. In* lj *sunt & adiectiua: vt, à* gud **good** *bonus,* gudlj **goodlie** *speciosus: & aduerbia infinita; vt, à* fäier *pulcher,* fäierlj *pulchrè. Multa per* i, *fiunt; vt, ab* hard *durus,* hardi *fortis: sic à* tröu *reor, fit* trv *ratus aut verus, inde* trust *fiducia, &* trusti *fidelis i. cui fides adhiberi*

potest. Quædam exeunt in sum; *vt, à* tvil tvilsum *molestus; à* ful *plenus* fulsum. *i. plus satis ita vt nauseam faciat. In* ward *sunt aliqua; vt, à* tu *ad*, toward *aptus adiectiuum, et versus præpositio; à* bak *tergum*, bakward *retro, aut etiam auersus. Composita itē omnia deriuata sunt: vt, à* wurk *opus, et* man *vir, fit* wurkman *opifex; ab* under *subtus, &* stand *sto, fit* tu understand *intelligo. Huc etiam comparata spectant, et diminuta, itemq; quæ à Nominibus, et verbis deflexa sunt: quæ omnia inferiùs agnoscentur.*

Peregrina nonnulla integra adsumuntur; illa maximè, quorum significata vnà cum ipsis nominibus innotuerunt: ut, barricada *Hispanicum, munimenti genus est ex viminibus in dolij modū contextis, et terra impletis:* borracha *utris species. Ab Italis habemus pro veluto di tre peli* thrï pjl velvet *holosericū villosum trium pilorū. Sic necessitatis gratiâ harum gentium vocibus vtimur, alias rarò; nisi ioci, aut perititiæ ostentandæ causâ, vt* bravāda, bona roba, *& c. Sed & ab Americanis nonnulla mutuamur, vt* maiz *triticum Indicum, &* kanoa *linter è trunco arboris igne & silicibus cauato. Gallica paucula inuiti recepimus. Nam quū Wilhelmus primus ius suum armis vindicaret; ut sui, bello potiores quam literis, ius dicere possent; veteres Saxonum leges Latinè scriptas Gallicè verti iussit, partim suas addidit, sed suo tamen idiomate. Hinc fit, ut præter nonnulla Saxonica, quæ nec Gallicè, nec Latinè verti possunt; omnia fere vocabula forensia sint peregrina; formulæ enim omnes et breuium, & ferme omnes Actoris, & Rei, Latinæ sunt: at qui iudicum placita recensent, ea omnia barbaro quodam sermone scribunt, qui tamen ad Gallicum proximè accedit. Permulta tamen è Gallicis sponte, admi-*

admisimus. Nam cum Reges Angliæ, quadringentos circiter annos, permagnas in Gallia prouincias sub imperio tenuerint; quî fieri potuit vt populus ingenuus & comis, multa inde vocabula non asportaret, quæ vnà cum ipsa gente in ciuitatem adscripsit? Sic multa à Gallis traduximus; (ea illa maximè, in quibus Latini sermonis manifesta vestigia; vt, sustenans *alimentũ,* maintenans *animi aut victus additio, à manu & teneo.* Redvite *nupera vox est à reduco, munimentum pro tempore aut occasione factum. At vsucapione nostra sunt* gräs, *et* fäs. *i. gratia et facies; & plurima alia quæ ad nos integra transierunt. Plurima etiam immutauimus; vt,* impregnabl *inexpugnabile, ab* imprenable *à prehendo: sic,* tu embelish, *ab* embellir *adorno à bellus;* tu impoverish *depauperare, à* pobre *pauper;* tu re-kon-per-sev; *à* re-con-per-cevoir *à capio.*

A Græcis nonnulla fecimus nostra; zêl *à* ζῆλος; *& plurimas voces artis admisimus;* zodiak, horjzon, hypotenvsa, perikranium, *&c. Ad Latina venio. Et si vspiam querelæ locus, hic est; quòd otium, quòd literæ, maiorem cladem sermoni Anglico intulerint, quam vlla Danorum sæuitia, vlla Normannorum vastitas vnquam inflixerit. Nam præter illa paucula quæ maiores nostri ciuitate donasse videantur,* wjn *à vino,* wäst *à vastus, &c. (si tamen hæc à Teutonib. ipsi non asciuerint) infinitus vocum grex irrepsit, quas postera ætas asciuit, & cudendi noua verba prurigo.*

A Latinis in tas, infinita est nominum seges in ti: *vt,* kommoditi, hvmaniti, perspikviti; *ex quibus aliqua syncopam patiuntur: ut* bounti; *nisi malis à Gallico* bonté *deductum. Sic eodem sensu* larʒis *à largitas. Latinis*

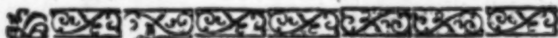
tinis in io, pileus libertatem donat; si enim inycias n, *per forum cursitant* opinion, kommendäsion, salutäsion. *Nec legitimam tantùm prolem municipem fecimus; sed spuriam etiam & adulterinã*, dilapidäsion, fruisiön, dominion. *Illa in mentum abyciunt* um, *vt* dokvment, monvment. *Tudo apocapatur in* tvd; *vt*, multitvd, ingratitvd. Order *ab ordo, est eius ordinis solitarius. go varie mutatur; vt à Virgo* virzin, marzent, *à margo*; imäz, *ab imago*, virägo *non vitiata manet. Tura abycit vltimam vt* literatvr, scriptur. *Hic etiam nonnulla affinximus: vt*, indentvr *syngrapha*, adventvr *pecunia aut merx ad quæstum incertum exposita. Sed ab* over *supra*, overtvr *quod ad tegendum paratur, merè nostra est. Illa in ans, & ens, mutant* s, *in* t; *vt*, vigilant, prudent, *Contra antia & entia migrant in* ans, *&* ens, *vt à temperantiâ, confidentia*; temperans, *&* konfidens. *Quædam tamen adsumunt* i, *vt*, impotensi, konstansi. *Verbalia in bilis exeunt in* bl; *vt* komparabl, imposibl, inkredibl. *Alia in lis, duas vltimas amittunt; vt* fjnal, material, meridional: sutl *huc spectat à subtilis*; *&* metl *à metallum. Finita in ca, desinunt in* kl; *vt, à manica* manikl: *sic* tvnikl, *his adde* sanikl *à saniculâ herbâ. Illa in ilium variè vertuntur; vt, consilium* kounsel, *exilium* exjl. *Plurima in tus, duabus vltimis castrantur: vt*, temperat, substitvt; *sic à benignus* benign, *aut* beningn; *à condignus*, cõdign *aut* condingn. *Quædam integra manent: vt*, konsul: *& plurima in* or; *vt*, doktor, superior moderätor: *sic multa in* us: *vt*, perspicvus, illustrius, kommodius: *quæ tamen Latinè sunt comparatiua, apud nos sunt positiva tantùm. Quædam his similia cudimus vt* zenerus .i. *magni animi*, fämus *famosus*, glorius *decorus*;

corus; quæ tamen fictitijs Gallorum in eux *viciniora videntur: vti &* profit *commodum, &* profitabl *commodus, à proficio.*

Quinetiam verborum à Latinis vocibus variæ sunt formæ. Quædam enim ab ipso themate descendunt; vt, tu defend, tu defraud; *à reduco fit* tu redvs. *Illa in ico abijciunt vltimam; vt,* tu magnifi; tu multiplj, *nam* tu suplikät, tu explikät *ventis ferre committimus. Quædam à nominibus oriuntur: vt à pars,* tu impart *impertior; ab importunus,* tu importvn.i. *vehementius vrgere; ab intimus,* tu intimät *indico.*

A verbalibus etiam in tus, & sus, magna est nobis verborum frequentia: vt à substitutus a substitvt *nomen, &* tu substitvt *substituo; sic ab incensus,* tu insens *ad iram incendo; à suppositus,* tu suppöz *suppono. Atque vbi huiusmodi in vsu sunt, illa quæ ab ipso themate fiunt* tu propön, tu expön, *&c. nondum obtinuerunt.*

Nec tamen existimandum est, omnia harum terminationum Latina, sic fieri Anglica; aut hæc sola: sed has esse vsitatissimas deriuandi formulas. Quæ autem hîc reliqua sunt, si ista studiosiùs inquirere visum est cuipiam; Iohannis Minshei dictionarium etymologicum consulat, & eius τὰ χα[illegible] pro suo arbitratu aut probet, aut improbet.

Cap. IX.
Compositio, Comparatio, Diminutio.

E*X communibus vocum affectionibus quibus Etymologia dignoscitur, hæ supersunt. Composita quæ ab alijs linguis assumpsimus ex suis regulis innotescunt. Nos* sub-

ſubſtantiua componimus, *vt* göldſmith *aurifaber*; horſman *eques*. *Huc ſpectant ſubſtantiua in* dum. *Nam à verbo* tu dīm *æſtimo*, *fit* dum *iudicium ſiue ſententia*: *inde compoſita*, wizdum *ſapientia*, *propriè ſapientis iudicium*; *&* kingdum *regnum*, *vbi rex ius aut ſententiam dicit*. *Componuntur etiam adiectiua*; *vt*, trvſiming *veriſimile*: *aut vtraq*; , *vt* praiz-warðj *laude dignus*. *Adiectiua* abl *potens*, ful *plenus*, les *minus*, *&* lijk *ſimilis*, *plerumque ſequuntur in compoſitione*; *& omnia ſic compoſita adiectiua ſunt*: *vt* sälabl *venalis*; höpful *ſpei plenus*; höples *exſpes*; warlijk *bellicoſus*. *Sin adiectiuum præcedat*, *tota vox aut ſubſtantiuum erit*; *vt* hâpeni **halfepenni** *medius denarius*: *aut aduerbiũ*; *ut*, lijkwjz *ſimiliter*. Munger *inſeparabile eſt*, *& illum denotat qui rem venalem habet*; *vt*, fishmunger *cetarius*. *Cum perſonalibus etiam fit compoſitio*; *vt*, ſelf-wild αὐθάδης; *&* ſelf-lijking αὐταρέσκεια: *componuntur & ipſa inter ſe*, *vt* him-ſelf *ſeipſũ*; whatſooðer *ſi quid aliud*. *Ex conſignificatiuis autem inſeparabilibus præpoſitis*, *quedam ſunt* ἐπιτατικὰ a, *&* bi: a; *vt*, tu amät *terreo*; tu avér *vehementiùs affirmare pro vero*, *& ſæpe cum conſonà dictionis compoſitæ*: *vt*, tu aſſúr *certum dare*; tu akknöuleʒ *agnoſco*; tu adʒuʒ *adiudico*. bi, *vt* tu bităk *recipio*, tu bithink *cum animo ſuo cogitare*. *Quedam etiam ſunt* στερητικὰ; un, *&* dis: *vt*, unbid *iniuſſus*; unbleſt *cui non benedicitur*: diſpiteus *immiſericors*, tu diſpraiz *vitupero*. n, *ſolitarium hîc eſt*; *vt* nauħt *vitioſum aut malum*; *&* nöuħt *nihil*, *à* not *non*, *&* auħt *aliquid*: *ſic* nothing *à* no *nõ*, *&* thing *res*, *nihil*; *etiam à* wil *volo*, tu nil *nolo antiquis in vſu erat*. Miſ: *inſeparabile eſt*, *& ſignificat malè aut perperam*: *vt*, tu miſtăk *perperam intelligere*;

telligere; tu misplās *male locare*; mj mjnd misgivz mi. *i. animus mihi aliquid mali præsagit*. *Huc adijce* for: *ut*, tu forswēr *peierare*: inter aut enter *à verbo* tu enter *introeo*, *nobis cum multis gentibus cõmunis facta vox cõsignificatiua inseparabilis est & semper præcedit in compositione*: *vt*, interchang *alterna mutatio*; tu intermeddl *intermisceo*; tu enterfēr *calcibus cutem interterere &c.* *At* soever *semper sequitur*, *et Latinorũ* cunque *respondet*: *vt*, whūsoever *quicunque*, whensoever *quandocũque*. *Inseparabilia etiam Latina cum nostris componimus*: *vt*, tu return *reuertor*; tu disalou *improbo*; tu impair *aut* empair *deterius aut minus reddere*: *huc refer* tu kounterchang *permutare &c.*, *reliquæ præpositiones pro suo sensu præponuntur*, *siue nominibus*: *vt*, outlet *extramissio*; inlet *intramissio*; *siue verbis*: *vt*, tu overtāk *assequor*; tu understand *intelligo*; tu withhōld *detineo*; tu welkum *aduentui gratulor*: *siue verbalibus*: *vt*, fōrgoing *præcedens*; forlorn *perditus*; abuvsaid *supradictus*; *siue alijs consignificatiuis*: *vt*, without *extra*; within *intra*.

Et quum plurimæ nostræ voces monosyllabæ sint, & se sponte offerant in compositionem: in hoc multò impensiùs, & etiam fructuosiùs studerent docti; vt aptâ nostrarũ vocũ compositione animi sensa exprometent; & linguam per se vberrimam, etiam ad luxuriem (si id tantopere cupiant) copiosam redderent; potiùs quàm eius natiuum decorem peregrino fuco adulterarent. Hoc autem negotium doctis solis defero; ne imperiti, & audaculi, Nerei repandirostrum, & incuruiceruicum pecus inducant; aut ipsum fortasse Pacuuium Bombardogladiofulmhastaflammiloquentem.

Comparatio est adiectiuorum; *& aduerbiorum*: *vtraque est regularis*; *aut anomala*. *Regularis fit aut per signa*; *aut per formationem comparatiui à positiuo*, *addito* er, *& superlatiui addito* est: *ut*, hard *durus*, harder *durior*, har-

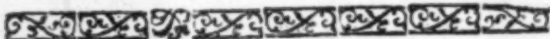
eſt *duriſſimus* : ſoft, ſofter, ſofteſt, *mollis, mollior, iſſimus*. *Atq; hæc forma ad adiectiua ferme ſola pertinet. Signa per quæ fit comparatio ſunt in quantitate*, mör *magis*, möſt *maximè: in qualitate*, beter *meliùs*, beſt *optimè*. *Vt* wiked *impius*, mör wiked *magis impius*, möſt wiked *maximie impius*: lerned *doctus*, beter lerned *doctior*, beſt lerned *doctiſſimus*. *Quæ tamē ipſa ſigna anomaliā quādā comparationis habent, vt et adiectiua illa quæ ſequuntur*. gud *bonus*, beter *melior*, beſt *optimus*. bad, il, nauħt, *malus*; wurs *peior*, wurſt *peſſimus*. Litl *paruus*, les *aut* leſer *minor*, lēſt *minimus*. Much, mör, möſt; *multus, plus, plurimus*; *aut aduerbialiter multùm, plus, plurimùm*; *at in numero* mani, mö, möſt; *multi, plures, plurimi*. *Sic* far, farðer *aut* furðer, farðeſt *aut* furðeſt; *remotus, ior, iſſimus*; *aut longè, longiùs, longiſſimè*. Vnder *infra*, undermoſt *infimus, aut maximè infrà*. Within *intra*, *aut* inward *internus*; iner *interior aut interius*; inermoſt *intimus aut intimè*. Without *extra*, outward *extra aut externus*; outer *exterior*; outermoſt *aut* utermoſt *extimus aut in extremo*. After *pòſt*, laſt *vltimus, aut vltimò*. Nër, nerer, next, *propinquus, or. iſſimus*; & njħ, nerer, next, *prope, propriùs, proximè*. *Sic* litl, les, lēſt; *exiguùm, minus, minimè*. Wel, beter, beſt; *bene, meliùs, optimè*: il, badlj, nauħtilj, *male*, wurs *peius*, wurſt *peſſimè*. Oft, ofter *aut* oftner, oftneſt *aut* ofteſt; *ſæpe, ſæpius, ſæpiſſimè*. Befōr *ante*, former *prior*, & formerlj *prius*, formōſt, *aut* firſt *primus, aut primò*. Abouv, hjer, hjeſt, *ſupra, ſuperiùs, in ſummo*: *nam* hjħ, hjer, hjeſt *adiectiuum, exiguam habet anomaliā*. Quikli *citò*, ſūner *citior aut citiùs*, ſūneſt *citiſſimus aut citiſſimè*: *nam* ſūn, *hodie apud plurimos ſignificat ad primam veſperam*; *olim citò*.

Per

Per er, et eſt, *non comparantur verbalia actiua in* ing; *vt*, luving *amans: nec paſſiua; vt*, luved *amatus*; taūt *doctus: vti nec compoſita cum* abl, ful, les, ljk, *vt* availabl *vtilis*, mjndful *memor*, faithles *infidus*, ſöldierljk *militaris: neque etiā illa quæ per* jv; ish, *& multa quæ per* lj, *aut* us *terminantur; vt*, fvgitjv *fugitiuus*, grinish *ſubuiridis*, dailj *quotidianus, aut quotidie*; fämus *famoſus*. *Huc etiam refer materialia: vt*, gôldn *aureus*, ſtöni *lapideus: item quæ tempus ſignificant, & ordinem; cum multis alijs: vt*, wintrj *hybernus*; ſekond, third; *ſecundus, tertius, &c. Et quamuis aliquando audias* ſtönier, *aut* famuſer; *tamen pro libertate loquendi tolerabilis erit ſermo, potiùs quàm laudabilis ſcriptura. Per ſigna tamen omnia ferè quæ diximus comparantur; vt*, mör luving, möſt luving; beter, *aut* beſt luved. *Atque vt Hebræi, ad ampliorem vocis alicuius ſignificationem, ſyllabas adaugent; ſic nos ſyllabarū tempora: vt*, grët *magnus*, grëet *ingens*; monſtrus *prodigioſum*, mönſtrus *valde prodigioſum*, möönſtrus *prodigioſum adeo vt hominem ſtupidet. Nonnunquam gemminatâ voce augetur ſignificatio: vt*, an öld man *ſenex*, an öld öld man *multâ ætate prouectus. Atque hæc vltima forma aliquando in ſcriptis eſt; altera in ſermone tantùm.*

Diminuta pauca ſunt. Quædam tamen in et; *vt*, à käs *capſa*, kasket *capſula : nonnulla in* el; *vt*, à pjk *lupus aquaticus*, pikrel *lupulus : itemque in* kin; *vt*, à lam *agnus*, lamkin *agnellus : alia ſunt in* ling, *vt* à güs *anſer*, gozling *anſerculus*: à kat *catus*, kitling *catulus. Diminutio fit nonnunquam ſermoni interiectâ particulâ* tjni: *vt*, a litl man *breuis ſtaturæ vir*; a litl tjni man, *pumilio, aut nanus. De proprijs fictitijs* ʒik *pro* ʒon *Iohan-*

nes, & zil pro zilian *Iuliana, &c. nihil attinet; quia sermonis sunt, non scriptionis: & quamuis attributa paruuli, apocopata tamen potiùs quàm diminuta.*

CAP. X.

Vocum species.

Prima Nomen.

P*Artis orationis sunt tres*:
- *Nomen*, *Verbum*, *Quorum est numerus*:
  - *Singularis*,
  - *Pluralis*.
- *Consignificatiua dictio, vbi sunt Articulus, Aduerbia, Præpositiones.*

Nomen, est:
- *Commune*,
- *Proprium*,
- *Personale*,

Omnia sunt aut:
- *Substantiua.*
- *Adiectiua.*

Nomen substantiuum commune est, cui possunt præponi articuli duo, a, *aut* ðe: a *quidem numero singulari ante consonantem; vt*, a man *vir: at ante vocalem*, an; *vt*, an oversier *supraiusor. Respondet hic articulus Germanorum* ein; *Gallorum item, et aliorũ deriuatis ab vno, non numerali sed præpositiuo tantũ: vt*, a hous, ein hausz, un maison, una casa, *domus.* Ðe *vtrisque numeris adiungitur, & respõdet articulo Teutonico* der, die, das, *nisi quòd inflexionem non admittit. Reliquæ nominum species his articulis distituuntur, nisi quatenus docetur in syntaxi.*

Anoma-

Anomalia numeri.

Singulari carēt, Afairz *negotia*, aſhez *cineres*, belöuz *follis*, daintiz *bellaria*, dregz *feces*, käts *edulia*, ſhamblz *macellū*, ſherz *forfex*, ſizerz *forpex*, tongz *forceps*, ëvz *extrema tecti tegulæ*, richez *diuitiæ*, öz *limus marinus*, hachez *fori*, bits *quibus funis anchorarius ligatur*; shroudz, ratlingz, *& alia fortaſſe nauis armamenta*: thanks *grates*, nönz, jdz, kalendz; *nonæ*, *idus*, *kalendæ*; armz *arma*, entralz, *et* bouëlz *inteſtina*: barbz *phaleræ*. *Accipitrarijs etiam & venatoribus quædā ſunt ſingulari carentia: ut*, krënz *aut* kreanz *aſturis*, *aut fringillarij retinacula*; ljnz *autem ſunt accipitrum longarum alarum*; *ut*, *Smerilli*, *& falconum*; geſez *lemniſci*, leſez. *i. relicta porci*, fjants *vulpis*, ſpraints *lutræ*. *Sic* floks *flocci*, nvz *res noue*, giblets *anſeris inteſtina pedeſque*; petitöz *pedes porcelli*; umblz *inteſtina cerui*, douſets *teſticuli*, *& tenera cornua*; trinkets *inſtrumenta doliariorum quibus vinum ab vno vaſe exhauritur in aliud*. *Item herbæ*: bïts *blitum*, hops *lupulus*, avenz *caryophyllatum*: kaperz *capparis*, kreſez *naſturtium*, ſanderz *ſantali*, *&c*. *Numeralia*, tŭ, thrï, föur; *duo*, *tres*, *quatuor*, *&c*.

Plurali carent propria nomina ciuitatum, montium, fluminum, regionum, menſium, item, et virorū ſingulorū: ſic metalla; göld *aurum*, ſilver *argentum*, bras *æs*, tin *ſtannum*: *& frumenta*; whët *triticum*, rj *ſecale*, barlei *hordeum*, rjs *oriza*, buk *fago-triticum*, malt *braſium*; *at* bën *faba*, fich *cicer*, *numero vtroque leguntur*. *Singularia etiam ſunt ex his confecta*; brëd *panis*, äl *ceruiſia*, poꝛag *ius*, bier *lupulina*, frumenti *ius è tritico*, chaf *palea*, *itēque* gras *gramen*: hai *fœnum*: *& herbæ*; *vt* fern *filix* kumin

min *cuminum*, garlik *allium*, jzop *hyssopus*, purslain *portulaca*, &c. & *nomina herbarum composita*, *vt*, ei-brjħt *eufragia*, pen-irjal *pulegium*, lädiz-mantl *alchimilla*, sheperdz-purs *bursa-pastoris*, hör-hound *marrubiũ*, ars-smart *hydropiper*, liver-wurt *lichen*, &c. *Et quæ aliũde desumpta integra manẽt: ut* filipendula, fvmiterræ, palma-Kristi, brank-ursina, alkakengi, &c. *Morborũ etiã nomina quedã plurali carẽt*; ðe ʒaundis *icteritia*, ðe hed-äch *caphalalgia*, ðe gout *podagra*, ðe stön *calculus*, ðe kolik *colica*, ðe timpani *tympanitis*, &c. *Humores etiam: vt* koler *cholera*, blud *sanguis*, flëm *flegma*, melankolj *melancholia*. *Et artes*; Grammar, Loʒik, Mvzik, ʒeometrj. *Liquida etiam*: huni *mel*, sider *vinum è pomis*, milk *lac*, *præter* water *aqua*, & wjn *vinum*, *quæ numerum vtrunque sortiuntur*. *Liquabilia etiam hanc formam sequuntur*: buter *butyrum*, glv *gluten*; grës, sëm, *et* fat *adeps*; pich *pix*, &c. *Huc adde plerosque animi effectus*: envi *inuidia*, foli *stultitia*, shäm *pudor*, merth *iucunditas*, &c. *Et multa quæ sine sedibus errant*; aparël *vestitus*, *antennæ item retinaculum quo alligatur malo*; bäkn *suilla fumigata*, bâlm *balsamum aut melissa*, bran *furfur*, bumbast *gossipium*, châk *calx natiua*, draf *sordes*, dros *scoria*, durt *lutum*, dung *fimus*, dust *puluis*, flesh *caro*, foder *pabulum pecorum*, flax *linum*, froth *spuma*, fvd *victus*, hel *gehẽna*, hemp *cannabis*, insens *aut* frankinsens *thus*, kanvas *cannabium*, klai *argilla*, luk *omen*, leðer *corium*, ljm *calx*, lëv *venia*, marl *marga*, mäs *macir*, mjħt *potentia*, mud *cænum*, morter *cæmentum*, muk *fimus putrefactus*, musterd *sinapium*, nothing *nihil*, Paradjs *paradisus*, peper *piper*, plät *vasa argentea*, quiet *quies*, relïf *subsidiũ*, & *pleraq; alia in* nes;

vt

vt, darknes *tenebræ*, rjħteuſnes *iuſtitia*, *&c. Paucula etiam in* tj, *pluralia leguntur*, *vt*, komoditjz *commoda*, privitjs *pudēda: cætera ferè omnia in* ti, *ſunt Singularia*; *vt*, pvritj, frvgalitj, *à Latinis in tas*, *&c. ſic* a räs ſoboles, reſt *quies*, rvth *miſericordia*, ſivet *ſibetũ*, ſljm *limus*, ſvil *ſolum*, *ſordes, aut aqua quam ceruus aut equus turbat*, ſût *fuligo*, ſtrjf *lis*, tar *pix liquida*, tinder *fomentum*, timber *materies*, tôu *ſtupa*, thrift *parſimonia*, welth *opes*, wizdum *ſapientia*, wud *lignũ*, wul *lana*. *Plura alia ſunt quæ etiam apud Latinos Singularia tantùm ſunt*; truth *veritas*, faith *fides*, glöri *gloria*, *&c. Atque quum multa alia huc referre vellem* ſun *ſol*, mvn *luna*, milk *lac*, trvs *induciæ*, truſt *fiducia*, offal *quiſquiliæ*, *&c. manus tamen mihi iniecit loquendi audacia, & illa vulgi arbitrio linquenda reclamitat.*

Adiectiuis pleriſque nulla eſt differentia numeri, niſi gratiâ ſubſtantiui cui adhærent: vt, a gud man *vir bonus*, gud men *viri boni*. *At* much *multus, a, um*: everi *ſingulus, a, um*; *ordinalia item omnia*; *vt*, firſt, ſekond, third, *primus, ſecundus, tertius. Singularibus tantùm*: ſundri *varij, æ, a*; mani *multi, æ, a*; al *omnes, ia*, both *ambo, æ*; *Pluralibus ſolis adnectuntur.*

Quædam ab vno orta variè ſignificant; *vt*, koper *cuprum*, lëd *plumbum*; *at* a koper, a lëd, *ſignificant vaſa ceruiſiariorum inde facta, & habent pluralem*: lëdz *etiam ædificij tectum plumbeum eſt & ſingulari deſtituitur*. Korn *frumentum ſingulariter tantùm*; *at* a korn *granum*, kornz *grana*; a flouer *flos*, flouerz *flores*; *at* flouers, i. *menſes muliebres, ſingulari caret*. Bïf *caro bouina*, mutn *ouina*, vël *vitulina*, *in ſingulari tantum leguntur*; *at* a bïf *bos*, a mutn *ouis*, a vël *vitulus*, *habent* bïvz, mutnz,

munz, vĕlz. *Sic* yvth *iuuentus singulare tantùm est, at a* yvth *iuuenis habet pluraliter* yvths *iuuenes.*

Nomini *accidunt Genus, Casus, Declinatio. Genera sunt tria; Masculinum, Fœmininum, Neutrum. Masculinum genus comprehendit omnes mares, & quæ sub mascula specie intelliguntur; vt, angelos, viros, equos, hos canes, &c. solem etiam, syderaque omnia quæ Latinis mascula sunt: vt, Aties, Saturnus, Arcturus, &c.*

Genus fœmininum mulieres complectitur, & fœminas quascunque, equas, vaccas, has canes, Lunam etiam, Venerem, Virginem, Cassiopeam, &c.

Per ~~communia~~ autem venti masculi intelliguntur; insulæ, regiones, vrbes, fœminæ: fluuij, quà masculi, quà fœminæ; vt hic Isis Ouz, *hæc Tama* Täm, *hic Abus* Humber, *hæc Sabrina* Severn, *&c.*

Omnia inanimata Neutra iudicantur.

Casus *sunt sex; qui non terminatione internoscuntur; sed aut Loco, aut signorum adiectione. Nominatiuus verbo antecedit, Accusatiuus sequitur, Genitiui signum est* Of; *Datiui* Tu, *aut* For; *Ablatiui vna ex præpositionibus* in, with, from, *&c. de quibus pòst; Vocatiui signum est* ô, *aut* ho, *rarò tamen idque ~~[illegible]~~ adhibetur; vt,*

„ O man! remember ðat laſt biter thrōu;
„ For az ðe tri duth fâl, ſo lȷz it ever lōu.

Declinationū *differentia petitur à formatione numeri pluralis à singulari: Tres proinde sunt declinationes. Prima est Nominum quorum figuratiua vocalis mutatur in plurali; vt* fvt *pes*, fit *pedes*; gvs *anser*, gis *anseres*; man *vir*, men *viri*; *cum compositis* kinzman

cogna-

cognatus, bondm an *seruus*, *pluraliter* kinzmen, bondmen. *His si addas*

Kou	*Pluraliter*	Kjn	*Vacca, æ.*
Lous		Ljs	*Pediculus, i.*
Mous		Mjs	*Mus, res.*
Tüth		Tïth	*Dens, tes.*

habes ferè omnia regularia huius declinationis. Est autem hîc anomalia duplex: Excessus; quum vox plus æquo variatur, vt in wuman *mulier*, wimen *mulieres*; *vbi vocalis vtraque mutatur: huc adde* bruðer *frater*, breðren *aut* breðern *fratres: & Defectus; quum vox est eadem vtriq; numero; vt in* shïp, *ouis, & oues*; Dïer *dama aut damæ*; höz, *caliga vel caligæ*; pëz, *pisum vel pisa*; odz, *imparitas vel imparitates*; ſwjn, *sus vel sues*; pïpl *populus aut populi. Et fortasse alia ex illis quæ numero anomala esse diximus.*

Secunda declinatio *est Nominum quæ numero singulari adijciunt* s, *aut* z, *in plurali, vt*

ship *nauis*,	*pluraliter*	ships *naues*,
bük *liber*,		büks *libri*,
thing *res*,		thingz *res*,
ſë *mare*,		ſëz *maria*.

Et hîc anomalia duplex est; vna nominum desinentium in f, *quibus in plurali* f, *plerumque ante* z, *vertitur in* v; *vt*, wjf *vxor*, ljf *vita*, lëf *folium*, bïf *bos*; *pluraliter*, wjvz, ljvz, lëvz, bïvz. *Altera est, quum vox pluralis cum singulari indifferenter vsurpatur; vt* muni *aut* muniz *pecunia vel æ, magnam faciunt anomaliam. Huc refer nonnulla herbarum nomina; vt* mint *vel* mints *mentha*, alexander *aut* alexanderz *alexandrina*, brambl *aut* bramblz *rubus*, malöu *aut* malöuz *malua, &c.*

peni *etiam denarius pluraliter* peniz, *& per syncopam* pens, *anomalum est.*

Tertia declinatio *imparisyllabica, est vocum quarum pluralis, syllabâ vnâ excedit singularem.*

Exempla;

Singulariter	a glas *vitrum*,	*Pluraliter.*	glasez *vitra.*
	a kis *osculum*,		kisez *oscula.*
	a witnes *testis*,		witnesez *testes.*
	a kountes *comitissa.*		kountesez *comitissæ.*

at Singulariter { ox *bos*, child *infans.* } *Pluraliter.* { oxn *boues*, children *infantes*, *quandam habent enormitatem. Sic illa, quorum terminus singularis*, s, *migrat pluraliaer in* z; *vt*, hous *domus*, houzez *casæ.*

Obserua *primo: Omnia Nomina cuiuscunq; sunt Declinationis ad vnam formã variari: Dato videlicet nominatiuo, accusatiuo, vel vocatiuo vtriusuis numeri; cæteros casus suis signis internosci: vt,*

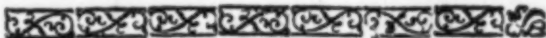
Nom. *Accus.*	ðe witnes	*testis*, *testem*,	*Pluraliter* ðe witnesez *testes*,
Voc.	ô witnes	*ô testis*,	ô witnesez *ô testes*,
Gen.	of ðe witnes	*testis*,	of ðe witnesez *testium*,
Dat.	tu ðe witnes	*testi*,	tu ðe witnesez *testibus*,
Abl.	with ðe witnes	*cũ teste.*	with ðe witnesez *cũ testib⁹.*

Secundo: Propria nomina, quoties pluralẽ admittũt, esse secundæ declinationis; aut tertiæ, si in s, sh, *aut duplicẽ cõsonantẽ videlicet* x, z, ch, *aut* ȝ, *terminẽtur: ut*, Gil Gilz *secũdæ*; Talbois Talboisez, Finsh Finshez, D'eureux D'eureuxez, ȝilz ȝilzez, Zouch Zouchez, Stranȝ Stranȝez,

Strangez, *tertia. Proprijs aliunde assumptis nominatinus vbiq; manet inuariabilis: vt Nom.* ȝvlius Sezar oppresed his kuntri; *Iulius Cæsar oppressit patriam. Gen.* Ðe prjd of ȝvlius Sezar, *superbia Iulij Cæsaris.* Hï sent leterz tu ȝvlius Sezar, *dedit literas ad Iulium Cæsarem. &c. Hinc tamen excipe Genitiuum possidentis, vt* Sizeröz eloquens profited ðe kommon-welth mör ðen Sezarz valor: *Eloquentia Ciceronis plus profuit reip. quam vis animi Cæsaris.*

Notio de Genitiuo.

Genitiuus vtriusque numeri fieri potest à nominatiuo addendo s, *aut* z; *vt* ðe ships takling *armamenta nauis*; menz manerz *hominum mores. Hinc fit, vt Genitiuus Singularis in secunda & tertiâ Declinatione, sæpe idem sit cum numero plurali: vt,* ðis bükz lẽvz *huius libri folia,* ðe witnesez kredit .i. *fides testis vel testium. Anomala etiam quantum fieri potest, datam regulam sequuntur: vt* ðe dierz attier *cerui cornua,* ljfs shortnes *vitæ breuitas*, an oxez yök *bouis iugum*, ðe housez furnitvr *supellex.*

Cap. XI.

Personália.

S*Vbstantiua personalia sunt tria: primæ personæ* J *ego, secundæ* Ðou *tu, tertiæ* Hï *ille: quæ sic inflectuntur.*

Singulariter	*Nom.* I	*ego.*	*Pluraliter*	*Nom.* Wi	*nos.*
	Acc. mï	*me.*		*Acc.* us	*nos.*
	Gen. of mï	*mei.*		*Gen.* of us	*nostri.*
	Dat. tu mï	*mihi.*		*Dat.* tu us	*nobis.*
	Abl. from mï	*à me.*		*Abl.* from us	*à nobis.*

Singulariter	*Nom.* Ðou	*Tu.*	*Pluraliter*	*Nom.* yi *aut* (1) you	*vos.*
	Voc. ô ðou	*ô tu.*		*Voc.* ô yi *aut* you	*ô vos.*
	Acc. ði	*te.*		*Acc.* you	*vos.*
	Gen. of ði	*tui.*		*Gen.* of you	*vestri.*
	Dat. tu ði	*tibi.*		*Dat.* to you	*vobis.*
	Abl. from ði	*à te.*		*Abl.* from you	*à vobis.*

Singulariter.
- *Nom* (2) hï, shï, it; *ille, illa, illud.*
- *Acc.* him, her, it, *illum, illam, illud.*
- *Gen.* of. *Dat.* tu. *Abl.* from him, her, it,

Pluraliter.
- *Nom.* ðëi *aut* ðäi, *illi, illæ, illa.*
- *Acc.* ðem, *illos, illas, illa.*
- *Gen.* of. *Dat.* tu. *Abl.* from ðem.

Relatiua & interrogatiua sunt whü, which, & what: & *respondent qui, quis, quæ, quid, quod. Sing. & Plur. Mas. & Fæm.*

- *Nom.* whü *qui, quis, quæ.*
- *Acc.* whüm *quem, quam.*
- *Gen.* of whüm *aut* whüz *cuius.*
- *Dat.* tu whüm *cui.*
- *Abl.* from whüm *à quo, qua.*

Which *variusque numeri est; omnium item generum, omniumque casuum.*

What *quid, etiam per signa tantùm variatur; & plerum-*

rumque interrogat, nisi componatur: vt, sumwhat aliquid whatsoeuer quicquid; aut ecliptice, vt Let us häv what to ët, pro sumwhat habeamus aliquid quod edamus. ðis hic, hæc, hoc, & ðat is, ea, id Singulariter: ðëz hi, hæ, hæc; & ðöz ij, eæ, ea, Pluraliter demonstratiua sunt, & casuum signis variantur. Sed ðat, relatiuè sumptum, numerum vtrumque sortitur; & in Nominatiuo, & Accusatiuo, eodem sensu vsurpatur quo whü & which vt

Qui non po- { test / ssunt } { se continere,

Sic verti potest

Hï / ðëi { whü / which / ðat } kannot kontain { himself. / ðemselvz.

itemque

Ego ill{ um / os } accuso, qu{ em / os } scio affine{ m / s } esse culpæ.

I akkvz { him / ðem } { whüm / which / ðat } I knöu tu bï gilti.

Säm idem, eadem, idem, in vtroq; numero inuariabile; & self ipse, a, um, at pluraliter selvz ipsi, a, a, appropriatiua sunt, atque vt Adiectiua communia, aptota. His si adiungas alön solus, ani vllus, oðer alius wheðer vter, ëiðer vteruis, nëiðer neuter, sum aliquis, a, od. (quia nec quantitatem, nec qualitatem, &c. Sed personalitatē vt plurimùm denotant) habes omnia quæ in hoc genere primitiua censeri possunt. Sequuntur Deriuatiua septem, à (3) mi, mjn meus, a, um: ab vs, ourz noster, a, um: à ðï, ðjn tuus, a, um: à yv, yvrz vester, a, um: ab hï, (4) hiz; ab her herz; suus, a, um: à ðëi, ðëirz, suus, a, um: quæ more adiecti-

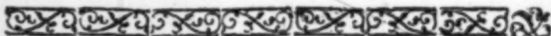
iectiuorum communium, inflexionem non admittunt.

1.Obſerua,*primò* you *ſic ſcribi ſolere,& ab aliquibus pronunciari; at à pleriſque* yü: *tamen quia hoc nondum vbique obtinuit,pauliſper in medio relinquetur.* yï *etiam, à præconibus pluraliùs effertur* ô yïz,*ô vos omnes & ſinguli.*

2.Hï,shï,it.] *Quamuis in tertiâ perſonâ ea ſit generum differentia; ſunt tamen omnia ſubſtantiua: & quamuis nonnunquam relatiuè, nunquam tamen adiectiuè vſurpantur.*

3. *Poſſeſſiua* mjn, & ðjn] *vocalibus vt plurimùm præcedunt; conſonantibus*,mj, & ð;*vt* mjn ei *meus oculus*, ðj klök *tuum pallium*, mj wjf, *mea vxor*, ðjn unkl *tuus auunculus.*

4.Hiz]*vbique manet: reliqua, ſi ſubſtantiuo præeant, amittunt* z:*vt*,her girdl *illius fæminæ cingulum*, our hous *noſtra domus*, your ſervant *veſter famulus*, ðeir richez *illorum diuitiæ:ſin præceſſerit ſubſtantiuum*, z *in fine ſtridet: vt*,Ðis bvk iz hirz,ourz,yürz,ðeirz.*itemque* mjn,& ðjn.

Cap. XII.
De Verbo.

V*Erborum quædam ſunt Perſonalia; quædam Imperſonalia. Perſonalium tria ſunt genera: Actiuum, Paſſiuum, Neutrum. Verbo accidit Coniugatio. Eſt autem Coniugatio variatio verbi per modos, tempora, & perſonas vtriuſque numeri.*

Modi ſunt quatuor, vt apud Latinos; Indicatiuus, Imperatiuus, Potentialis, & Infinitiuus. Tempora itidem quin-

quinque: Præsens, Futurum, Imperfectum, Perfectum, & Indefinitum. Actiuorum & Neutrorum Coniugationes sunt tres; earum differentia dignoscitur ex formâ præsentis, imperfecti, & perfecti Indicatiui. Præsens idem est perpetuò cum præsenti Infinitiuo, quod quidem meritò est thema, & fundamentum omnium inde deriuatorum, quia sine temporis aut personæ respectu significat : vt tu luv *amare*, tu tëch *docere.*

Prima Coniugatio *est verborū, quæ figuratiuam siue characteristicam thematis non mutant. Est autē figuratiua, Vocalis, aut diphthongus vltima Dictionis : vt,* J luv *amo,* J luvd *amabā,* J hav luvd *amaui.* J rest *quiesco,* J rested *quiescebā,* J hav rested *quieui.* J öpn *aperio,* J öpned *aperiebā,* J hav öpned *aperui. Neq; vnquam vltra hæc tempora, figuratiua thematis variatur; & ideo nec plures esse possunt Coniugationes, nec pauciores quā tres.*

Ad hanc Coniugationem afferuntur omnia fere deriuata, & nostratia, & peregrina. Et quum omne ferè Nomen Commune verè nostrum, siue Substantiuum sit, siue Adiectiuum, in verbum aliquod efflorescat: facile est conÿcere quàm immensa est verborū seges quæ hîc reconditur. Vt, à wurship *dignitas,* tu wurship *colo;* à klök *palliū,* tu klök *palliare;* à fish *piscis,* tu fish *piscari; sic ab* hous *domus,* bed *lectus,* börd *mensa;* tu houz, tu bed, tu börd, *tecto, lecto, mensâ, recipere. Nonnullis tamen figuratiua litera mutatur: vt à* flour *flos,* tu flour *floreo; &* tu flurish *actiuum flores fingere, & neutrū floreo: sic à* frost *gelu,* tu fr̈iz *congelo: à* göld *aurū,* tu gild *inauro : à* fal *casus,* tu fel *deÿcio. Sic & ab Adiectiuis enascuntur Verba; vt à* short *breuis,* tu shortn *abbreuiare; ab* hard *durus,* tu hardn *indurare. Quadā etiam ex*

his

his enata aliquantulum deflectunt: vt, à ful, tu fil *impleo. At*, à wvrk *opus*, I wurk *operor*, I wröuht *operabar*, *est coniugationis secundæ.*

Huc etiam collige omnia illa quorum characteristica est diphthongus propria, aut ü: *vt*, tu wait *attendere*, tu tüil *laborare*, tu sound *sono*, tu müv *moueo, &c.*

A Latinis etiam nata fere omnia huc referuntur : vt, tu konsider *considero*; tu defend, tu derjv, tu subskrjb, tu silens, tu konsort; *& quæ à supinis nata diximus*; tu supöz, tu insens, *&c. Est autem in hac coniugatione anomalia triplex. Prima, eorum quæ figuratiuam naturâ longam corripiunt in imperfecto, & inde natis : vt*, J swët *sudo*, J swet *sudabam*, J rëd *lego*, J red *legebã*; J bjt *mordeo*, J bit *mordebam*, J häv bitn *momordi, &c.*

Secunda, eorum quæ consonam figuratiuæ adiunctam mutant: & maximè v, *in* f; *quia sunt inuicem commutabiles: vt*, J lëv *linquo*, J left *linquebam*; J berëv *aufero*, J bereft *auferebã. Huc adde quædam in* nd : *vt*, J send *mitto*, J sent *mittebam*, J spend *consumo*, J spent *consumebã* : *sic*, J lend *mutuo do*, J bend *flecto*, J rend *lacero : & à* kem *(pro* köm *como)* J kemt *comebam, vti etiam, alia in* p, x, sh; *vt*, tu dip *tingo*, tu fix *figo*, tu wish *opto*; *Imper.* J dipt, fixt, wisht.

Tertia anomalia est penitus immobiliũ; *vt*, J kast *iacio, aut iaciebã*, J hav kast *ieci*; J kut *scindo aut scindebam*, J hav kut *scidi*; J knit *necto, vel nectebã*, J hav knit *nexui*; J set *loco, aut pono, ponebã, posui*; *sic* J put *pono*. J shut *claudo*, I hit *ferio*, I hurt *lędo*, I bët *verbero* I spit *spuo: nam* I bet *verberã*, I spat *spuebã*, *sunt dialecti.*

Secunda coniugatio *est verborũ quæ figuratiuam. præsentis mutant in imperfecto : vt*, I kum *venio*, I kam *veni-*

veniebam, J häv kum *veni*; J run *curro*, J ran *currebam*, J hav run *cucurri*; J giv *do*, J gäv *dabam*, J hav givn *dedi*. *In his vides figuratiuam præsentis & perfecti eandem. Aliquando perfectum idem est cum imperfecto: vt*, I stand, I stüd, I häv stüd, *sto, stabam, steti*; I think *puto*, I thöuħt *putabam*, I häv thöuħt *putaui*; I wurk *laboro*, I wröuħt *laborabā*, I häv wröuħt *laboraui*; I tëch *doceo*, I tauħt *docebam*, I häv tauħt *docui*, &c. *Et quamuis consona præsentis sæpe in hac formâ mutetur; tamen quia sæpe, anomaliam nullam esse censebimus. Est tamen anomalia eorum quæ in perfecto vtramque figuratiuam assumunt; & præsentis videlicet, & Imperfecti: vt*, I höld *teneo*, I held, *tenebam*, I häv held, *aut* I häv höldn *tenui*. *Anomaliam verbi* tu go, *post defectiua vide*.

Obseruandum, *quadā esse verba coniugationis primæ, quæ ratione dialecti sunt etiam secundæ, vt*, I wrjt *scribo*, I writ *scribebā*, I häv writn *scripsi*, *est coniugationis primæ*; *at* I wrjt, *imperfectum commune* I wröt, & *Boreale* I wrät, *secundæ*. *Sic* I drjv, I driv, I häv drivn, *impello, primæ*; *at* I drjv, I dröv, *aut* I dräv, I häv drivn, *secūda*. *Sedulò autem cauendum est, ne locum dialectis concedas præterquam communi*; *aut (quod suprà monui) inter poetas Boreali: nam nullum ferme verbum est, quod pro aurium sordibus non deformant. Vt* tu lauħ *rideo*, *si ipsis placet est* tu laf; & *pro imperfecto* I lauħed, *audies* I lüħ, *aut* ai lvħ *ridebam*. I kljm, I kljmd, I häv kljmd *scando, est regulare Primæ: apud rusticos autem, pro imperfecto habes* I klöm, I kläm, I klum, *scandebam*.

Tertia coniugatio *est verborū quæ characteristicam præsentis mutāt & in Imperfecto, & Perfecto: vt*, I spëk *loquor*, I späk *loquebar*, I häv spökn *loquutus sum*; I

dü,*facio*,I did,I hav dun. I ſwim *nato*, I ſwam *natabam*,I hav ſwum *natavi*. *Sunt & hîs ferè omnia cum ſecundâ Coniugatione communia; idque non ex linguæ noſtræ proprietate, ſed vſu potius omnia audente: vt*, I ſwër, J ſwör, I hav ſwörn *iuro, eſt ſecundæ; at* I ſwer, I ſwär,I hav ſwörn. *tertiæ. Sic etiam in ſequentibus idem fit: vt*,

Præſ. *Imperf.* *Perfectum.*

I bër { 3 bär / 2 bör } hav born *fero*.

Præſ. *Imperf.* *Perfect.*

I drink { 3 drank / 2 drunk } I hav drunk *paragogicè*. drunkn *bibo*.

Præſ. *Imperf.* *Perfectum.*

I wër { 3 wär / 2 wör } I hav worn *tero.itemq; in reliquis*.

To klëv *findere, vnicum eſt (quod memini) commune primæ cum tertiâ coniugatione: vt*, I klëv,I kleft, I hav kleft; & I klëv,I kläv,I hav klövn.

Eſt & in hac coniugatione quædam figuratiuæ luxuries: vt,

I flj { flv / fled } hav { fled / flöun.

Volo, volabam, volavi.

I ſtrjk, I ſträk, ſtrik, ſtrŏk, ſtruk; I hav ſtrikn, ſtruk, & *per paragogen* ſtrukn.
ferio,

I brēk, I bräk, brŏk, *olim* braſt, *Occidentaliter* brĭk; I hav brŏkn.
frango,

Quædam ambigua, fiunt quadantenus inflexa vniuoca: vt,

I ſŏu { *ſero*, *ſuo* } I ſŏud { *ſerebam*, *ſuebam* } I hav { ſŏun *ſeui*. ſŏud *ſui*. }

I lj { *iacio*, *mentior* } I { lai *iacebam*, lj'd *mētiebar* } I hav { ljn *iacui*. lj'd *mentitus ſum*. }

Compoſitio *nonnunquam mutat coniugationem: vt*, J häv *habeo*, J had *habebam*, *eſt ſecundæ; at* tu bihäv *ſe gerere, eſt coniug. primæ.*

Et quum maxima linguæ Anglicæ difficultas in nominum Declinatione & verborum Coniugatione ſita ſit; quas quidem ego primus mortaliũ, adeo explicatè indicaui, vt nihil lucis, nihil facilitatis afferri poſſit: ſpero equidem Lexicographos, Houlettos, Barettos, Rideros, Minshæos, cæteros, nullum dictionarium Anglico-latinum in vulgus elaturos, quo exterorum hominũ ſtudia promouere velint, in quo iſta ſedulò non indicentur. In primâ nominum declinatione adnotetur numerus pluralis: vt, *a mous* mus, plur. *mjs*; in alijs, ſatis ſit dixiſſe decl. 2ª, aut 3ª. In Verbis etiam, ſi vox ſit Coniugationis 2ª, aut 3ª, inflectatur: vt, *tu täk* capio *J tük, J hav täkn* Coni. 2ª; *J forget* obliuiſcor, *J forgat*, aut *forgot*, *J hav forgotn* Coni. 3ª. In primâ ſatis ſit illud ſignificâſſe, niſi aliquam habeat anomaliam. Id ipſum edicerem de comparatione irregulari, niſi exiſtimarem me illam ſatis edocuiſſe.

Formatio temporum in Actiuis; & Neutris.

Infinitiui præsens est thema & fundamentum cæterorum: vt, tu paint *pingere*.

Præsens Indicatiui formatur ab Infinitiuo, abiecto signo infiniti tu, *& apponendo personam primam singularem: vt*, I paint *pingo. Vnicum* tu bï *esse, facit* I am *sum.*

Futurum formatur à Præsenti, per signa shal, *aut* wil *in Indicatiuo*; shal *in Imperatiuo*; herafter, *in Potentiali, & Infinitiuo.*

Imperfectum formatur à præsenti; seruatâ, aut mutatâ figuratiuâ in singulis coniugationibus, vt suprà dictum est.

Perfectum, & Indefinitum, eadem sunt cum Adiectiuo verbali passiuo: & inde fiunt per signa apposita, Häv, *Perfecto, &* Had, *Indefinito.*

Indefinitum plerumque rem infectam significat, nisi interrogatiuè, aut post aduerbium vsurpetur: deficit etiam in omnibus modis post Indicatiuum: in alijs modis, si vsus venit, vtimur Indefinito Indicatiuo, aut etiam perfecto Potentiali, aut Infinitiuo: vt legissem quidem si animaduertissem, I miħt häv red it indïd, if I had mjnded it.

Verborum variatio facillima est. Aut enim per signa fit, aut per terminationes. Terminationes sunt in secundâ Præsentis Indicatiui (est) *in tertiâ* (eth.) *Secunda item Persona Imperfecti fit à primâ addito* (st,) *aut* est). *Sic omnis terminationū differentia in singulari tantùm numero reperitur. Numerus enim pluralis in omni personâ idem est cum primâ personâ singulari. Atque præter*

ter illa in ing, *&* er: *plures à verbo terminationes non sunt.*

At quamuis in personarũ & numerorum formis, tanta terminationnm varietas non sit apud nos, quanta in aliјs linguis: per signa tamen, vt in nominibus, sic & in verbis, omnia animi sensu affatim depromimus.

Sunt autem signa partim personæ, de quibus suprà, partim ipsa verba anomala, aut defectiua. Anomalorũ princeps est verbum substantiuum tu Bï *esse. quod tamen quia per signa inflectitur, signa ipsa imprimis variabimus. Signa sunt Temporum, & Modorum. Temporum* shal, wil, häv, had, dü, did. Shal, *Latino verbo verti possit, futurus, aut debebo; & sic inflectitur;*

Fut.	*Indic. debebo, debebis & Imperat.* J shal, ðou shalt	hï wï yï ðei	shal	*debebit,* *debebim9* *debebitis,* *debebunt.*

Potentialis modi.

Imperf.	*deberem, deberes* J shüld, ðou shüldest	hï wï yï ðei	*debere* shüld	*t,* *mus,* *tis,* *nt.*

Cætera deficit.

Shüldest *per syncopam* shüld'st; *quæ quidem non in signis tantùm, sed in omnibus etiam verbis Actiuis & Neutris locum habet; in secundâ (inquam) singulari sic terminatâ; vsque adeo vt in aliquibus, vox syncopata duntaxat in vsu sit: vt,* ðou luvedst, *non* luvedest: ðou

maist, *non* maiest. *Forma defectiui* I wil.

Indicatiui futurum.

Volam, *voles*, *volet*, I wil, ðou wilt, hï wil, } *Plur.* { wï yï ðei } wil { *volemus*, *voletis*, *volent*.

Potentialis imperfectum.

Vellem, *velles*, *vellet* I wüld, ðou wüld'st, hï wüld, } *Plur.* { wï yï ðei } *velle* wüld { *mus* *tis*, *ent*.

Si wil *significet iubeo*, *Actiuum est*; *regulare coniugationis primæ: vt*, I wil, ðou wilest, hï wileth, *iubeo*, *iubes*, *iubet*: I wiled *iubebam*, ðou wiledst *iubebas*, *&c ad exemplum verbi* tu luv, *vt pòst sequitur*.

Forma signi häv,

Indic. { *Perf.* I hav, ðou hast, hï hath, wï, yï, ðei hav. *Indef.* I had, ðou hadst, hï had, wï yi, ðei had.

Et licèt hæc merè signa videantur, potiùs quàm desumpta à verbo perfecto I hav *habeo*, I had *habebam*, I häv had *habui*; *possunt tamen vbique verti per habeo*: *vt*, I hav loved her; *ad verbum, habeo illam amatam*; *ad sensum nostrum, habui illam amatam, aut illam in amore habui*: *sic* I had thöuht, *si verbum verbo reddas*, *habebam putatum*, *apud nos est*, *In animo habueram*.

Supersunt adhuc signorum tempora duo; dü, *&* did *omnis omnino verbi Præsenti Actiuo*, *&* *Imperfecto annexa*; *si signa excipias &* *anomalū* tu bï. *Sed quum verbum rem simpliciter fieri significet*; *hæc actionis circumstantiam, vehementiam, tarditatem*, *& similia declarant*:

vt,

vt, I tēch *doceo*, I dü tēch. *i. in docendo totus occupatus sum* : I ran *currebam* ; I did run. *i. sedulò, fortasse coactus, aut ita vt non ambularem. Et quia in hac loquendi formulâ intellectio quedam est, proinde hæc signa his temporibus sæpenumerò desunt.*

Obserua figuratiuam præsentis, semper manere in imperfecto formato per did, *idque in omni coniugatione : vt ab* I think *cogito*, I thōuħt *aut* I did think *cogitabã*, *Coniug. 2ᵃ.* I forget *obliuiscor* ; I forgat, *aut* I did forget, *3ᵃ. sequitur forma inflexionis.*

Indic. Præs.	*ago,*	*agis,*	*agit,*	*Plural.*	wi	ag	*imus*
	I dü,	ðou düst,	hi düth		yi	dü	*itis,*
					ðei		*unt.*

Imp.	*agebam,*	*agebas,*	*agebat,*	*Plur.*	wi	ageba	*mus,*
	I did,	ðou didst.	hi did,		yi	did	*tis,*
					ðei		*nt.*

De signis modorum.

Indicatiuus signis caret : sed rem apertè esse, aut non esse; fieri, aut non fieri significat.

Imperatiui signa sunt in præsenti let, *sine aut fac* ; *in futuro* shal.

Potentialis signa mai, mjħt, kan, küld, shüld, *etiam &* wüld. *Infinitiui*, tu.

			hi		*t,*
Potentialis Præsens.	*Liceat aut possim, possis*		wi	*possi*	*mus,*
	I mai,	ðou maist,	yi	mai	*tis,*
			ðei		*en.*

Imperf.

Imperf. { *possem*, *posses*, / J mjħt, ðou mjħt'st } { hï / wï / yï / ðei } { *posse* / mjħt } { *t*, / *mus*, / *tis*, / *nt*, }

Potentialis.

Præsens { J kan, / ðou kanst, / hï kan, } { *Possim* / *possis* / *possit* } *Plural.* { wï / yï / ðei } { *possi* / kan } { *mus* / *tis* / *tn*. }

Imperf. { J küld, / ðou küldst, / hï küld, } *Plur.* { wï / yï / ðei } küld, *possem*.

Hæc de signis: sequitur anomalum Tu Bï.

Indicatiui.

Præsens { J am *sum*, / ðou art *es*, / hï is *est*, } *Plural.* { wï / yï / ðei } är { *sumus*, / *estis*, / *sunt*. }

Futur. { J shal / ðou shalt / hï shal } bï { *ero*, / *eris*, / *erit*, } *Plur.* { wï / yï / ðei } shal bï.

Imperf. { J waz *eram*, / ðou wast *eras* / hï waz *erat*, } *Plur.* { wï / yï / ðei } wër { *eramus*, / *eratis*, / *erant*. }

Perf. { J hav / ðou hast / hï hath } bïn, { *fui*. / *fuisti*, / *fuit*, } *Plur.* { wï / yï / ðei } hav bïn.

Indef.

Indef.
J had / ðou hadst / hï had — bïn — *fueram* / *fueras* / *fuerat*
Plural. wï / yï / ðei — had bïn.

Imperatiui.

Præs.
Let mai bï *sim*, / bï ðou *sis, es*, / let him bï *sit*.
Plural. let us bï *simus*, / bï yï *este*, / let ðem bï *sint*.

Futurum
Ðou shalt bï *esto* / hï shal bï *esto*,
Plural. yï / ðei — shal bï, — *estote*, / *sunto*.

Potentialis.

Præs.
J mai bï *sim* / ðou maist bï *sis* / hï mai bï *sit*
Plural. wï / yï / ðei — mai bï — *simus*, / *sitis*, / *sint*.

Futurum idem est perpetuò cum præsenti, addito singulis personis hëraftėr *posthac: vt*, J mai bï hëraftėr *sim posthac; aut fuero;* ðou maist bï hëraftėr *fueris, &c.*

Imperf.
J mjħt / ðou mjħtst / hï mjħt — bï — *essem*, / *esses*, / *esset*,

Pluraliter
wï / yï / ðei — mjħt bï — *essemus*, / *essetis* / *essent*.

Perfectum
J mjħt / ðou mjħtst / hï mjħt — hav bïn — *fuerim*, / *fueris*, / *fuerit*.

Pluraliter { Wi / yï / ðei } mjht hav bin { *fuerimus*, *fueritis*, *fuerint*.

Infinitiui.

Præsens, tu bï *esse*; *Futurum*, tu bï herafter *fore*; *Perfectum* tu hav bin *fuisse*; *Participiū præsens*, bïing *ens*. *Hæc de signis: sequuntur.*

Paradigmata verborum Perfectorum Actiuorum, & Neutrorum, in tribus *coniugationibus*.

Modi indicatiui.

Tempus Præsens { J { luv *amo* / têch *doceo* / spêk *dico*. } ðou { luvest *amas* / têchest *doces* / spêkest *dicis*. } hi { luveth / têcheth / spêketh }
amat, docet, dicit aut loquitur.

Plural. { wi { luv *amamus* / têch *docemus* / spêk *dicimus*. } yï { luv *amatis* / têch *docetis* / spêk *dicitis*. } ðei { luv / têch / spêk. }
amant, docent, loquuntur.

Notiones.

1. *Secunda persona singularis patitur syncopam: vt,* ðou luv'st, spek'st. *Syncopæ autem nullus locus est in verbis exeūtibus in* s, sh, *aut duplici consanante* x, z, ch, ʒ: *vt,* ðou pasest *præteris*, ðou washest *lauas*, ðou waxest *crescis*, ðou touzest *susq; deq; versas*, ðou têchest, *doces*, ðou changest *mutas: non* ðou past, ðou washst, *&c.*

2. *Tertia*

2. *Tertia etiā persona apocopatur per* s, *aut* z. *vt*, hī luvz hī spēks. *In terminationibus autē supradictis* c, *non abijcitur, sed* th, *migrat in* z: *ut* hī tēchez, hī chanz. *Hinc excipe anomala* hav, hast, hath, hī did, *de quibus ante.*

Futur. J shal *aut* wil luv tēch spēk; ðou shalt *aut* wilt luv tēch spēk; hī shal *aut* wil luv *amabo*, tēch *docebo*, spēk *dicam*.

Plur. wī, yī, ðei, shal *aut* wil luv, tēch spēk.

Vox futuri nihil mutat: & semper eadem est cum primâ præsentis.

Imperf. J luved, taught, späk; ðou luvedst, taughtest, späkest; hī, wī, yī, ðei luved, *amabam*, taught, *docebam*, späk, *loquebar*.

Secunda tantùm singularis differt à cæteris per est; *aut* e, *elisâ per* st: *vt*, ðou taught'st, ðou späk'st.

Perf. J hav luved, taught, spōkn; ðou hast luved, taught, spōkn; hī hath luved, *amaui*, taught, *docui*, spōkn, *dixi*.

Plur. wī, yī, ðei, häv luved, taught, spōkn.

Indefinitum J had luved, taught, spōkn; ðou hadst; hī, wī, yī, ðei had luved *amau*, taught *docu*, spōkn *dix* *eram*.

Licet hæc duo Tempora ab Adiectiuo Verbali passiuo formentur, per signa hav, & had: *obseruandum tamen in*

illis verbalibus quæ in n, *impurum desinunt, illud* n, *in his Temporibus aliquando neglgi, quod in Adiectiuo negligendum non est: vt,* J hav, *aut* had ſpōk tu him *dixeram illi; non autem* it is ſpōk abröd, *sed* ſpōkn, *emanauit in vulgus. Nec licet scribere* it is writ, *sed* writn, *scriptum est: quamuis dicas* J hav writ tu him *scripsi ad eum. Dixi aliquando, quia aliquando audias vtrumque,* J hav brōk *fregi;* & it is brōk *fractum est, aut vtrobique* brōkn.

Datur quidem hac ſermoni venia, quia id ſibi aſſumit, vt vſurpet *hav ſpōk, writ, brōk*. ſed nemo diſertus ita ſcribat.

Modi Imperatiui.

Tempus Præsens	let mi	luv *amem* tēch *doceā* ſpēk *dicam*	luv tēch ſpēk	ðou	*ama* *doce* *dic*	let him	luv *amet* tēch *doceat* ſpēk *dicat.*
Plural.	let us	luv *amemus* tēch *doceamus* ſpēk *dicamus*	lūv tēch ſpēk	yī	*amate* *docete* *dicite,*	let ðem	luv *ament.* tēch *doceāt* ſpēk *dicāt.*

Secunda persona [illegible] *admittit* dū; & *nominatiuum accentuatum verbo præponit: vt,* dū ðou rēd *lege tu* dū yī tēch *docete vos.*

Futur. ðou shalt	luv *amato* tēch *doceto* ſpēk *dicito,*	hī shal	lūv *amato* tēch *doceto* ſpēk *dicito*	*ille.*
Plural. yī shal	luv *amatote,* tēch *docetote,* ſpēk *dicitote,*	ðei shal	luv *amanto* tēch *docēto* ſpēk *dicūto.*	

Poten-

Potentialis modi.

Tempus Præs. { J mai { luv / tēch / ſpēk } { dou maiſt { luv / tēch / ſpēk } { hī / wī / yī / ðei } { mai { luv *amem*, / tēch *doceam*, / ſpēk *dicam*.

Futurum inde fit, addito ſingulis perſonis hērafter: *vt*, J mai luv hērafter, dou maiſt luv hērafter, *hoc eſt amem poſthac, ſiue amauero, ris, &c.*

Imperf. { J mjht { luv / tēch / ſpēk } { dou mjht'ſt { luv / tēch / ſpēk } { hī / wī / yī / ðei } { mjht { luv *ama* / tēch *doce* / ſpēk *dice* } *rem*

Perf. { J mjht hav { luved, / tauht, / ſpōkn, } { dou mjhtſt hav { luved / tauht / ſpōkn } { hī / wī / yī / ðei } { mjht hav { luv[ed] / tau[ht] / ſpō[kn]

Amauerim, docuerim, dixerim, ris, erit, &c.

Modi Infinitiui

Præſens { tu { luv *amare* / tēch *docere* / ſpēk *dicere*, } { *Quod etiam eſt futurum, addito* hērafter: *vt*, tu { luv / tēch / ſpēk } hērafter.

Amaturum, docturum, dicturum eſſe.

Perfectum. Tu hav { luved *amauiſſe*, / tauht *docuiſſe*, / ſpōkn *dixiſſe*.

Per præſens Infinitiui reddimus ſupinum prius, futurum

rum in rus, & gerundium in dum: vt, tu luv; *amare, amatum, amaturus, amandum.*

Adiectiua verbalia Actiua { luving *amans,* těching *docens,* spěking *dicens:*

Hæc in omni coniugatione ab ipso themate formantur, adiecto ing; *quemadmodum etiam & Nomen agentis apposito* er: *v,* a luver, a těcher, a spěker, *amator, doctor, qui loquitur; quam formam etiam & illa à substantiuis enata sequuntur: vt, à* forest *saltus,* forester *saltuarius: à* kloth *pannus,* klöthier *lanarius, à* köl *carbo,* kolier *carbonarius.*

Hinc etiam sunt Gerundia: illud in di, *per signum genitiui casus* of; *illud in* do, *per signum ablatiui* in: *vt,* of luving *amandi,* in luving *amando.*

Adiectiua verbalia passiua { luved *amatus,* tauht *doctus,* spökn *dictus.*

Hæc semper exeunt in d, t, *aut* n; *seruatâ aut mutatâ figuratiui Præsentis cum adiunctâ consonâ; vt suprà in coniugationibus dictum est.*

Vox passiua *fit per variationem temporum verbi substantiui* tu bi, *cum adiectiuo verbali passiuo. Exempla:*

Præsens.	luved,		luved,		luved, *amor.*
I am	tauht,	Thou art	tauht,	He is	tauht, *doceor.*
	spökn,		spökn,		spökn, *dicor.*

Plural.

Plural. wï ar luved, tauħt, spökn, yï ar luved, tauħt, spökn, ðei ar luved, tauħt, spökn.

Et quum vnum omniũ modorum, & temporũ verbale sit; satis erit primã personã exemplo posuisse; cætera, ex forma verbi tu bï, *adiectiuo subiuncto apparebunt.*

Fut. I shal bï tauħt, *aut* I wil bï tauħt, *docebar.*

Imperf. I was tauħt, ðou wast tauħt, hï was tauħt: wï, yï, ðei wer tauħt, *docebar.*

Perf. I hav bin tauħt, *fui doctus.*

Indefinitum, I had bin tauħt, *fueram doctus.*

Imperatiui.

Præsens, Let mï bï tauħt, *docear;* bï ðou tauħt, *docere,* let him bï tauħt, *doceatur: Plural.* let us bï tauħt, *doceamur;* bï yï tauħt, *doceminî;* let ðem bï tauħt, *doceantur.*

Futurum, ðou shalt bï tauħt, *docetor tu;* let him bï tauħt, *docetor ille: Plural.* yï shal bï tauħt, *doceminor,* ðei shal bï tauħt, *docentor.*

Potentialis.

Præs. I mai bï tauħt, *docear.*

Futurum. I mai bï tauħt hërafter, *fuero doctus.*

Imperf. I miħt bï tauħt, *essem doctus.*

Perf. I miħt hav bin tauħt, *doctus fuerim.*

Modi Infinitiui.

Præsens. tu bï tauħt, *doceri.*

Perfectum. tu hav bin tauħt, *doctum fuisse.*

Futurum. tu bï tauħt hërafter, *doctum iri.*

Supinum prius idem prorsus est cum præsenti infinitiuo actiuo; posterius cum passiuo: quæ etiam voce reddi-

mus

mus verbalia in bilis & dus: vt, tu bĩ tauħt *doceri, doctu, docendus, docilis.*

Defectiua.

Præter signa quæ diximus, & anomalum tu bĩ, *quod ipsum etiam signum est in totâ formâ paßiuâ; paucula nobis sunt defectiua: quæ sequuntur.*

J wot *scio*, ðou wotst, *raro* hĩ wots, wĩ, yĩ, ðei wot: *Borealibus sæpius in vsu est* o, *in* ä, *verso. Eodem sensu est* I wit *scio: sed* wjt *vitupero ferè euanuit.*

J wist *sciebam, in alys personis nil variat*; ðou wist, yĩ wist, wĩ, yĩ, ðei wist: *cætera desunt.*

I tröu *reor*, ðou tröust, hĩ tröuz, *(hæ autẽ duæ personæ rariùs vsurpantur)* wĩ, yĩ, ðei tröu: *sed interrogat sæpius hoc verbum quàm indicat. Eius verbale anomalum* trv *ratus, reliquis modis & temporibus caret.* Koth *vel* quoth, *ab antiquo* cweth, *voce maioribus nostris inflexâ,* cweth, cwethest, cwetheth: *inquã, inquis, inquit: nunc manet inuariabile: vt,* quoth I, quoth ðou, quoth hĩ, quoth wĩ, *&c. inquã, inquis, &c. ad res antè dictas refertur; vt,* must *debeo vel oportet, ad res futuras. Inuariabile etiam est* must, *sed nominatiuum sequitur, more aliorum Verborũ; vt,* I must, ðou must, hĩ must, wĩ must, yĩ must, ðei must: *oportet me, te illum, &c.*

Hjħt *nomino, aut nominor, in præsenti tantũ Indicatiuo valet.* I hjħt, ðou hjħtst; hĩ, wĩ, yĩ, ðei hjħt. *hinc* bihjħt *nuncupo aut voueo; et à* näm *nomino,* I bjnemt *nuncupaui, ferè defecerunt. Sic* häil, *et* âlhäil *omnis salus, pro salue, saluete: tamen* häil *saluus, apud Norfolcienses etiamũ obtinet.* I go *eo, verbum integrũ est coniugationis primæ, nisi quod careat imperfecto: patres nostri substituerunt*

I yed,

J yëd, *aut* J yöd *ibã*; *nos* J went, ðou wentſt, hï, wï, yï, ðei went, *à Verbo adhuc nautis vſitato* tu wend, *verto*.

Perfectum J hav gön *iui*, *&c*. *Sed eius compoſitum*, tu forgö *amitto*, *Imperfectum omnino non agnoſcit: at* tu förgö *præcedo*, *Verbi ſimplicis formam ſubſequitur. Defectiua illa* mai, *&* kan *poſſum*; *&* wil *volo* (*quæ ſigna diximus*, *reliqua tẽpora & modos ſupplent per anomalũ* tu bï, *& adiectiua cognatæ ſignificationis: vt* J kan, *aut* J mai *poſſum*, *aut poſſim*. J küld, *aut* J mjħt, *poteram*, *aut poſſem. Indicat:*

Perf. J hav bïn äbl *potui*.
Indef. J had bïn äbl *potueram*.
Futurum. J shal *bi* äbl.

Potentialis Perf. J mjħt hav bïn äbl *potuerim*. *Futurum*, I mai bï äbl herafter *potuero*. *Infinitiui præſens*, tu bï äbl *poſſe*. *Sic* I wil *volo*, *aut volam*, I wüld *volebam aut vellem*. *Indic*. *Perfectum* I hav bïn wïling *volui*: I had bïn wiling *volueram*, *&c*. *Hinc compoſitũ vnum* I nil *nolo*, *&* I nould *nolebã*, *veteribus frequens erat*. *Sed quemadmodũ hoc Verbum* nil, *ſic etiam illa quæ vſitata ſunt*, *per adiectiua circumloquimur: vt*, I am unwiling *nolo*, I am wiling *volo*, I am äbl *poſſum*, I am mör wiling *malo*: *quorum omnium vna forma eſt in reliquis Modis*, *& Tẽporibus*, *quã modò diximus*. Shal, *vltra* shüld *nullo modo variatur*, dü, *&* häv, *à verbis perfectis deſumuntur*.

Si coniunctiones ðoħ, *aut* ä[l]ðoħ *quamuis*, ſo ðat *modo*, ekſept *niſi*, if *ſi*, but if *at ſi*, *adfuerint*; *modus potentialis ſigna ſua* mai, kan, *&c*. *ſæpenumerò amittit*.

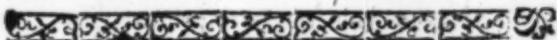
Atque hæc eſt verborum noſtratium forma, quatenus cum Latinis analogiam habent: Sed vti omnis alia liugua, ſic etiam Anglica ſuos

bet idiotiſmos,qui Latinè vix,aut omninò reddi non poſſunt. Vnum in tempore coniunctiuo futuri præterito : vt *When I shal hav tauћt mj skolars, I wil kum tu* yü, ad ſenſum aliqualem, quum finem fecerim docendi diſcipulos meos, veniam ad te. Neque per docuerim, nec per docuero, expreſſè ſatis dicitur: quia [*shal hav tauћt*] eſt temporis vtriuſque. Illud igitur. Quum Karthaginem deleueris, triumfum egeris, cenſorque fueris, & obieris legatus Ægyptum; delegêre iterum abſens conſul : ad rei ſenſum ſic melius explicatur, quàm aut geſtu Roſcius,aut ipſe orator omni copiâ adhibitâ indicare potuerit. *When ꝺou shalt hav wâſted Karthaӡ, when ꝺou shalt hav ended ꝺj trjumf,and shalt hav bin Senſor,and governed Eӡipt az Liſtenant: ꝺou shalt bi chozn konſul ꝺe ſekond tjm in ꝺjn abſens.* Sed latiſſimus eſt vſus adiectiui verbalis actiui. Hinc enim non gerundia tantum, & illa quæ Ebræi formant per בכ׳ל; ſed innumera etiam alia indicantur. Et quia omnia huiuſmodi ſunt cum tempore ſubſtantiua (actioné enim in illo tempore ſignificant de quo inſtituitur ſermo) difficillimum erit, Latinè vim eorum explicare. Accedunt quidem illa proximè,quæ per[antia]aut[entia] fiunt à verbalibus; deinde illa à ſupinis in [io] ſed huiuſmodi non ſunt vbique obuia; vt, *Mj luving and ſpâring of yü, mâks yü ꝺe wurs.* Verbum verbo reddere non licet,mea amantia & parcentia veſtri,vos deteriores reddit:ſi amor & indulgentia dixeris,ſenſum peregrinum attuleris. Tertius eſt idiotiſmus in Neutris; quæ quidem nobis paucula ſunt; quia pleraque Paſſiuorum etiam formam induunt, nonnulla etiam ſignificationem. Vt *Ðus iz mj welth ētn and drunk out* : ſic mea copia editur & ebibitur. *I am run out of breth*,eſt ſenſu temporis perfecti cucurri, & præſentis donec anhelus ſum. Quædam eodem ſenſu & Neutra ſunt,& Neutro-paſſiua; vt, *I kam hiꝺer*, aut *I was kum hiꝺer befor* yü,huc veniebam ante te.

Imperſonalia naturâ pauca ſunt, it rainz *pluit*,it thunderz *tonat*,it waxeth dai *dieſcit*; it drauz toward nјћt *nocteſcit,&c. tamen à perſonalibus multa fiunt, iiſque vt plurimum neutris,ſi tertia perſonæ ſingulari præponas articulum neutrius generis*, it : *vt*,it bikumeth *decet*,it hapneth *accidit*,it chaunſeth *cōtingit, &c. Quedā ab adiectiuis fiunt,cū verbo* iz; *& hæc ſunt aut paſſiua,vt*,it iz ſaid *dicitur*,it iz reported *fertur*,it iz givn out *ſpargitur in vulgus*; *aut neutra :vt*, it iz manifeſt *patet*, it iz lauful *licet*, it iz mīt *conuenit*, it iz ſertain *certū eſt*,

Horum

Horũ autem variatio satis patet à tertiâ personâ singulari Verbi tu bï: *vt*, it iz said *dicitur*, it waz said *dicebatur*, it hath bïn said *dictũ fuit*, it had bïn said *dictũ fuerat*, it wil bï said *dicetur. Cætera persequere in formâ Verbi* tu bï. *In alÿs habenda ratio est coniugationis ipsius Verbi vnde desumpta sunt: nam pro mutatione characteristicæ, aut adiunctæ consonæ, variatur ipsũ Impersonale; vt, in primâ coniugatione:* it bisïmeth *decet*, it bisimed *decebat*, it hath bisïmed *decuit*, it had bisïmed *decuerat*, it shal bisïm *decebit, &c. In secundâ*, it bikumeth *decet. Fut.* it wil bikum. *Imperf.* it bïkäm. *Perf.* it hath bikum. *Indef.* it had bikum. *Modus Imperat: Præs.* Let it bikum. *Fut.* it shal bikum: *Potentialis Pres.* it mai bikum. *Fut.* it mai bikum hërafter. *Imperf.* it mjħt bikum. *Perfectum*, it mjħt hav bikum: *Infinitiuus Præs.* tu bikum. *Sin inflexio fiat per* duth, *&* did, *nulla est figuratiuæ mutatio; vt antè in personalibus dictum est: vt,* it duth bikum, it did bikum, it hath bikum, *&c.*

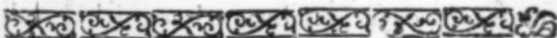

Cap. XIII.

De Consignificatiuis.

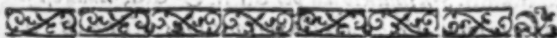
VOx consignificatiua *articulos comprehendit, Aduerbia item, Coniunctiones, Præpositiones, Interiectiones. Articuli præpositiui sunt tantùm* a, *&* ðe: *relatiui, siue subiunctiui inter personalia satis apparuerunt. De aduerbÿs illud vnicum adnotandum, omnia ferme adiectiua aduerbiascere adiectâ particulâ* lj, *vt à* lauful *legitimus*, laufullj legitimè; *à* kurteus *humanus*, kurteuslj

lj *humaniter*; à trim *nitidus*, trimlj *nitidè*. *Et sic respondetur Latinis in* ter, *&* e; *vt, à felix* hapi, *feliciter* hapilj: *à doctus* lerned, *doctè* lernedlj. *Et quia in his invariabilibus nihil difficultatis est, præter ipsam vocum cognitionem, classes enim eædem sunt, vt vsus idem qui Latinæ, & alijs linguis; ad lexicographos harum rerum studiosum lectorem ablegabo.*

Syntaxis est tertia

Logonomiæ pars, de vocum constructione. Eius regulas præcipuè tradam, quæ linguæ Anglicæ sunt homogeneæ: quæ autem ex Latini sermonis regulis innotescere possunt, eas subindicasse satis habeo, aut etiam omnino neglexisse.

CAP. XIV.

Syntaxeos vniuersæ διαχωρὶ primum eius genus expeditum.

S*Yntaxis est simplex; aut schematistica: simplex, qua vulgò inter scribendum vtimur & loquendũ: schematistica, siue figurata est; quæ necessitatis, aut ornatus gratià, aliquo sermonis lumine enitescit. Est etiam syntaxis orationis solutæ, aut numeris adstrictæ. Cuiuscunq; modi autẽ sit, est Absoluta, Cõuenientiæ, aut Rectionis.* Absoluta.

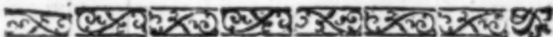
1. *Omnia Substantiua absolutè cum alijs construi possunt: vt,* Ðe gud examplz of pärents, ðuht to bi a rvl of ljf tu ðe children. *Bona exempla parentum, debent*

bent esse vitæ norma liberis. hic examplz *absolutè cum alijs construitur.*

2. *Adiectiua sine substantiuis posita, modus item infinitiuus, nonnunquam etiam vox consignificatiua, sæpe clausula siue membrū, Substantiuorū syntaxin sequuntur.*

3. *Nominatiuus absolutus apud Anglos ita vsurpatur, vti apud Latinos Ablatiuus: vt,* I bïing prëzent, hï durst not hav dun it; *me præsente, hoc facere ausus non fuisset.* Hï bïing in trubl, hiz frindz forsûk him. *Illo molestijs implicato, amici eum deseruerunt.*

4. *Laus & vituperium absolutè in genitiuo vsurpatur: vt,* hi iz a man of a grët spirit, *vir est magni animi.*

Cap. XV.

Secunda Syntaxeôs species.

E*A est conuenientiæ: Estque triplex: vt, in dato superius exēplo,* Ðe gud examplz of pärents, ôuht tu bï a rvl of lif tu ðe children: *prima est adiectiui* gud, *cū substantiuo* examplz; *secunda, Verbi* ôuht, *cum nominatiuo; tertia, Substantiui eodem casu appositi* rvl. *neque vltra est vlla syntaxis conuenientiæ.*

1. *Adiectiua quia nec casibus, nec numero mobilia sunt, (numeralibus exceptis) non possunt cum Substantiuo non cohærere: vt,* a lërned man *vir doctus*; lërned men *viri docti.*

2. *Substantiua sterilia, id est, quæ nullum adiectiui fætum pepererunt, ipsius adiectiui vicem supplent: vt,* ðe sï-water *aqua marina,* a peuter-salt *salinum stanneū; qua*

ſë, *&* peuter, *adiectiua non producunt.*

3. *Propria multa ſterilia ſunt, & ſterilium vicem ſubeunt: vt* a Lundon dj *tinctura Londinenſis*, an Oxford gluv *cheirotheca Oxonienſis*, Köts wöuld wul *lana á montibus Dobunorum*, a Wiðam pjk *lucius Withamenſis*, Wuſtershïr salt *ſal Vigornienſis. Quadã tamen adiectiua habent: vt*, a Frensh Kroun *aureus Gallicus*, Spanish wjn *vinum Hiſpanicum*, an Indian fig *ficus Indica*; *à* Frâns, Spain, India, *ſiue* Ind.

4. *Ex numeralibus, Cardinalia cum Subſtantiuis aliquoties non cohærent; nempe in ſpacij, aut temporis menſurâ: vt*, thrï füt hjħ *tres pedes altus, aut alti*; tuenti yër, *aut* tuenti yërz öld *viginti annos natus*; a hors thirtïn handful, *aut* thirtïn handfulz hjħ *equus tredecim palmos altus*; I hav wâlkt fjv mjl, *aut* mjlz, *ambulaui quinq; miliaria, vbi* füt *ſingulare tantùm eſt*; *reliqua* yër handful mjl, *aut ſingularia eſſe poſſunt, aut pluralia. Reliqua temporis*; a minvt *minutum*; an ouer *hora*, a dai *dies*, an äʒ *ætas*: *& ſpacij*, an insh *vncia*, finger *digitus*, a ſpan *ſpithama*, a yërd *trium pedum virgula*, an el *vlna*, *duorum cubitorum menſura*; a päs *paſſus*, a përch *pertica*, an äker *iugerum*, a furlong *ſtadium*, *hanc anomaliã non admittunt*; *vti nec illa priora, niſi adſit adiectiuum menſuram ſubindicãs; vt*, long *longus*, wjd *amplus*, bröd *latus*, thik *craſſus*, dïp *profundus*, *&c. aut huiuſmodi aduerbia* over *ſupernè*, abuv *ſuprà*, under *infra*, *&c. Pretij nomen etiam in menſurà eſt ſi æſtimetur minis: ut*, It ſtands mï in ten pound, *aut* ten poundz, *ſtat decem minis. Reliqua pretij nomina* pens, shilingz, *&c. regularia ſunt.*

5. *Atque vt Lectori ſatis faciam Numeralia attexam, eorumque ſyntaxin.* ön 1, tü 2, thrï 3, föur 4, fjv 5.

ſix

ſix 6, ſevn 7, aiħt 8, njn 9, ten 10, elevn 11, tuelv 12, thirtïn 13, föurtïn 14, fiftïn 15, ſixtïn 16, ſevntïn 17, aiħtïn 18, njntïn 19, tuenti 20, thirti 30, forti 40, fifti 50, ſixti 60, ſevnti 70, aiħti 80, njnti 90, a hundred 100, tü hundred 200, thrï hundred 300, &c. a thouzand 1000, tü thouzand 2000, &c. a milion 100000. *In numeris compoſitis maior pracedit minorem: vt*, tuenti ön 21, thirti tü 32, forti thrï 43, a thouſand ſix hundred and aiħtïn, 1618, &c. *ad* 1000000. *& deinceps*; *aut contrà, minor maiorem*; *vt*, ön and tuenti, tü and thirti, thrï and forti, ſix and fifti, njn and fifti 59. *Sed vlteriùs hanc formam non proſequêris.*

Ordinalia ſunt first *primus*, ſekond *ſecũdus*, third *tertius*, föurth 4, fift 5, ſixt 6, ſevnth 7, aiħt 8, njnth 9, tenth 10, elevnth 11, tuelfth 12, thirtïnth 13, föurtïnth &c. tuentith 20, thirtith 30, fortith 40, &c. hundreth 100. thouzanth 1000, *& ſunt omnia ſingularia*; *at inflexa ſunt declinationis ſecunda* : *vt*, tenths *decimæ*, fiftïnths *decimæ-quintæ*, hundreths *sentenarij*. *In compoſitis, poſt* 20. *minor anteit*: *vt*, ðe ön & tuentith 21, ðe tü & thirtith 32, thrï & fortith 43. ðe njn & fiftih 59, *tũ ceſſæ: poſthacenim maior præponitur minori*; *ut*, ðe hundred ſixti & ſeventh ſjd, *pagina ducenteſima ſexageſima ſeptima.*

Obſerua in Ordinalibus compoſitis, omnes numeros cardinalium terminatione proferri, præter vltimum; *qui cæteris ordinalium more coronidem addit.*

Eſt nobis & alia numerationis formula per skörz; *& maximè poſt* 60. *ſinguli autem* 20. *dicuntur* a skör. *Atq; hac numerãdi ratio, et in cardinalibus valet, et in ordinalibus. Cardinalibus* : *vt*, thrï skör and ön, tü, thrï, ten, ſixtïn, &c, 60. *et* 1, 2, 3, 10, 16, &c. föur skör 80, fjv skör

100.

100, ſix.skör, &c. *ad* twenti skör. *i.* 400: *rariùs indè ad* forti njn skör. *i.* 980; *nunquam vlterius. Frequens admodum eſt hæc numeratio per* skörz, *in viris ad* 200; *in ouibus, armentis, & paſsibus, ad vltimum perſequere.* *Sic in ordinalibus, poſt* 60 *dicas* ðe thrï skör and firſt, ſekond, tenth, fiftïnth, *ſexageſimus primus, ſecundus, decimus, decimus quintus*: ðe föur skör and third, föurth, twelfth, ſixtïnth, &c. *i. octogeſimus tertius, quartus, duodecimus, decimus ſextus: ſed rarò hîc vltra ducenteſimum progredieris.*

Sunt & aliæ numerationes per duznz. *i. dodecatemorias, per* dikarz. *i. decadas: & in ſingulis ferè officinis aliæ atque aliæ: quas quidē ſilentio inuoluere debeo logonomus, quia in Iuris deſcriptione continentur. An.* 14. *Ed.* 3.

6. 1. *Articuli præpoſitiui* a, & ðe, *ſolis ſubſtantiuis communibus, & eorum formam ſequentibus præponuntur: vt,* a King ὁ βασιλεύς, a, *aut* ðe Quïn ἡ βασίλισσα; a *aut* ðe bodÿ τὸ σῶμα. *Si adſit adiectiuum, interponitur inter articulum, & ſuum ſubſtantiuum: vt,* a gud man *vir bonus; niſi fortè adiectiuum ſuo ſubſtantiuo poſtponatur: vt* a man trv of hiz wurd *vir cuius ſermoni ineſt veritas.*

2. *Eſt autem differentia in horum articulorum vſu. Nam præterquam quòd* a, *ſolis ſingularibus adhæreat,* ðe, *vtriſque numeris adiungatur; Laxior quidam vſus eſt* a, *quam* ðe: *quia* a, *indefinitè,* ðe *autem ſtrictiùs, & quodammodo relatiuè ad id quod ſequitur vſurpatur: vt,* a, man mai ſï, what it iz tu dü for unthankful perſonz: *cuius hic ſenſus eſt, Videre cuilibet licet, quid ſit beneficiū ingratis hominibus cōferre. Hîc nō licuit dixiſſe* ðe man, *quemadmodum vbi de ſolo particulari ſermo eſt, vſurpabis*

bis ðe,*non* a,*vt* Ðe Grësian Empjr flurished möst under Alexander *Græcorum imperium maximè floruit sub Alexandro.*

3.*Est etiam vbi locus conceditur vtrisque indifferenter, nempe, quoties id quod magis vniuersaliter dicitur per* a, *potest etiam discretiùs dici per* ðe:*vt* a krvel man shal not dj in pës, *crudelis vir non morietur in pace* : *at* Ðe krvel man shal not dj in pës *emfasin quandam habet.*

4.*Quin etiam per solos articulos sensus aliquando fit multum diuersus*:*vt*, Tomas iz a gud man, *Thomas est vir bonus*, Tomas iz ðe gud man, *id est*, *Thomas est maritus, aut paterfamilias. Sic* a man *vir*, man *homo* : *vt*, homo *nata est* shï waz born man.

5. *Eadem syntaxeos forma admittit* a, *aut* ðe *cum positiuo*; *& cum superlatiuo* ðe *tantum* : *vt*, Innosensj iz a svr säfgard *Innocentia est firmũ præsidium*: Innosensj iz ðe svrest säfgard *Innocentia est firmissimum præsidium.*

6. *Substantiua solitaria, id est, sine vllâ ad aliud relatione posita, articulos negligunt*:*vt*, Virtv alön mäks men hapi *Virtus sola beatos efficit.*

7. *Metalla, frumenta, herbæ, quæ numero anomala diximus, articulum* a, *non accipiunt*, *nisi ecliptice*: *vt*, it iz a fërn, *supple* bush, ståk, lëf, &c. It iz a brëd ðat nurisheth wel, *panis est qui bene nutrit, id est genus panis.*

8. *Nomina propria distinctionis causâ articulos admittunt* : *vt*, Hï iz a Gil, *id est*, *vnus est*, *cuius nomen est* Gil; *non autem* ðe, *nisi* κατ' ἐξοχὴν ; *vt*, ðe Talbot, *i. princeps familiæ Talbotorum aut insigni aliquo facinore illustriss*: *Plurali autem collectiuum adijcitur* ðe : *vt*, ðe Grehamz. *i. vniuersa Grimæorum familia.*

9. *Propria etiam propter eclipsin assumunt* ðe : *vt*, Hj

waz droun'd in ðe Temz, *subintellecto flumine aut aquâ in fluuio Tamisi, aut in aquâ Tamisis submersus est.*

10 *Adiectiuis post propria per ᵉᵖⁱᵗʰᵉᵗᵒⁿ adijcitur* ðe: *vt*, Alexander ðe grët *Alexander ille magnus*; Philip ðe faier *Philippus cognomento Pulcer*; Hektor ðe Trojan *Hector Troianus*.

19. *Adiectiuis pro substantiuis vsurpatis adiungitur articulus* ðe; *vt*,

Ðe long ar läzi, ðe litl ar loud:
Ðe fäir ar flutish, ðe foul ar proud.

Proceræ ignauæ sunt, pusillæ canoræ:
Venustæ sunt sordidæ, deformes superbæ. vbi, mulieres necessariò subintellecta sunt. Itemque in neutris absolutis: vt, Hj iz kum tu ðe hjest, *ad summum peruenit*. J hav hit ðe whjt, *albũ percussi, pro metâ albâ.*

12. *Vbi Substantiuum præcessit, articuli* a, *aut* ðe, *cum adiectiuis relatiuè subiunguntur: vt*, Mari no wjf: for a bad ön iz an endles trubl whjl shï livz; a gud ön, a lasting sorõu when shï iz ded. *Vxorem ne ducas: quoniam mala, perpetua est molestia dũ viuit; bona dolorem facit indesinentem postquam mortua fuerit.* Ajax, biïng mad, kild ðe Grëšianz ſhïp: ðe fat, supözing ðem tu bi komaunderz; ðe lën, thinking ðem tu bï komonsöldierz: *Aiax insanus Græcorum oues mactauit: ratus pingues duces esse; macilentas gregarios milites arbitratus.* But ðe fifti which had run awai, &c. *At vero quinquaginta illi quos fugâ elapsos esse diximus, &c.*

13. *Hanc formam sequuntur superlatiua: vt*, among ðe Filosöferz, Plato waz ðe möst lërned; *inter Philosophos Plato doctissimus fuit, et cõparatiua:* what am J ðe beter for it? *quid ego deinde melior? aut quantò mihi maius commodũ inde redundauit? Sed quamuis hæc sit vsita-*

ta loquendi formula, tamen ðe hic [illegible].

Personalia quædam, säm, cum adiunctis self, & veri, Substantiuorum vicem subeunt cum articulo ðe; vt, ðe säm idem, ðe self säm, ðe veri sämipsissimus. Sic hi, & shï, in discretione sexus; vt a, aut ðe hï. i. mas; a, aut ðe shï. i. fœmina.

15. Possessiua articulos excludunt: vt, mj Masters bük, mei præceptoris liber. Nominatiuo autem præcedenti licuit attexuisse articulum; sed nullo modo Substantiuo cui adhæret possessiuum: vt, ðe bük of mj Mastër.

16. Numeralia ön, tü, thri, &c. multitudinis item notæ, äl, omnes, everj vnusquisq; mani multiquam a mani est multitudo, siue ipsa turba, & mani a man. i. magna pars hominum] sum aliquis, ani vllus, nön nullus, &c. cum articulis rarò conueniunt: vt, thrï men tres viri, äl men omnes homines, no man nullus vir. Etiam his subintellectis idē fit; vt, ðei späred neiðer man, nor child; nec seni, nec puero pepercerunt; subintellecto ani villi. Sed a skör, a hundred, a thouzand, a milion, quia substantiua censentur, adsciscunt sibi articulos; vt, a hundred men cētenarius hominū; at verò, tü hundred, thrï hundred, &c. numerique omnes compositi, nisi relatiuè capiantur, articulos extrudunt.

17. Articuli subiunctiui, quæ & personalia siue pronomina dicūtur whü, which, ðat, &c. si indefinitè vsurpētur, vti alia adiectiua, casu & numero cum Substantiuis cohærent: si interrogatiuè, aut relatiuè, more Substantiuorum construuntur.

Verbum cum nominatiuo.

Sic fuit Syntaxis adiectiuorum: sequitur illa quæ est Verbi cum præcedenti nominatiuo numero, & personâ, co-

hæren-

hærentis. Exceptiones in anomalia Loci, 1. *persona,* 2. *numeri,* 3.

1. *Interrogatio præponit verbum nominatiuo: vt,* Kanst ðou dü ðis? *potes tu hoc facere? & secunda persona Imperatiui præsentis, vt,* Luv ðou *ama tu,* tēch yï *docete vos. Itemque interdum fit quando verbo præponitur Aduerbium* hïer *hic, vt* hïer am J *hîc adsum. Semper in pleonasmo* it, *et* ðër: *vt,* ðër käm a man tu mï *venit ad me quidam.* It iz mj bruðer *est frater meus. Sic cum Coniunctionibus nonnullis, aut positis; vt,* Neiðer art ðou hï whüm J lük for; *Nec tu ille es quem ego expecto: aut subintellectis, ut* wër J äbl tu dü az yü sai *s.* If J wër abl *si possem,* Bi a wjf never so shreud, hir huzband iz bound tu luv her, *quantumcunq; iracunda est vxor, marito tamen cara esse debet. Pro* ðoh a wjf bï never so shreud. *Quoties vocula relationē ad præcedentia subindicans antecedit verbum, nominatiuus non rarò sequetur. vt,* Ðat sai J, *hoc dico ego.* So did our fäðerz *sic fecerunt patres nostri;* ðus hav ðei determined, *sic censuerunt illi. Verùm hoc non obtinet vbique: vt,* so J sai *sic dico.*

2. *Personale* it *id, quia aliquid substratum intelligit, verbum à primâ aut secundâ personâ abripit in tertiam: vt,* It iz J, *ego sum:* It iz ðou ðat hast dun it, *Tu ille es qui hoc fecisti.*

3. *Verbum, inter duo Substantiua diuersorum numerorum positum, cum alterutro conuenire potest, quoties adsunt* which, *aut* ðat; *quæ quidē aut rei relatiua sunt, aut personæ: vt,* ðe of-spring of men which iz tu kum *aut etiam* which ar tu kum *soboles futurorū hominū, aut soboles hominum quæ futura est. Sin fiat reditio per* whü *qui vel quæ (quia* whü, *non rei, sed personæ tantùm relatiuū est) verbum adhærebit substantiuo personæ: vt,* ðe of-

spring of men whü ar tu kum, *non* whü iz. *Sic etiam casus inter duo Verba, nunc cum hoc, nunc cū illo construitur: vt*, Let Tomas kum in, J mën bi ðat käm yister dai: *aut*, I mën him. *Ingrediatur Thomas ille (inquam) qui venit heri, aut illum intelligo qui, &c.*

Appositio.

Tertia Conuenientia fit Appositione. Fit autem appositio multimodis. Affirmatione; vt, a virtuus king iz ðe chïf trezvr of hiz kingdum, *Rex omnibus virtutibus exaggeratus, summus est regni sui thesaurus. Questione: vt*, Art ðon ðat Enëas? *Tune ille Æneas, Comparatione. vt*, Knöuleg iz beter ðen welth *scientia melior est quàm diuitiæ. Coniunctione copulatiuâ: vt*, De Vniuersitjz of Oxford and Kämbrig *Vniuersitates quæ sunt Oxonij & Cantabrigiæ. Aut discriminatiuâ: vt*, Neiðer wjn nor wïmen ever müv'd him: *nec vinum, nec mulieres animū eius vnquam pepulerunt. Aut Exceptiuâ: vt*, No man went in with him but J, *nemo cum illo ingressus est nisi ego. Etiam, verbi vi, nominatiui diuersi aut cum copulâ, aut sine copulâ, apponuntur: vt*, hiz näm iz Wiliam, *Ille nominatur Wilhelmus.* A Gugeon, a Smelt, a Söl, and a Samon, wer täkn âl in ön net, *Gobio, Perlanus, Solea, & Salmo, in vno rete omnes capti sunt. Sic vi substantiui, etiam adiectiua multa inuicem adhærent: vt*, Shï iz a chäst, & a luving, & a diskrït wjf, *Et casta est, & pia, & prudens matrona.* A käu dark, unëzi, dölful kumfortles. *Cauea obscura, molesta, luctuosa, inconsolabilis. i. vbi nullum solatium. Et si hæc ad primam conuenientiæ syntaxim referas, non repugno.*

Nominatiui etiam ipsius vi, multa verba in eodem tempore, numero, & personâ apponuntur: vt, Hï lasht, and

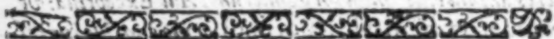
and fiüin'd, and kikt, and krj'd, *caſum ferrebat, & punctim, & calcitrabat, & plorabat.*

Exceptio.

Accuſatiui Him, her, ðem, *cum* ſelf *aut* ſelvz *quibuſlibet caſibus apponuntur, vt*

Hï him-ſelf Ðe Ladi her-ſelf	hath	dun it.	*ille ipſe* *ipſamet domina*	*fecit*
Ðei ðem-ſelvz Ðe püpl ðem-ſelvz	hav		*illi ipſi* *Populus ipſe*	*fecerũt.*

Ðe krüelti of Sëzar him-ſelf *Ipſius Cæſaris crudelitas.* J deliverd yür leter tu ðe man himſelf *literas tuas ipſi homini de manu in manum dedi, &c. Prima autem & ſecunda perſona cũ primitiuis poſſeſſiua adſumunt: vt,* J mj-ſelf writ it, *Egomet ipſe ſcripſi. Sic,* Ðou ðj-ſelf *tu ipſe,* wï our-ſelvz *noſmet ipſi,* yï your ſelvz ar witneſez *voſmet ipſi teſtes eſtis.*

CAP. XVI.

Syntaxis rectionis.

Est Caſuum; & verbi. Illam primò dabimus; poſt iſtam. Caſuum rectio eſt à nomine, verbo, & Cõſignificatiuà voce. Et quia hinc ſunt omnium caſuum ſigna, conſignificatiuorum ſyntaxim initio docebimus.

Genitiuo poſſidentis excepto, omnes caſus noſtri, terminatione ſunt vnius caſus, ſignis tantùm diſſitus, aut loco; quia nominatiuus cenſebitur, quando præcedit verbo: accuſatiuus quando ſubſequitur. Signa autem illa ſunt præpoſitiones: quas ne ſeorſum quæras, ſimul, & ſemel exponam, earumque ſyntaxin.

Accusatiuum regunt.

A. ad.

about {*circa vel* / *circiter.*

abuv *supra.*

akording tu, *secundum.*

after *post.*

against {*contra, vel* / *aduersus, in compositione* gain: *vt*, tu gainsai *contradicere.*

among *inter.* 3. *aut plures.*

at *apud, sæpe ad.*

behjnd *pone.*

bineth *infra.*

bisjd {*præter.* / *iuxta.*

biyond {*trans.* / *vltra.*

bitwin *inter*

intu *in.*

nih *prope, vel iuxta.*

thuro *aut* / throuh } *per*

respondet etiam compositis à trans: vt, transeo J pas thuro.

Toward *aut* / towardz } {*versus,* / *erga.*

tu *ad.*

without *extra.*

within *intra.*

untu *ad, vsque.*

cis, & citra sic circumloquimur, on ðis sjd, *ab hac parte: & penes*, in ðe pouer: *vt, te penes imperium*, ðe rvl iz in yür pour; *aut vsitatiùs*, it iz in yür pour tu komaund.

Ablatiuum regere censebuntur alia quæ sequuntur; quia illis respondent quæ casum Latinum postulant.

far of *procul.*

from *à, ab, abs.*

in *in*

opnlj *palàm.*

up tu *tenus.*

under *sub, subter.*

on, *aut* upon *super.*

privili *clam.*

with *cum.* out-of *ex.*

ðen *post comparatiuum resoluitur per quam: vt*, Her hart iz harder ðen a diamond, *cor eius est adamante durius. Sic etiam vtimur* bj; *vt*, hjer bj a füt, *vno pede altior.*

Varijs casibus inseruiunt.

Of, *genitiuo videlicet, respondet etiam præpositionibus de, e, ex; & a, ab, abs : vt*, Jhërd it of him; *ex, aut ab illo audiui.*

Tu, *datiui signum est, & respondet Præpositioni ad, nonnunquã vsque, vel tenus: vt*, hï wäded tu ðe chin, *mento tenus.* For, *datiuo inseruit ; & accusatiuo, vbi significat ad, aut propter; & ablatiuo, cum respondet* [*pro.*] A för *aut* bifõr *ante, præ, coram, quam vocem sæpe vertimus* tu hiz fäs, *aut* fäs tu fäs *ad faciem. In compositione*, för: *vt*, tu förtel *prædico.* Bj *secus, iuxta, aut per; vel à, ab, abs : vt*, a fäðer ouħt tu bi onored bj hiz children, *pater à liberis honorari debet. Præpositio* with *cũ in cõpositione, nonnunquã à proprio sensu in contrarium deflectit : vt*, tu withstand *contrastare ; aliquando etiam extra compositionem : vt*, J wil fjħt with him, *contra illum pugnabo.*

Interiectio ô *vocatiuum regit; rariùs, idque vocatiuo expressa : sed, hac intellectâ, singulis hominum ordinibus honorem præfamur, pro suo cuiusque status & dignitatis gradu. Horum titulos, à fecialibus meliùs quàm à me, perdisces: maiora tamen illa nomina præteruectus, hoc logonomus edico, ne quenquam vel in imâ quidem fæce plebis appelles* ðou tu *(quia hoc aut contemnentis est, aut nimium familiariter blandientis) sed* yü *vos. quia tantùm à contemptu liber populus abesse vult, quantùm à seruilibus exterorum quorundam offucijs, manus & pedes deoscu lãdi. Accusatiuum si regat, semper exprimitur : vt*, ô mi ! *aut etiam* ai mï ! *ô me! Ex reliquis interiectionibus tres sunt duntaxat qui casus regunt.* Alak *aut* alas, *vocatiuo iungitur, aut datiuo : vt*, alak bruðer, hou kan J help

it?

it? *heu frater quam opem ego afferre possum?* alas for him *hei illi, aut potius hei mihi pro illo.*

Fj, *cum* on, *aut* upon, *cum accusatiuo construitur*; *vt*, fj upon ði *apagesis.*

Wō *cum datiuo sine signo vsurpatur*; *vt* wō iz mï *væ mihi: quamuis reuerà substantiui potius syntaxin subire videtur quàm interiectionis*: *vt*, wō iz mï for him, *miseria est mihi pro illo. Itemque adiectiuè* Jam wō for him, aut wō bïgōn, *dolore victus sum.*

Substantiua casus regentia.

Genitiuus possidentis. i. qui nominatiuo fit, s, *vel* z, *adiectis, eius locum sæpenumero supplet qui à nominatiuo deflexit per signum* of: *vt*, mj fāðers servant *famulus patris mei*, a frindz biznes *negotium amici. Cæterùm, quia hæc syntaxis rarissimè locum habet in illis substantiuis quæ sterilia diximus*, *vt* mj houshōld affairz *meæ res domesticæ*, a glas windōu *fenestra vitrea*; *vbi non licuit dixisse* houshōldz, *aut* glasez : *proinde & hîc, & in sterilibus adiectiuè vsurpatis, exteri errorem facillimè vitabunt, si ipsum substantiuum cum signo genitiui vsurpent. Vt*, ðe servant of mj fāðer; ðe biznes of mj frind; ðe affairz of mj houshōld, a windōu of glas; ðe wâter of ðe sē, *aqua maris*; apjk of Wiðam, *lucius è Withamo*; sâlt of Wustershïr, *sal è comitatu Vigorniæ, &c.*

2. *Adeoque recepta est hæc loquendi formula, vt adiectiua legitima sæpe in suum substantiuum commutet*: *vt*, *pro* a man, wjz, lërned, ʒvdisius, religius, &c. *vir sapiens, doctus, catus, pius:* A man of wizdum, lerning, ʒugment, religion, &c. *nonnunquã solitaria per hendialismũ circumloquatur*; *vt*, *pro* lauyer *iurisperitus*, a man

of lau. *Hic tamen genitiui signum* of *de, aliquoties migrat in* at *ad, vel apud: vt, pro* armed man, a man at armz, *miles.* a serȝant at lau, *seruiens ad legem.*

3. *Personalia, pro primitiuis deriuatiua substituunt; vt,* ðis hous of yürz iz lyk tu fâl: *hac tua domus ruinam minatur. pro* of yü; ðat foli of hiz wil undü him *hac eius dementia illum perdet; pro* of him, &c. *vbi etiam dixisse licuit;* ðis yür hous. Ðat hiz foli.

4. *Signũ* of *genitiuo possidentis præpositum, defectũ indicat substãtiui, aut articuli præpositiui: vt,* hï hath stöln a hors of mj frindz *furto abstulit equũm vnũ ex amici mei; supple equis: aut* hï hath stöln ön of mj frinds horsez, *abduxit vnũ, viz. equũ ex equis amici mei: quod etiã sic resolui potest;* Hï hath stöln ön of ðe horsez of mj frind.

4. *Substantiua paucula sunt, quæ casum patrium postulant, aut datiuum: cuiusmodi sunt* luv *amor,* hatred *odium,* a fö *hostis,* a frind *amicus,* an enemj *inimicus. Vt,*

Ðe luv {of / tu} lërning stirz up indëvor, *amor doctrinæ, studium excitat.* Sezar waz an enemj of ðe Gaulz, or tu ðe Gaulz, *Cæsar fuit hostis Gallorum, aut Gallis.*

6. *At plura sunt quæ datiuum exigunt: vt,* frindship *amicitia,* kurtezi *humanitas,* favor *benignitas,* kjndnes *pietas,* gudnes *bonitas,* bounti *liberalitas,* sin *peccatum,* offens, &c.

Ex his autem quæ datiuum requirunt, pleraque cum præpositionibus towards *erga, aut* against *contra, exponi possunt: vt,* his frowardnes tu mï, towards mï, *aut* against mï, waz ðe kauz of mj harshnes toward him, *eius peruersitas erga me, in causâ fuit asperitatis meæ contra illum.*

7. Höp *spes,* faith *fides,* trust *fiducia,* konfidens *fi-*

dentia, assvrans *certitudo*, piti *misericordia*, distrust *diffidentia*, *& si quæplura sunt cognatæ significationis*, *cum varijs casibus eodem sensu construuntur: vt*, Mj hōp of, on, *aut* in him, mäd mï brëk mj faith tu, *aut* towardz yü, *mea spes in*, *aut de eo*, *fecit me fidem meam tibi datam fallere*; his piti of, on, *aut* towards mï, *misericordia eius de*, *in*, *aut erga me*.

Adiectiua casus regentia.

1. *Adiectiua partiuè posita*, *vt* sum of us *aliquis nostrûm*; ðe best of ðem *præstantissimus eorum*: *item quæ desiderij*, *vt* dezjrus of muni *cupidus pecuniæ*: *notitiæ*, *vt*, Jam svr and sertain of ðis, *huius rei certus sum*: *memoriæ*, *vt* mjndful of hiz promis *memor promissi*; *dubitationis*, *vt* doutful of ðe end, *dubius quomodo se euentus dabit*: *vt pleraque his opposita*, *Latinorũ regulas sequuntur*. *Ex quibus quædam etiam ablatiuo gaudent cũ præpositione* in: *vt*, expert, kuning, skilful, in song *cãtandi peritus*. *Dicimus etiã*, grïdi of *aut* after gäin *auidus lucri*, *aut inhians lucro*; thirsti after *tantũ*, *vt* thirsti after gain *lucri sitiens*. *Superlatiua etiãm per inter exponũtur*, *vt* Ðe richest among ðem, *ditissimus inter eos*.

2. Wurðì *dignus*, unwurðì *indignus*, born *natus*, *aut editus*; gilti *reus*, *genitiuo tantùm iunguntur*: *vt*, gilti of hjh trëzn, *læsæ Maiestatis reus*.

3. *Vnum adiectiuum copiæ* ful, *construitur cum* of: *vt*, ful of mët *cibi satur*: *etiam inopiæ* void, *aut* devoid *vacuus*, *vt* void of gräs *impius*, *& eo sensu* frï *ablatiuum expetit*, *vt* frï from anger *vacuus irâ*, empti *casum non admittit*.

4. *Hæc variam syntaxin habent*, desended of, *aut* from a nobl hous, *clarâ ortus familiâ*; weri of wurk,

laborem pertæsus, *aut* wëri wi:h wurking *defessus laborando.*

5. Pr[illegible]fi:abl *vtilis*, gud *bonus*, hôlsum *salutaris*, lj[illegible]t *leuis*, grïvus *molestus*, di:r *carus*, welkum *gratus*, redi *paratus*, wan:ing *qui, vel quod abest fit aptus*, ëqual *æqualis* proper *prop:is*, answeabl *cõgruus*, aksep:abl *acceptus*, ljk *similis*, jüined *cõiunctus*; ni:r *aut* nj[illegible] *propinquus*, akustomed *assuetus*, f indlj *amicus*, *cum compositis* disprofitabl *inutilis*, unhôlsum *insalubris: et oppositis* il, *aut* nau[illegible]t *malus*, hä.ful *odiosus*; *& pluria adhuc adiectiua in* ful, *vt*, harmful *nociuus*, helpful *auxiliaris*, *&c. quoties casum post se recipiunt, requirunt datiuũ: vt*, it iz profitabl for mj *mihi vtile est*; it iz a veri grïvus thing tu yü, *res tibi permolesta est. Ex his tamen pleraque etiam aliam syntaxeos formam accipere possunt*; *vt*, In euerj thing ljk tu Merkurj, both for hiz vois, & kuler, *Omnia Mercurio similis, vocemque coloremque*. Ljk *etiam*, [illegible]r *datiui signum non semper requirunt.*

[illegible] ful, *genitiuum regit, aut datiuum*; *vt*, J am kärful [illegible] *aut* for him, *de eo solicitus sum.* Knöun *notus*, *&* unk[illegible] *ignotus*, *datiuum* [illegible] rentia waz knöu[illegible] *Salustio*, *& alio sensu genitiuum*; *vt*, Terentia waz knöun of Salust, *qui cum eâ rem habuit*

7. Rich *diues*, plentiful *copiosus*, abündant *abundans*, over-flöuing *superfluus*, eksïding *excedens*, *& alia fortassè his similia, casũ aliũ vix admittunt quàm ablatiuũ cum præpositione*; *vt*, rich in muni, *pecuniâ diues. Sic* present, *et* absent; *præsens, absens*, *vt* J waz prezent with him at ðë funeral *cum eo in funere aderam*; for J kannot bï long absent from him, *neq; enim ab illo diutiùs abesse possum.* Angri *accusatiuum regit*, *aut abla-*

tiuum, vtrinq; adiunctâ præpositione; vt, bï not angrï wi:h mï, *aut* againſt mï, *noli mihi ſuccenſere.*

Infinita eſt adiectiuorum turba quæ caſus non recipiunt; vt whjt *albus*, blak *niger*, hot *callidus*, loud *canorus*, *&c. magnus etiam numerus eorum quæ ſolum vi adiunctæ* *&c. magnus etiam numerus eorum quæ ſolū vi adiunctæ vocis regunt, cuiuſmodi illa ſunt quæ cum verbo* it iz *impersonaliter vſurpantur, vt* it iz plain *planum eſt.*

Hæc igitur de purâ adiectiuorum rectione dicta ſint, de eâ autem quæ adiectiuus cum alijs orationis partibus communis eſt, poſt dicetur in Menſurâ, Inſtrumento, &c.

Verba caſus regentia.

Nullum verbum poſt ſe nominatiuum recipit, niſi appoſitum præcedenti; quicquid delirant grammatici: vt Kraſus wüld fain sïm a rich man, *Craſſus cupit videri diues*: Sizero dezervz tu bï thöuht an oneſt man, *Cicero meretur exiſtimari vir probus.*

1. Tu akvz, tu kondemn, tu admonish, tu abſolv, *à Latinis aſſumpta Latinam etiam ſyntaxim habent: vt* Hï akvzed Hipia of adulterj, *Hippiam adulterij arceſſebat: quam formā & noſtra ſequuntur* tu akquit, *aut* tu aſoil, *abſoluo*, tu rob *prædor, itemque* tu deprjv *priuo*, tu ſpüil *ſpolio*, tu disburðen *aut* tu ëz *leuo: vt*, Sila robd ðe Sitiſenz of ðeir welth, and ſpüil'd ðem of ðeir ljvz, *Sylla ciuiū bona deprædatus eſt, ipſoſque etiam vitâ priuauit.* J wil ëz yü of ðis burðen, *Ego te hoc onere leuabo.*

Datiuus poſt Verbum.

2. Tu attribvt *acceptum ferre*, tu impvt *imputo*, tu impart *impertio*, tu ad *addo*, tu ſai *dico*, tu ljku *aſſimilo*,

tu propöz *propono*, *volunt accusatiuum rei*, *& datiuũ personæ, aut eius vicem gerentis, cum signo* tu: *vt*, yü mai wel lȷ̈kn ðe painz of a skülmaster tu ðat of a hors in a mil, *ludimagistri laborẽ rite assimiles illi, qui est equi in molà asinariâ*; tu äplȷ *applico*, tu ʒvin *adiungo*; *volunt accusatiuum personæ, & datiuum rei*: *vt*, aplȷ your self tu lërning, *teipsum studijs adiunge*.

3. Tu provȷd *prospicio*, tu kär *curo*, tu bläm *crimini dare*, tu läbor, *siue* tu tvil *laboro*, tu wurk *operor*, tu täk painz *laborem impendere*, *&c. datiuum sæpe postulant cum signo* for, *vt*, J lâbor hier for a pür living *hîc ego tenui victui laboro*. Tu kompär *habet* tu, *aut* with, *ad, vel cum*. Tu bistöu *impertio assumit*, upon, *in vel super*. Tu insult, upon, againſt, *aut* over, *in, contra, aduersus*. Tu put *bifariam construitur*: *vt*, hï put ðe fault upon mï *aut* hï put mï in fâult *crimen mihi imposuit*.

4. Tu send *mitto*, tu yïld *concedo*, tu harkn *ausculto*, tu graunt *largior*, tu promis *promitto*, tu wish *opto*, tu päi *soluo*, tu giv *do*, tu tel *narro*, tu deklär *declaro*, tu rekount *enumero*, tu wrȷt *scribo*, tu deliver *trado*, *datiuũ accersunt aut cum signo, aut sine signo datiui*; *vt* J wil graunt him a third part, *aut* J wil graunt a third part tu him, *trientem illi concedã. Omnibus denique acquisitiuè positis integrum erit, datiuum adiungere*, *vt*, Ðe läbor wil bi tu mï, ðe profit wil redound tu yü, *labor mihi erit, commodũ tibi redundabit*.

5. *Quin & substantiua innumera quæ vi suâ casum non regunt, cum verbo tamen datiuum adscriptum habent*; *vt*, Hï bikäm ſvrti tu mï for Quinſius, *vadem se mihi stitit pro Quintio*.

Etiam 6. *Etiã & hæc impersonalia in datiuum feruntur*; it bilongeth *spectat*, it hapneth *cõtingit*, it chanſeth *accidit*, it

it apertaineth *pertinet*, it sïmeth *videtur*, it apiereth *apparet*, jt remaineth *restat*, *& omnia deniq; illa quæ per adiectiua fiunt cum verbo* iz *est*; *vt* it iz lauful *licet*, it iz mït *expedit*. *Quin & ipsum* iz; *est impersonaliter acceptum*; *vt*, It iz for yür profit; *in tuã rem est*; It wil bï for yür onor, *honori tuo conducet*.

7. *Et si Latina quæ cum præpositione ad, in accusatiuo vsurpantur huc etiam attuleris, per me licebit: vnus enim sensus, est & nobis vna syntaxis: vt*, hï had mani helps tu ðis grët welth, *multa adiumenta habuit ad has grandes diuitias*.

Accusatiuus post verbum.

Omne verbum actiuam significationem habens, aliquo sensu accusatiuũ admittere potest. Illa tantum hic adnoto, quæ apud Latinos cum alijs casibus construuntur; tu enʒoi *fruor*, tu vz *vtor*, tu want, *aut* tu nïd *egeo*, tu piti *misereor*, tu remember *recordor*, tu forget *obliuiscor*, tu resist *repugno*, tu help *succurro*, tu komaund *impero*, tu get *potior*, tu obai *obsequor*, tu hurt *obsum*, *& alia plura quæ respondent compositis à sum*; *vt* tu govern *præsum*, *&c.* tu serv *seruio*, tu sufer, *permitto*, tu profit *commodo*, tu avail *conduco*, tu requjt *refero*, tu advjz *consulo*, tu welkum *gratulor*, tu kredit *aut* belïv *fido*, *aut credo*; *sed* tu belïv in ön, *in vnum credere*, *de solo dicitur Deo*: tu intrët *supplico*, tu prëvent *præuenio*, *& huiuscemodi fortasse plura. His adnumeres impersonalia* it konserneth *refert*, it grïveth *dolet*, it plëzeth *placet*, it displëzeth *displicet*, it hurteth *nocet*, it bïfâleth *accidit*, it satisfjeth *satisfacit*, it suffizeth *sufficit*, *et quæ à superioribus personalibus fiunt*; it profiteth *prodest*, it auaileth *conducit*, *&c.*

2. *Accusatiuus ante infinitiuum Anglicè vertitur per nomi-*

nominatiuum; *vt*, *sapientes existimant fortunam cedere cōsilio*, Wjz men think ðat fortvn givz pläz tu kounsel *a.v sapientes existimant quod fortuna cedit cons. Neutra accusatiuum regunt cognatæ significationis*; *vt*, ' hï sim'd tu go a grët wäi alön *Longam incomitata videtur ire viam.*

3. *Verba interrogandi, obsecrandi, docendi, duplicem regunt accusatiuum*; *rei*, & *personæ*: *vt*, ask him ðis question, *interroga illum hanc quæstionem*; *quæ forma variatur tamen*: *vt*, demaund, *aut* ask ðis of him, *percontare, aut quære hoc ab illo.* Tu answer *respondeo*, tu pardon *aut* forgiv *condono*; *accusatiuum rei*, & *personæ sæpius quàm datiuum habent*: *vt*, answer mï ðis *hoc mihi responde*: *Dicimus tamen* answer mï tu ðis püint, & answer ðus tu him. *Et* J pardon, *aut* J forgiv yü for it, *hoc tibi condono.*

4. Tu wunder *miror*, tu marvail *admiror*, tu bi amäzed *obstupesco*, *accusatiuum exigunt cum præpositione at*; *vt*, J wundred at him *illum demirabar*: *quam formam & alia non rarò sequuntur*; tu lük *aspicere*, tu gäz *lustrare oculis*, tu gäp *impudenter inspectare*, tu stâr *stupidus intueri*, tu run *incurro*, &c. *quibus sæpe pro* at *ad*, *subiungitur* on, *aut* upon, *in*, *vel super*; *vt*, lük at, on, *vel* upon mï, *vide me*, *vel in me intuere*: *reliqua ferè verba sensus regunt accusatiuum sine signis*, *accusatiuum inquam eius quod sentitur.* Tu thrust *trudo*, tu push *impeto*, tu repin *inuideo*, *casum habent cum* at, *aut* against.

5. *Pretij, aut summæ certæ nomen in accus. effertur post verba* tu bï wurth *valeo*, tu pai *soluo*, tu giv *do*, tu offer, *aut* tu bid *offero*; *itemque* tu boröu *mutuò accipere*, tu lend *mutuo dare*, tu pleȝ *oppignoro*; *vt*, a burd in ðe

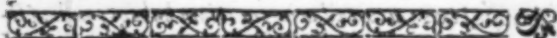
bag,iz wurth tü on ðe snag, *cuis una in marsupio, valet duas in aucupio.* Tu kost *constare, cum pretio sæpe accusatiuum personæ adsumit illius cui emitur;* *vt*, ðis bük kost mï six shilingz; *hic liber constabat mihi sex solidis. Verbis* tu bj *emo*, tu sel *vendo, substitues ablatiuum pretij cum præpositione* for *pro:vt*, Hï bouht a hors for fjv poundz, and söld him for twjs so much, *emit equum quinque minis, & duplo vendidit. At*, tu stand, *effertur cum* in:*vt*, it standz mï in ten shilingz, *cõstat mihi decem solidis. Post liceor* tu prjz, *liceo* tu bi prjzed, tu rät *pretium cõstituo*, tu valv *censeo*, tu estïm, *aut* tu ʒuʒ *æstimo, subiunges* at; *vt*, J valv ðis hors at ten poundz, *hunc equum decem minis æstimo.* Tu estïm, tu höld, tu akount, *laxius accepta, laxiorem etiam habent constructionem;vt*, I höld nothing of him, *illum nihili facio.* I höld it not wurth ðis, *non huius æstimo.*

Ablatiuus post verbum.

Tu reward *munero*, tu punish *mulcto*, tu glut *exsaturo*, tu fil *impleo*, tu löd *onero, ablatiuũ recipiunt cum præpositione* with; *ut*, disonestj iz punished with disonor, *vitæ turpitudo infamiâ mulctatur.* Tu abound *cum* with, *aut* in; *ut* hï aboundz in welth, *abundat opib9.* Tu frï, *aut* tu deliver *libero*, tu relës *relaxo*, tu rid *expedio*, tu täk *capio, siue aufero;* tu resëv *recipio*, tu exempt *eximo, et hoc sensu fortasse plura, adsciscunt signũ* of, out of, *aut* from. Tu deserv *mereor*, of: tu akquit *aut* tu asoil *absoluo, adhibent casui suo* of, *aut* from. Tu böst *efferre se*, tu brag *iactare*, tu glöri, *aut* tu vaunt *glorior; habent* in, *aut* of, *ut* fülz böst in their richez, leud men vaunt of ðeir plëzvrz, *stulti in diuitijs suis se magnifice efferunt, improbi de voluptatibus gloriantur.* Tu ʒoi *lætor*, in *tan-*

ſum poſtulat. Tu withöld *detineo*, tu abſtaïn *abſtineo*, tu reſtrain *retineo*, tu difer *diſto*, tu depart *diſcedo*, *denique Latina fere omnia quæ per a, ab, cum, & reliquis caſum ſextum regentibus efferuntur, ſic etiam Anglicè conſtruuntur.*

Paſſiuam ſignificatiònem habentia, etiam hanc ſyntaxeos formam ſequuntur cum ſignis of, for, bj: *vt*, Hi waz diligentlj tauħt bj mï, *ſedulò à me docebatur*. Hj waz blam'd for hiz böldnes, luv'd for hiz wit, *ob audaciã vituperabatur, propter ingenium amabatur*. Ðe los of tjm iz muh tu bï lamented of al men, *boni temporis perditio omnibus multùm deflenda eſt.*

CAP. XVII.

Caſus varius eſt.

IN *verbis appetendi*: *vt*, ðe mjnd of a kuvetus man thirſts for, *aut* after göld, *auari animus aurum ſitit*; ðe thöuħts of a lërned man sïk and ſerch knöuleȝ, for, *aut* after knöuleȝ, *docti cogitationes quærunt, & inueſtigant veritatem & ſcientiam*; tu hunt *venor*, tu folöu *ſequor*, tu purſv *perſequor*, tu kuvet *cupio*, *accuſatiuum ſolitarium habent*; *aut etiam cum ſigno* after; tu dezjr *peto*, *accuſatiuum tantùm*. *Varius etiam caſus eſt in nomine loci, inſtrumento, & menſurá.*

Loci nomen.

Multis ſignis locum concedit; quies in Loco ſic; J liv in Lundon, at Lundon *Londini viuo*: *motus ad locum*, J go tu Lundon, towardz Lundon, *& nuperá phraſi*

for

for Lundon, *versus Lond.a.v.pro Londino:à loco*, from Lundon, *& pro vario sensu, locus est ferè omnibus præpositionibus. Sed in inscriptionibus, voces singulæ locum suum honestè defendunt, sic:* Tu mj frind A. B. at hiz hous in Mâlden, *Amico meo A.B, domi suæ in Camuloduno:non* in hiz hous at Mâlden; *quamuis loci communis nomine omisso, dicamus,* Hï iz in hiz hous *intus est.*

Instrumentũ, materia, modus actionis, causa, pars; post adiectiua, & verba cum præpositionibus ablatiuum, nonnunquam etiam accusatiuum regentibus vsurpantur. Instrumentũ quidem cum with, bj, *aut* thruh; *vt* slain with a swurd *occisus gladio*; J withdrv him with, bj, *aut* thruh gud kounsel.a.v.*cũ bono consilio, aut per bonũ cõsilium abduxi eũ. Materia ex qua, cũ* of; *vt*, mäd of silver *ex argento factus: in qua, cum* in, *aut* intu: *vt*, a diamond set in gôld, *aut* intu gôld, *adamas in auro fixus, aut in aurum: circa quam, cum* in, *aut* about: *vt*, bizied in, *aut* about mani thingz *circa multa, aut in multis occupatus. Modus actionis cum* with *construitur, aut* in; *vt* hï späk with much ërnestnes, *magnâ cum vehementiâ locutus est*; hï tôld mï in sober sadnes, *mihi seriò dixit. Hic ablatiuus sæpe in aduerbium transit. vt*, hï späk verj ërnestlj, *admodum vehementer locutus est. Causa quidem dicitur cum*, of, with, for: *vt*, J waz sik of an agv, *ex febri laborabam:* päl with, *aut* for anger *pallidus irâ. Frequens hic vsus est nostri idiomatis; quòd coniunctio* bikauz, *quia ex nomine componitur, genitiuum regit more nominum*; *vt*, hï iz päl bikauz of hiz anger: *pallidus est ratione iræ suæ: ad verbum, quia iræ suæ. Pars denique effertur cum* of, *aut* in; *vt*, hi iz läm of hiz handz, pain'd in hiz fit, *aut etiam sine præpositione: vt*, hï iz läm, hand and fvt, *manibus pedibusque claudus est.*

Magnitudinis, spatij & temporis Mensura, variam admittit constructionem: nam & absoluta videtur, & rectionis. Absoluta; vt, quum dicimus, a man of a grët az, *homo prouectâ ætate, &* an ōld man of a hundred and tuenti yërz, *senex annos natus centū & viginti;* hï undertük a gurnei of a thouzand mil, *suscepit iter milliarium* 1000. a man of six füt & sevn inchez, *vir sex pedum & 7. digitorum. Sed hîc videtur eclipsis vocis* hiħt *altus, illîc vocis* long *longum. Rectionis autem syntaxi quandoque adiectiua, sæpius verba, nonnunquam etiam vox consignificatiua accusatiuum suscipit, aut ablatiuum; idque aut cum præpositione, aut sine eâ: Accusatiuum; vt* J hav lived four and fifti yërz, *vixi annos* 54. a buoi sevn yërz ōld, *puer annos natus septem;* hï käm about midniħt *venit circiter noctis meridiem. Ablatiuus etiam quandoque sua signa habet: vt,* hï käm lät at niħt, *aut* in ðe niħt, *serus venit ad multam noctem: quandoque amittit; vt,* shï was sik ðis niħt, *hac nocte ægrotauit. Differentia autē est in vsu casuum, & maximè sine signis positorum: quia accusatiuus actionis continuitatem significat: vt,* ðe child was sik ten däiz of an ägv, *puer totos decē dies laborabat febri.* J gurneied fōur däiz togeðer däi & niħt, *dies quatuor continuos iter feci noctuq; diuque. Ablatiuus autem partem temporis innuit, aut intermissionem, aut aliquid insolitum: vt,* J slept wel tu niħt, *aut* ðis niħt, *hac nocte bene dormiui. i. quod alijs non feceram. Neque cum his solis quas diximus præpositionibus casus comitati veniunt, sed alios etiam habent antecambulones;* on, upon, *&* a, *pro* on: *vt,* J wil go tu church a Sundai, *die solis adibo templum; similiter alios; vt,* a thiif kumz bi niħt not befōr sun-set, *fur venit noctu,*

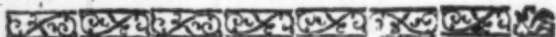
non

non ante occasum solis. Let super bi redi against six a klok, or bitwīn six and sevn : J wil bī hier again within tū ouerz, bj and bj after six, *paretur cæna in horam sextam, aut intra sextam & septimam, hic rursus adero infra duas horas, statim post sextam.* J kan not dü it under a dai, *infra diem non possum perficere. Sic etiā aduerbia regunt aut casus solitarios, aut præpositionibus adnexos; vt,* Hi failz not tu kum tu mï öns a dai; *non fallit ad me accedere semel in die.* ðe agv shük him thrjs in ön dai *febris eum ter in vno die concussit. Hac syntaxis etiam in pondere valet, aut potius in numero;* ðis ring waiz thrï dramz, almost ℨiij, about ℨiij, *hic annulus pēdit drachmas tres; fere ℨiij, circiter ℨiij, &c.* it iz a ring of ℨiij, *est annulus trium drachmarum.*

Notiones communes.

1. *Pro vario sensu, varius etiam casus, tam nominibus quàm verbis subiungitur : vt,* J wil bï ivn with him for az gud a turn, *illi par ero æquali beneficio.* Hï gāv mï ten shilingz in paun upon ðe bargain, at ðe exchanȝ, diverz marchants standing bj; *dedit mihi decem solidos pignori in pactum, ad excambium, diuersis mercatoribus adstantibus.*

2. *Nata aliunde regunt casus eorum à quibus deriuantur : vt,* it waz dun profitablj for mï, *mihi vtiliter factum est: quia* profitabl *datiuum regit, proinde & aduerbium exinde natum, sic etiam regunt verbalia: vt,* yü shal bï tauħt beter manerz, *doctus eris meliores mores, quia doceo accusatiuum habet.* quia tu tëch doceo

CAP. XVIII.

Rectio verbi.

1.

O*Mnis coniunctio ad cuius præsentiam signa Potentialis modi negliguntur, modum nihilominus potentialem regere intelligitur; vt,* If ðou bist ðe man ðat J täk ðï for, *si tu ille sis quem ego te esse autumo.*

2. *Deficit aliquando & ipsa coniunctio verbo tamen manente potentiali; vt,* Had a mën man spókn ðez wurdz, no such wizdum had apïred in ðem, *si quis homo obscurus hac verba dixisset, tanta in illis sapientia non enituisset. Hic ergo temporis signum locatur ante nominatiuum;* Had J dun ðis, *si ego hoc fecissem; in indicatiuo contrà.* J had dun ðis, *Ego hoc feceram.*

3. *Infinitiuus et nomina sequitur, et verba. Post verba signum suum* tu, *sæpe deserit; vt* I kanot understand yü, *non possum te intelligere: sæpe dixi, quia sæpe adsumit: vt,* bid him wrjt *sine signo: at* komaund him tu wrjt, *sine signo non dicitur. Infinitiuus post nomina signum non amittit. Est autem nomen aut substantiuum, post quod infinitiuus respondet gerundio in di; vt,* It iz tjm tu strjk whjl ðe jern iz hot, *tempus est feriendi dum candet ferrum: aut adiectiuum, quod quidem ita regit ut Latiuum; vt,* No wuman iz wurðj tu bi luved, but for her virtvz; *nulla mulier digna est amari nisi propter virtutes.*

4. *Substantiale verbū* tu bï, *si ante infinitiuum stet solitarium, necessitatem quandam actionis denotat, aut passionis:*

ſionis;vt, J am tu wrjt, *neceſſe habeo ſcribere*; Hï iz tu bï punished for anoðerz wrong, *ille puniēdus eſt, aut puniri debet, ob delictum alterius. Si aſſumat præpoſitionem* about, *reſpondet ſimpliciter futuro in rus*; *vt*, J am about tu wrjt, *ſcripturus ſum: aut cum verbali paſſiuo, futuro in dus*; *vt*, Ðei ar about tu bï turn'd out of dürz. *foras quatiendi ſunt.*

5. *Vt elegans, ita latiſsimus vſus eſt verbalis in* ing. *Nam præterquam quod diximus de ſubſtantiuo cum tempore, &c. poſt verba motus* tu go *eo*, *aut* tu kum *venio*, *cum præpoſitione* [a] *prioris ſupini vicem præſtat*; *vt*, Ðeï went a hunting, *venatum ibant*: kum yü heðer a sköulding? *huc rixatum venis?*

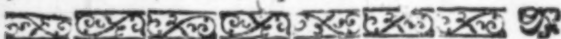
6. *Verbale in* ing, *cum particulâ* az *vtpote*, *vel etiam ſine eâ, ad poſſeſſiua ſiue deriuatiua perſonalia relatum; implicitum habet redditiuum qui, quæ, vel quod: vt*, If hï wil dü ani thing at yür komaund, as biing hiz maſter, *ſi quid tuo iuſſu fecerit, vtpote exiſtens, pro qui exiſtis illius magiſter.* Mj rēding of büks kanot bï grēt, ſpending ſo much tjm with mj skolârz, *mea librorum lectio multa eſſe non poteſt, conſumens tantum temporis cum diſcipulis meis. pro, qui conſumo.*

Verbale in ing, *cum articulo* [a] *nonnunquam reſpondet gerundio in dum*; *vt*, ſet it a ſuning, *pone ad inſolandum.*

Notio communis.

V*Bi de vocis alicuius rectione nihil præceptum eſt, Latinam ſyntaxim ſequere: vt*, it bihüveth mi, *me oportet.*

De

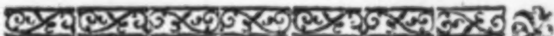
De syntaxi schesmatistica.

Lectorem moror aliquantisper.

Fieri potest (lector) vt multa quæ hîc de figuris dicturus sum, ab hoc nostro instituto aliena dijudices: à rhetoribus tantùm adscititia, vt pullum nostrum peregrinis coloribus adornem. Scio quidem permagni nominis auctores Ciceronem, Quintilianum, de his vti ad suam prouinciam spectantibus statuisse: at si ista suis finibus metiamur, spectabunt magis ad logonomum. Rhetoricæ finis est persuadere: ad hoc duobus vtitur subsidijs; argumentis videlicet, & (sine qua illa commodùm tractari non possunt) exculta oratione. Nulla erit ergo Logica quæ argumenta inuenire, & concludere docet præter Rhetoricam? non dices. Fatere igitur Logonomi esse orationem excolere, vt Logici argumentari. Ostendit ergo M. Tullius argumentorum sedes; sed Logicam docuit, non Rhetoricam: & orationis exornationes ostendit; Grammaticus audit, non Orator. Fatebor tamen oratori loca esse quædam vnde animorum motus impellat, quæ omnium optimè, Aristoteles declarauit: & figuras etiam arti suæ accommodatas, παρέκβασιν, ὑποτύπωσιν, συναθροισμόν, Commorationem, &c. quæ quidem vtcunque orationis stilum varient, tamen à communi syntaxeos filo, aut quam hîc damus figuratâ eam nihil immutant. Sed vt demus hæc ad Grammaticum non spectare, spectabunt tamen ad logonomum; imo & ipse totus Rhetor, quantuscunque esse potest, Logonomiæ tamen finibus concludetur. Malui igitur apud alios tanti fieri, vt supplêsse velint quod reliqui: quam vniuersam Logonomiæ ἐγκυκλοπαιδείαν profiteri. Et quia neminem eloquentiæ iudicem satis idoneum adhibeo, qui in vocum significatione hæsurus est: noli amplius Latinam interpretationem à me expetere, quam si conarer vix assequi possem, sermonis certè nostri venustatem ita inconcinnè tegerem; vt nullam postea veniam ab Anglicis auribus impetrarem. Nam quantùm Latinorum hominum industria Græcos in hoc studij genere vicit; tantùm Latinam supellectilem, reliquamque (existimo) omnem, ornatus Anglicus superauit. Nec scribitur Anglicè, nec dicitur sine figurâ. Sed vt in cœlo clariora sunt lumina quam quæ oculi feriant, & obscura adeo vt visum vix feriant; sic & apud nos sunt Metaplasmi, Eclipses, aliæ, quas, aures nonnisi perpurgatissimæ diiudicant; sunt tamen quæ illas ita leniunt, vt deliniant; ita sensum capiunt, vt animum rapiant. Et quia aliquis ista fortasse legat qui iamdiu ferulæ manum subduxit, addam definitiones, quas olim memoriæ subleuandæ causâ, discipulis meis, partim ex Mancinello, Despauterio, aut aliunde collegi; partim ipse perstrinxi numeris: quæ si displiceant, cuiq;

erit

erit integrum meliora substituere. Exempla ferè omnia è Spenceri poemate desumuntur, cui titulus *De Faeri Quin*.

Cap. XIX.

Ad rem redeo.

ORationis σχῆμα *sine ornatus ille quo à vulgari differt, aut in Delectu verborum est, aut in Usu. In Delectu Tropus est, quia dictio aliqua à propria significatione ad aliam vertitur. Tropus aliàs vocetur* συνεκδοχή, *id est conceptio, siue intellectio: aut similis à simili, quae* μεταφορά *siue Translatio est: aut contrarij à contrario, Ironia dicta: aut tertiò cum causa, subiectum, totum; ab effectu, adiuncto, parte intelligitur; aut econtra: hinc* μετωνυμία *siue transnominatio est. Sed ne in haeresin grammaticam abeamus, dicamus cum vulgo totius aut partis metonymiam esse propriè dictam Synecdochen: sic Tropi erunt primarij quatuor, cum suis appendicibus. Tropus omnis verecundus esse debet, non nimiùm detortus; nam si durior videatur* κατάχρησις, *siue abusio dicetur; si audacior Hyperbole; si humilior, Liptote,* μείωσις, *siue* ταπείνωσις. *Haec alij schemata, mihi potiùs schematum videntur affectiones.*

Dura Catachresis dicetur abusio vocis. vt,

But ah whü kan desëv hiz dëstinj?
  desëv] *fallere, profugere. Et paulò post.*
So tikl bi ðe termz of mortâl stät,
And ful of sutl sofizms which du plai
With dubl sensez, and with fâls debät.
  debät] *contentionem dixit pro ratiocinatione, quia* debät *significat simultates, nisi* καταχρηστικῶς.

Faeri Quin libro 3. canto 4.

Transcensus veri manifestus Hyperbola fiet.

Mancinelus. Ðe wâlz wër hj, but nothing strong, nor thik;
F. Q. l. 1. c. 4. can. 4. And göldn fiül âl över ðem displâid:
Ðat pvrest skj with brjħtnes ðëi dismäid.

F. Q. l. 1. c. 5. With hideus horror both togëðer smjt,
And sous so sör, ðat ðë i ðe hevn afrai.

Si verum extenues verbis [illegible] *habetur.*

Æglog. 5. So bï yür gudlihed, du not disdäin
Ðe bäs kindred of so simpl swäin.

du not disdain] *noli habere contemptui. i. boni consule.*

Mï âl tü mën, ðe säkred mvz arëdz,

Et in præfatione in lib. 3. totus est in extenuatione sui.

Hou shal J ðen aprentis of ðat skil?

aprentis] *tyronem se dicit magnus magister.*

A sensu simili sumptum Translatio *verbum est.*

F. Q. l. 6. c. 3. But nou wëk äʒ had dim'd hiz kandl ljħt.
Hï ðertu miting said, *pro* answering *obuians, pro respondens.*

F. Q. l. 1. c. 1. J shal yü wel reward tu sheu ðe pläs,
In which ðat wiked wjħt hiz däiz duth wër.

wër] *terit pro consumit.*

Nec te pigeat à Iuuenali nostro Georgio Wiðerz, vbi satyræ asperitatē seposuit frequentem audire Metaphoram.

Fäier bj natvr biing born,
Boröu'd beuti shï duth skorn.
Hï ðat kiseth her, nïd fër
No unhölsum vernish ðër:
For from ðens, hï onlj sips
Ðe pvr Nektar of her lips:
And with ðez, at öns hï klözez

Melting rvbiz; cheriz, rözez.

Ab hoc fonte sunt Allegoriæ omnes, & Comparationes, [illegible] etiam pleraque, et [illegible]. Allegoria enim nihil aliud est, quam continuata Metaphora. In hac frequens est Lucanus noster Samuel Daniel. Delia sonet 31.

Räzing mj höps on hilz of hjħ dezjr,
Thinking tu skäl ðe hëvn of hir hart,
Mj slender mënz prezvm'd tü hj a part.
Her thunder of disdain forst mi retjr,
And thrv mi doun, &c.

Hvʒ sē of sorōu, and tempesteus grïf, F.Q.l.3.c.4.
Whërin mj fibl bark iz tosed long,
Far from ðe höped hävn of relïf:
Whj du ðj krvel bilöz bët so strong,
And ðj moist mountainz ëch on oðer throng,
Thrëting tu swalōu up mj fërful ljf?
O du ðj krvel wrath and spjtful wrong
At length alai, and stint ðj stormi strjf,
Which in ðëz trubled bouelz rainz and räʒeth rjf.
For els mj fibl vesel, kräz'd and kräkt,
Kanot endvr, &c. *Sed & totum Spenseri poema allegoria est, quà ethicen fabulis edocet. Sic Allegoria rem totā per Metaphorā obscurè tractat: Paroimia, & Ænigma multo obscurius: Comparatio dilucidius, quia primò Metaforam explicat, postea cum re componit.*

Az when tü ramz, stird with ambisius prjd, F.Q. lib.1.c.[illegible]
Fjħt for ðe rvl of ðe fair flïsed flok;
Ðeir horned fronts so fërs on eiðer sjd
Du mït, ðat with ðe teror of ðe shok,
Astonied both stand sensles as a blok,
Forgetful of ðe hanging viktorj:
So stüd ðëz twain unmüved az a rok, &c.

A sensu proprio ludit contrarius Iron.

Staniburst Æneis Lib.4. Praiz of an hjh rekning, an a trik tu bï grëtlï renounced
Yü with yür priket purchast. Lo ðe victori fämus,
With tü godz paking ön wumman filli tu kuzn.

Commune defunctorum totum est in Ironiâ, vt & illud Philippi Sidnei, in ingeniosissimo illo Arcadiæ poemate, nisi quod versibus scriptum non est.

Ljk grët god Säturn fair, & ljk fair Venus chäst, &c.

Ad Ironiam sine (siue) *Sarcasmum referuntur Antifrasis, Insultatio,* Παροιμία, *Asteismos, & omnia illa in quibus sermo, à rei ipsius veritate dissentit.*

Mancinel. *Antiphasis vox est signans contraria dicto.*

SpensRuin. Temp. Tu tel mj förfez machabl tu nön,
Wër but lost läbor ðat feu wüld biliv.

machabl tu nön] *nullis pares. i. quibus nullæ pares erant.*

Subiecti adiunctum si signes nomine, vel si
Pro causâ effectum supponas, aut vice versâ
Ista Μετωνυμία *faciet conversio vocum.*

Ðen shal J yü rekount a rvful käs
F.Q.l.1.c.9. (Said hï,) ðe which with ðis unluki ei
J lät bïheld; and had not grëter gräs
Mi reft from it, had bïn partäker of ðe pläs.

unluki ei] *infausto oculo. i. rei infaustæ teste, sic* ðe pläs.] *locum dixit, rei adiunctum, pro re ipsâ.*

Ib.3.c.4. But after äl yür war, ~~now~~ (now) rest yür wëri knjf.

sicam defessam nominat, pro defesso bellatore.

Ibidem. For ðj, shï gäv him warning everi däi,
Ðe luv of wimen not tu entertain;

A lesn tü tu hard for living kläi
living kläi] *causa pro effectu posita; quia homo ab humo factus est.*

Huc refer Antonomasiam, Metalepsin, & Onomatopœiam; atque etiam, si digna sit, Barbaralexin. Spero hîc definitionibus opus non esse: sed ne spem tuam fallam, habes ex Mancinello.

Antonomasia est sumptum pro nomine nomen.

Ne let hiz fäirest Sinthia refvz,
In mirors mör ðen ön her self tu sï:
But eiðer Gloriana let hir chvz,
Or in Belfëbe fashioned tu bï:
In ð'ön her rvl, in ð'oðer her rär chastiti. Fa. Qu. Pr. in lib. 3.

Nominis ex alio transumptio fit μετωνυμία.

But fäir Karisa tu a luvlj fër
Waz linked, and bj him had manj plezez dër. F. Q. lib. 1. can. 10.
pleðez] *pignora, id est amoris, pro liberis.*
For tu ðï iz unknöun ðe krädl of ðj brüd.
krädl of ðj brüd] *incunabula ortus tui, pro parentibus.* Ibidem.

Finge nouas voces, Onomatopœia fiet.

And mör tu lul him in his slumber soft, &c.
Sequitur ibidē. murmuring wjnd, Hï mumbled soft. F. Q. l. 1. c.
& si hæc placent lege Stanihursti Liparem, ex lib 8. Æneidos Virgilij.

De Barbaralexi, ferme hæreo quid sim scripturus. Nam si in furta eorum inuehar qui è linguâ Latinâ, Gallicâ, & vt categoricè dicam quauis aliâ, magnam faciunt in re tenui, sapientiæ & doctrinæ speciem, quum verbum vnum aut alterum non antea auditum cudere possunt; Grammaticaster allatror: si facundiam eorum, & ingenium collaudem, vereor ne maioribus meis, qui nil tale fecerunt,

 nil

nil tale cogitarunt, barbariei notam inuram, & quam linguam eorum suauitatis, & copiæ laudibus extollo; vt horridam, vt incultam, & inopem vituperem. Quare vt de nouo hoc verborum aucupio nihil ipse afferam; afferam quæ clarissimi oratores censuerunt, qui Romanam eloquentiam & præceptis, & exemplis illustrarunt. Sic igitur M Tullius Off. lib. 1. Sermone eo debemus vti, qui notus est nobis: ne vt quidam Græca verba inculcãtes, iure optimo irrideamur. Idem voluit eruditissimus Quintilianus lib. 1. cap. 6. Vtendum planè sermone vt nummo, cui publica forma est. Et paulo post. Oratio verò cuius summa virtus est perspicuitas, quàm sit vitiosa si egeat interprete? Verborum autem delectum hunc laudat. Verba, à vetustate repetita, afferunt orationi maiestatem non sine delectatione. Nam & auctoritatem antiquitatis habent; &, quia intermissa, gratiam nouitati similem parant. Quod si verum est, etiam & obsoleta illa quæ videntur, *esyõr*, & *Febus welked in ðe west*, *Hi wexed wud and yond*, & cætera his similia, gratiam aliquando impetrabunt: surreptitius autem ille fœtus, *pondering, perpending, and revolũting*, semper hærebit in Barbaralexi.

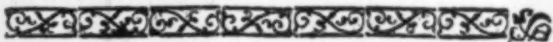
Pro toto pars est, pro parte Synecdocha totum.

l. 1. c. 9. Ðou tu redím ðï wõful parents hẽd,
Hast wandred thruh ðe world nou long a däi:
Yit séseſt not ðj wëri sõlz tu lëd.
But dün ðj fibl fit unwïting hiðer strãi?

hëd] *pro vitâ, & illa pro libertate transumpta* μεταλήψει *est.*
[a dai] *dies, synecdoche partis est pro toto. i. tempore.* Ita
sõlz] *plantæ pro pedibus, & fit pedes, pro integrâ personâ.*

6. canto 3. Him Kalidõr ðus kari'd on hiz chjn.

chjn] *spina dorsi pro dorso ponitur.*

Cap. XX.

De figuris syntaxeos.

S*Ic fuit tropus in vocum delectu: sequitur in vsu figura. Figura aut in vnicâ tantùm voce spectatur, aut in sen-*

sententiā. In voce spectatur sonus, aut (quatenus à vulgatá differt) syntaxis. In syntaxi est vocis alicuius, aut fortè clausulæ, Defectus, Redundantia, Enallage: sed hæc vocus tantùm est. Defectum indicant, 1. Eclipsis, 2. Articulus, 3. Aposiopesis, 4. Zeugma, 5. Syllepsis.

1. *Clausula si desit, vel vox, dicatur* Eclipsis. F.Q.l.6.c

So of hï did hiz shïld, and dounward laid
  Vpon ðe ground, ljk tu a holõu bër.
post laid *deficit particula* (it).
  Ðe garland from hiz hed hï sün displäst, F.Q.l.6.c
  And did it put on Koridons in stëd. *deest*
    of his öun.

2. *Cum sine iuncturá voces variæ socientur;* Mane.
  Articulum certè, vel ἀσύνδετον *efficiemus.* F.Q.l.6.c

Yür eiz, yür ërz, yür tung, yür tâlk resträin
From ðat ðei möst affekt, and in dv tërmz retäin:

For what hath ljf, ðat mai it luved mäk? F.Q.l.1
And givz not räðer kauz it dailj tu forsäk?
Fër, siknes, äʒ, los, läbor, sorõu, strjf,
Pain, hunger, köld, ðat mäks ðe hart tu quäk;
And ever fikl fortvn raʒing rjf:
Al which, and thouzandz mo, dü mak a lothsum ljf.

ἀποσιώπησις *Reticentia, Præcisio, Interruptio.*

3. *Sermo præcisus subitò,* Reticentia *dicta est.*
  In prinses kürt. ðe rest sï wüld hav said, Shï F.Q.l.2.c.
  But ðat ðe fülish man, &c.

Shï Sï held hir wrathful hand from vengans sör. F.Q.l.4.c

But

But drâing nër, ër hï hir wel biheld:
Iz ðis ðe faith (shï said?) and said no mōr,
But turn'd hir fast, and fled awai for evermör.

Ζεῦγμα *Adiunctio.*

4. *Verbo vno plures sensus per Zeugma recludo.*

l.1.c.8. But, neiðer darknes foul, nor filthi bandz,
Nor noius smel, hiz purpōz küld withhöld.

l.1.c.11. And hï hiz fäz, hiz hed, hiz brest did bët.

Σύλληψις, *Collectio, Conceptio.*

5. *Syllepsin faciet vox ad diuersa relata.*

Differt à Zeugmate, quod ibi nulla vocis mutatio requiritur: hîc autem vox quæ cum proximè præcedenti cohæret, ad aliam sententiæ clausulam relata, mutanda est. Itaque in omni syllepsi Zeugma est, non econtra. Vt, Neiðer hï, nor yü, ar äbl tu mäk mï amendz: *verbum* [ar] *ad alium nominatiuum relatum mutatur in* iz; neiðer yü, nor hï iz äbl, *&c. Nam Verbum licet ad duos Nominatiuos diuersarum Personarum relatum, tamen cum proxime præcedenti cohærebit.*

Omnium figurarum quæ Redundantiam indicant genus est 1. *Pleonasmus; cuius præcipuæ species sunt,* 2. *Macrologia siue* Περισσολογία; 3. Συνωνυμία; 4. Ἐπίθετον; 5. Ἐξήγησις; 6. Περίφρασις; 7. *Hendyalismus;* 8. Πολυσύνδετον.

1. *Esto Pleonasmus, si quid sermone redundet.*

Ðei häv throuħ mani batails föuħt in pläs,

l.1.c.10. Hjħ rër'd ðeir roial thrön in Britain land.

in pläs *redundat.* Strâ mï ðe ground with dafadoundiliz. *Hinc nomine potius quàm re differunt*

Kal. 5.

2. *Ma-*

2. *Macrologia siue Perissologia,& 3.Synonymia.*
And vanquisht ðem unäbl tu withstand,
vltima clausula [Greek] *: vt & alibi.*
Hï folöued and pursved fast, folöued fast, & pursved fast, *sensu non differunt magis, quam* [Greek]*, & persequor.* [Greek] *exemplum habes*
But noius smel hiz purpöz küld not höuld,
But ðat with konstant zël, and kouraʒ böuld, F.Q.l.1.c.8.
After long painz, and läbors maniföuld;
Hï found ðe mënz ðat prizner up tu rër.
with konstant, &c. *vsque ad* maniföuld, *ad sensum non necessariò adduntur.*

3. *Verba Synonymiâ noua rem dant prorsus eandē.*
Wï met ðat vilan, ðat vjl miskreant,
Ðat kursed wjħt, from whöm J skäpt whjl-ër, F.Q.l.1.c.9.
A man of hel, ðat kâlz himself Despair.

[Greek], *Appositum, Attributum.*

4. *Dicitur Appositum fixo bene mobile quadrans;*
But wjz Speranza gäv him kumfort swït.
Hæc figura nihil aliud est quam adiectiuum cum substantiuo; vsq; adeo stultè repuerascunt Logonomi. At si in eâdem periodo frequens sit; 5. *Schesis dicitur, & orationem exornat.*

Nominibus cunctis si fingis epitheton vnquam,
Fit Schesis; aut uni si forsan plurima iungas.
Much gan ðei präiz ðe trïz so straiħt and hj,
Ðe sailing pjn, ðe Sëdar proud and tâl, F.Q.l.1.c.1.
Ðe vjn-prop elm, ðe poplar never drj,
Ðe bïlder ök, söl king of forests âl,

Ðe aſpin gud for ſtävz, ðe sjpres fvneral, &c.
F.Q.l.1.c.4. Ful mani miſchiſs folou krvel wrath;
Abhored blud-shed, and tvmultvus ſtrjf,
Unmanli murðer, aud unthrifti skath,
Biter diſpjt, with rankerus ruſti knjf,
Ðe ſweling ſplïn, and frenzi razing rjf, &c.

Περίφρασις, Circuitus, Circuitio, Circumloquutio.

Farnabeius. 6 *Rem circumloquitur per plura* περίφρασις *unam.*
F.Q.l,1.c.10. Hï ðat ðe blud-red bilöuz, ljk a wâl,
On eiðer sjd diſparted with hiz rod;
Til âl hiz armj drj-füt thruħ ðem yod.
id eſt Möſes. *Huc afferuntur omnes deſcriptiones locorum, perſonarum, temporum, &c. quibus omne poema ſcatet. quæ ſi placet habe ex eodem Farnabeio.*

[a] *Res,* [b] *loca,* [c] *perſonas,* [d] *affectus,* [e] *tempora geſta:*
[f] *Characteriſmus dilucidat, explicat, ornat.*

Quæ quidem apud logonomos hæc nomina ſortita ſunt. [a] *Pragmatografia,* [b] *Topografia aut Topotheſia,* [c] *Proſopografia,* [d] *Pathografia,* [e] *Chronografia,* [f] *qui etiam Hypotypoſis dicitur aut Enargia, de quibus ſi vlteriùs quærere libet, vide Suſenbrotum & alios. Eſt Chronografiæ exemplum.*

F.Q.l.1.c.2. Nou, when ðe rözi-fingred morning faier
Wëri of azed Tjthönz ſafern bed,
Had ſpred her purpl röb thruħ deui aier,
And ðe hjħ hilz Titan diskuvered.
id eſt ad exortum ſolis.

7. *Mobile fac fixum fiet ſic Hendyaliſmus.*
F.Q.l.1.c.9. Ðo waxing wëri of ðat tüil and pain, *id eſt,* painful tüil.

Prins

Prins Artur gäv a box of diamond ſvr,
Embou'd with gȯld, and gorȝeus ornament.
id eſt, with gȯld gorȝeuſly adorned, or ſet out.

8. *Polyſyndeton, ſiue vt placet Deſpauterio Polyſyntheton, ſic illi definitur.*

Copula multiplicata facit Polyſyntheton vſque.
ſed multò meliùs amantiſſimus noſtri Farnabeius.
Coniunctura frequens vocum Poly*ſyndeton eſto.*

— Ɐl on konfvzed hëps ðei throng, F.Q.l.6.c.12.
And ſnach, and bjt, and tug, and rend, and tër.

Tu whom fäir ſemblans (as hï küld) hï sheud: Ibidem c.4.
Bj sjnz, bj lüks, bj âl hiz oðer ȝëſts.

Ἐναλλαγή, Ἀλλοίωσις, Ἀλλοιότης, *Alternatio. Hæc ſi in caſibus fiat* Ἀντίπτωσις *dicitur; ſi in numero* ἑτέρωσις*: apud nos, vlla vocis pro voce poſitio Enallage dicitur.*

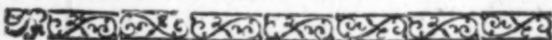
Dicta Alloiöſis vox eſt pro voce repoſita.

Hï rouz'd himſelf ful bljð, and häſtned ðem until, F.Q.l.1.c.8.
pro untu: *quamuis apud Boreales hæc nulla eſt Enallage.* faint-hart fülz *pro* faint-harted. of nothing täks hï kïp *pro* kär.

Ðei fled from pläs tu pläs with kouherd shäm,
So ðat with fjnal förs, ðem âl hï overkäm.

kouherd *pro* kouherdlj, *aut* kouherdljk. & fjnal *pro* finalj. *Sed hæc Enallage poeticam etiam ſyntaxim requirit, quam vulgaris non admittit. Soluta enim oratio ſic eſt:* ſo ðat fjnalj, hï overkäm ðem âl with, *aut* bj förs. *Nec ſolis eſt in vſu poetis Enallage, ſed & proſa ſcriptoribus, & in foro baiulis: vt,* mi thouht it shüld bï yü,

and ſo mï thinks. *vbi Acc.* mï, *pro nominatiuo eſt, & tertia perſona* thinks *pro primâ.*

Cap. XXI.

De figuris in ſono.

P*Eruenimus ad figuras, quæ in voce ſunt ratione ſoni: vox autem ſimilis eſt, aut eadem: idque aut ſignificatu, aut ſono tantùm. Eadem ſignificatu, aut ſola reſumitur; aut cum* Ἐξηγήσει, *ſive interpretatione. Si ſola, aut in principio frequens eſt, idque continuè in* 1. Ἐπίζευξις: *aut diſiunctè, hæc* 2. Ἀναφορὰ *dicitur: aut in fine, quæ* 3. Ἐπιστροφὴ: *aut vtrobique, & eſt* 4. Ἐπανάληψις. *In fine item præcedentis clauſulæ, & initio ſequentis* 5. Ἀναδίπλωσις *eſt: hîc ſi rerum etiam incrementum ſit,* 6. Κλῖμαξ *eſt. Frequētata porro Anafora cum Epiſtrofe* 7. Συμπλοκὴν *faciunt. Porrò ſi vox eadem cum explicatione reſumatur* 8. Ἐξήγησις *dicitur aut* Ἑρμηνεία. *At ſi vox eadem ſono tantùm ſit, at ſignificatione diſſimili,* 9. *Copulatio dicitur: ſi diſpari* 10. Ἀντανάκλασις. *Denique ſimiles voces aut ab vno ſunt themate, in quibus eſt* 11 Πολυπτῶτον, *& Traductio: aut à diuerſo, vbi* 12. Παρονομασία *&* 13. Ὁμοιοτέλευτον.

Ἐπίζευξις, *ſiue Subiunctio.*

1. *Vnam ſi gemines vocem Subiunctio fiet:*

Ðe lädi ſad tu sï hiz ſör konſtraint,
F.Q.l.1.c.1. Krj'd out, Nou nou ſir Knjht sheu what yü bï.

F.Q.l.2.c.6. Horöu nou out and wel awai hï krj'd,
Pirökles, ô Pirökles! what iz ðï bitj'd

Jburn,

Jburn,Jburn,J burn, hï krj'd aloud,
O hou J bü:n with impläkabl fjer?

Repetitio, Ἀναφορὰ, *siue* Ἐπαναφορὰ.

2. *Sæpius appositum capiti Repetitio verbum est.*
Sum fëring shrïkt, sum biing harmed houl'd F.Q.l.4
Sum lauħt for sport, sum did for wunder shout
And sum ðat wüld sïm wjz ðeir wunder turnd tu
[dout.

Conuersio Ἀντιστροφὴ *alijs* Ἐπιστροφὴ.

3. *Pluria membra sono Conuersio claudit eodem.*
For truth iz ōn, and rjħt iz ever ōn. F.Q.l.5

Et quamuis poesis Anglica in sonos similes exeat, non voces easdem: accipe tamen, ex Harringrono lepidissimo nostro Martiali legitimum Conuersionis exemplum. Epigrammatum. *Lib*.3.

Konseining wjvz hōuld ðis a sertain rvl, Epigr. 3
Ðat if at first yü let ðem häv ðe rvl,
Yür selfat last with ðem shal hav no rvl,
Eksept yü let ðem ever-mōr tu rvl.

Ἐπανάληψις

4. *Incipit, & finit, Verbo Epanalepsis eodem:* Mancine
Bōuld waz hiz chälenȝ, äz himself waz bōuld. F.Q.l.4.
Shäm bï hiz wurði mïd ðat mëneth shäm. Ibidem c.
Et nisi displiceat audi etiam epilogũ crassissimâ cute poetæ.
For yür päsiens wi thank yï;
Wï hav no mōr tu sai, wï.

Ἀναδίπλωσις, Reduplicatio

5. *Est Anadiplosis quoties ex fine prioris*
Membri, principium sit dictio prima sequentis.
Exemplum sit vtriusque figuræ.
O tu dier luv! luv bōuħt with dëth tu dier. F.Q.lib.1.
Ðei for ðe luv of him wüld algat dj. F.Q.l.3.

Dj whü ſo liſt for him, hï waz luvz enemj,
.1. But of âl wizdum bï ðou prezident,
Of ſoverain Quïn! whüz praiz J wüld endjt,
Endjt J wvld az dvti duth eksjt, &c.

ſed longe pulcherrimum exemplum eſt illud nobiliſsimi Dieri.

J lük for no relïf, relïf wüld kum tü lät,
Tü lät J fjnd, J fjnd tü wel, tü wel ſtüd mjn eſtät.

Porro frequens Anadiploſis, ſi rerum etiam incrementum accedat κλῖμαξ *dicitur, ſiue Gradatio.*

6. *Crebra Anadiploſis rerum eſt cum pondere* κλῖμαξ.

.c.3. ———————Doun on ðe bludi plain
Her-ſelf shï thrv, and tërz gan shed amain,
Amongſt her tërz immixing praiers mïk,
And with her praierz, rëzn z tu reſtrain
From bludi ſtrjf ————

Habes etiam apud Sidneium Anacreonta noſtrum exemplum, Arcadiæ, l. 3. c. 1.

————Rëzn tu mi paſsion ïlded,
Paſsion untu mi räʒ, räʒ tu a haſti reveng.

Neglecta tamen Anadiploſi frequens eſt Gradatio; quam tamen alij αὔξησιν *malunt, aut Incrementum nominari. Arcad. lib. 1. cap. 2.* At length from hiz ſilent melankoli, hï grv kontent tu mark ðeir wit, after tu ljk ðeir kumpanj, and laſtli tu vouchsäf konferens.

.c.4. Of grjzli Pluto shï ðe dauħter waz,
And ſad Proſerpina ðe quïn of hel:
Yet shï did think her pïerles wurth tu pas
Đat parentaʒ, with prjd shï ſo did ſwel:
And thundring ʒöv ðat hjħ in hevn duth dwel,
And wïld ðe world shï klaimed for her ſjr;

Or

Or if ðat ani els did ʒöv ekſel;
For tu ðë hjeſt shï did ſtil aſpjr;
Or if öuħt hjer wër ðen ðat, did it dëzjr.

Complexio Συμπλοκή.

7. *Dat caput, atq; pedes ſimiles Complexio mēbris.*

Hæc figura etiam apud poetas rara eſt, quia ad rythmum non eaſdem (vt ſupra dixi) ſed ſimiles ſonos adhibent. Accipe tamen è Spenſero. F.Q.l.1.c. 8.

Hï ʒentlj ask't, whër âl ðe pïpl bï,
Which in ðat ſtätli bïlding wunt tu dwel?
Whü anſwerëd him ful ſoft, Hï küld not tel.
Hï ask't again, whër ðat säm Knjħt waz laid,
Whöm grët Orgolio with pviſans fel
Had mäd hiz kaitiv thral? again hï ſaid,
Hï küld not tel. Hï asked ðen, which wai
Hï in mjħt pas? Ignäro küld not tel.

Sæpe fit, vt priùs dictum per ἐξήγησιν *reſumatur, aut etiam* ἐπεξήγησιν. *Hæc figura* Ἐξήγησις *dicitur & Interpretatio ſiue Expoſitio.*

8. *Explicat obſcuramque reſumit* Ἐξήγησις *vocem.*

At laſt ðe painim chaunſt tu kaſt hiz ei, F.Q.l.1
Hiz ſudain ei, upon hiz broðers shild.

Hiz dïereſt Lädi dëd with fër hï found. F.Q.lib.
Her siming dëd hï found, with fained fër.

But hï her ſupliant handz, döz handz of göld; F.Q.l.5.
And ïk her fit, döz fit of ſilver trj
Which ſöuht unrjħteuſnes, and ʒuſtis ſöld
Chopt of, and naild on hjħ, ðat âl mjħt ðem bihöld.

Copulatio, ſiue Duplicatio.

9. *Diſſimili ſenſu dictum, Copulatio fertur.*

Suït Lädi, yü muſt ſwët, or elz (J ſwër it) Haringt.

Wi shal âl ſwët for it,if yü forbër it.
ſwët *priori loco ſignificat ſudare, idque ſenſu proprio; poſteriori metaphoricè ſignificat labores aut moleſtias pati, quas perferunt ſudantes. & lib.2.epigr.96.*

Tu präiz mj wjf yür dauħter(ſo J ga~~der~~) ~~gader~~
Yür men ſai shï reſembleth möſt hir faðer.
And J no les tu praiz yür ſun hir bruðer,
Affirm ðat hï iz tü much ljk hiz muðer.
J knöu not if wï ʒuʒ arjħt or er,
But let him bï ljk yü,ſo J ljk her.

Ἀντανάκλασις.

10.*Una ſono,eſt,ſenſu diſpar,vox,Antanaclaſis.*

Markus në'r ſëſt tu venter âl on prjm,
Til of hiz aʒ qujt wäſted waz ðe prjm.

J kâld ðï öns mj dïereſt Mal in vers.
Which ðus J kan interpret if J wil,
Mj dïereſt Mal, ðat iz mj koſtlieſt il.

Mal *priori loco fictitium eſt pro Mariâ,altero Gallicum mutuatum á malo. Hæ duæ figuræ epigrammatum ſcriptoribus vt frequentes ſunt, ita aliquando implicitæ, nempe cum vnico vocabulo ſenſus vterque intelligitur. hanc copulationem habes.lib.1.Epigr.50.*

Lädiz yü bläm'd mj verſez of skuriliti,
Whjl with ðe dubl ſens yü wër dëſëved
Nou yü konfes ðem frï from inſiviliti;
Täk hïd henſ-forth yü bï not miskonſëved.

miskonſëved, *aut animo ſenſum falſum, aut vtero partum ſpurium concipere ſignificat. Huiuſmodi Antanaclaſis eſt Iohannis Dauiſij Heref.*

Mœcho,for häſt,waz maried in ðe njħt;
What nïded däi? hiz fäir yung Brjd waz ljħt.

11.*Fer*

10. *Per varios casus, varia aut discrimina vocū.*
Esto Polyptoton, dicta aut Traductio bella est.

Hac figura in varijs tantùm casibus est polyptoton: proinde multò meliùs apud Marcum Tullium, Cornificium, seu quemuis alium, Traductio dicitur. quia hic ornatus non in casibus solùm spectatur, sed & in omni orationis parte ab eodem themate deriuatâ.

In varias et sententias a ... ere docti de ... bro illo ad ... rennium.

Arcadia l.4.

And häving pläs't mj thouꝁts, mj thouꝁts ðus pläsed
Mï thouꝁt, nai svr J waz, J waz in fäirest Wud (mï,
Of Samothéa land, a land ðat whjlum stüd
An onor tu ðe world, whjl onor waz ðeir end.

F.Q.l.3.c.1

And ïk ðe Red-kros Knjꝁt gav her gud aid
Ai zoining füt tu füt, and sjd tu sjd.

Ibidem.

———————Nou mai yï âl sï plain,
Ðat trvth iz strong, and trv luv möst of mjꝁt,
Ðat for hiz trusti servants duth so strongli fjꝁt.

Agnominatio, Παρονομασία, Παρήχησις, Παρηχία, siue Adsonantia.

11. *Adsonat in simili lusura* Παρηχία *voce.*

F.Q.l.6.c.3.

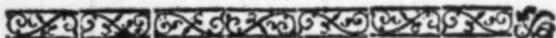
Lib.2.epigr.17

So wel shï washt ðem, and so wel shï wacht him.
Fj but a man's disgräst, nöted a novis.
Yë but a man's mör gräs't nöted of no vjs.
Ðe mïd of ðem ðat luv, and du not liv amis.

12. *Verborum similis sit finis* Ὁμοιοτέλευτον.

Desp.

hoc fere tota poesis nostra ornata est, adeo vt exemplis non sit opus.

CAP. XXII.

De figuris Sententiæ.

F*Iguræ quæ in voce, tales fuerunt: ſequuntur illæ quæ ſunt ſententiæ. In ſententiâ habetur ratio ordinis vocum, & ſenſus. Ordo aut vnus eſt & continuus in* 1. *Hirmo.: aut obſcurus in* 2. *Syncheſi: aut turbatus in* 3. *Hyperbato; &* 4. *Parentheſi. Senſus porro aut incitatus eſt; vbi* 5. *Exclamatio, & Epiphonema; aut emendatus in* 6. *Epanorthoſi: aut explicatus, in* 7. *Antitheto,* 8. *Inuerſione,* 9. *Subiectione, &* 10. *Epanodo: aut contractus, in* 11. *Congerie.*

Hirmos ſiue Συρμός.

1. *Sermonis ſeries vna & prælonga ſit* Hirmos.

Q.l.1.c.3. I mȷ frail eiz ðëz lȷnz with tërz du ſtïp,
Tu think hou shï, thruħ gȷlful handling,
Đoħ trv az tuch, ðoħ dauħter of a King,
Đoħ fäir az ever liuing wȷħt waz fair,
Đoħ not in word nor dïd il meriting,
Iz from her Knȷħr divorſed in diſpair, &c.

Q.l.4.c.10. Fresh shadöuz, fit tu shroud from ſuni rai;
Fair laundz, tu täk ðe ſun in ſëzn dv;
Swït ſpringz, in wich a thouzand nimfs did plai;
Soft rumbling brüks, ðat ȝentl ſlumber drv;
Hȷh rëred mounts, ðe landz about tu vv;
Löu lüking dälz, disloin'd from komon gäz;
Delȷtful bourz, tu ſolas luvers trv;
Fair laberinths, fond runerz eiz tu däz:

Al

Æl which bj nätvr mäd, did nätvr ſelf amäz
And âl without, &c.

Σύγχυσις.

2. *Confundit voces, & ſenſum Synchyſis omnem.*

Ðjn ô(ðen ſaid ðe gentl Redkros Knjħt) *F.Q.l.1.*
Next tu ðat Lädjz luv shäl bï ðe pläs,
O faireſt virgin ful of hevnli ljħt.

Quæ ſi in ordinẽ redigas ſic habebunt. Ðen ſaid ðe Redkros Knjħt, O faireſt virgin ful of hëvnlj ljħt, ðe next pläs tu ðat Lädiz luv shal bï ðjn. *Vbi etiã* ἀναστροφὴ *eſt, ſenſus enim ſic ſe dat.* Ðe next pläs tu ðj luv shal bï ðat Lädiz, *id enim poſtulat diuina lex, vt primò ſacroſanctam veritatem diligamus, ſecundo loco principes honoremus.* *princi*

Grët thanks and gudli mïd tu ðat gud Sjr, *Ibidem c.*
Hï ðens departing, gäv for hiz painz hjr.

Hoc eſt, hï departing ðens, gäv tu ðat gud Sjr, grët thanks, ðe gudli mïd, and hjr for his painz.

ὑπερβατὸν *Tranſgreſſio.*

3. *Vocum turbatus formabit Hyperbaton ordo.* *Mancine*

huic quaſi duci militare videntur ἀναστροφὴ, *ſiue Reuerſio;* [illegible], [illegible], *in quibus ita exiguum diſceſſere argutatores logonomi, vt non verear confundere. Exempla paſſim occurrunt, vt F.Q.l.1.c.5.*

Whj fëreſt ðou, ðat kanſt not höp for thing,
And fëreſt not ðat mör ðï hurten mjħt? *id eſt,*
Whj fëreſt ðou ðe thing ðat ðou kanſt not höp for;
And fëreſt not ðat, which mjħt hurt ðï mör?

Whü sï yür vanquisht föz biför yü lj. *id eſt,*
Whü sï yür föz lj vanquisht befór yü.

His cognata est ὑπαλλαγὴ, *Submutatio, siue Subalternatio.*

Si rerum sensus commutes ordine verso:
Fiet Hypallaga, nobis submutatio dicta est.

2.l.3.c.4. Ðe god did graunt hiz dauhters dïer demaund.
pro, demaund of hiz dïer dauhter
2.l.5.c.3. And nou ðei dü with kaptiv bands him bjnd.

Παρένθεσις, *Interpositio*, διάλυσις, *siue Dissolutio.*

4. *Sermoni interiectus sermo,* Parenthesis *extat.*
2.l.2.c.10. Donwallo dj'd (for what mai *liv* for äi?)
And left tü sunz of pierles proues both.

Ἐκφώνησις, *Exclamatio.*

5. *Indicat ingentes animi Exclamatio motus.*
1.l.1.c.2. ———Mersi, mersi (Sir) voutsäf tu sheu
On sili däm subȝekt tu hard mischans.
—Flj, ah flj far hens awai for fër.
Eglog. 11. O trustles stät of ërthlj thingz, and sliper höp
Of mortâl men ðat swink and swët for nouht!
Huic affine est ἐπιφώνημα, *siue Acclamatio, vt sequitur ibidē.*
Unwjz and witles men tu wit what's gud or il.
Wï dïm of dëth az düm of il dezert:
But knv wï öns what gud it bringz us til,
Dj wüld wï dailj, öns it tu expert.
1.l.1.c.10. Ðis said, adoun hï lüked tu ðe ground
Tu häv return'd; but däzed wër hiz ein
Throuh pasing brjhtnes which did qujt konfound
Hiz fibl sens, and tü eksïding shjn.
So dark är thingz on ërth kompär'd tu thingz di- (vjn.

Ἐπανόρθωσις, *aut Correctio*, μετάνοια, *Reprehensio*, ..., & διορισμός, *id est disiunctio siue determinatio.*

6.*DictaEpanorthôsis negat,et magis apta reponit.*
Let dirȝ bï sung, and trentalz rȷ́ħtli red;
For luv iz ded, &c.
Alas J lj,räȝ hath ðis error bred,
luv iz not ded.
Luv iz not dëd but slïpeth,&c
So waz hï overkum,not overkum, F.Q.l.5.
But tu her yïlded of hiz öun akord.
J wreched wuman,nou yür kaitiv thrâl F.Q.l.1.
Waz, ô what availeth what J waz?
Born ðe sõl dauħter of an Emperour.

Ἀντίθετον, ἀντίθεσις, ἐναντίωσις, *Contrarium,Contentio.*

7. *Antithetonfiet quoties contraria nectis.* Desp.
Hensfürth in sâf asvrans yï mai rest, F.Q.l.1.
Having both 1 found a 2 nv 3 frind tu yür 4 aid,
And 1 lost an 2 öld 3 fö ðat did yü 4 molest.
At öns hï wardz and strjks,hï täks and päiz, F.Q.lib.2
Nöu först tu yïld,nou försing tu inväd,
Bifõr,bihjnd,and round about him läiz;
So dubl waz hiz painz,so dubl bï hiz präiz.

Ἀντιμεταβολή, *Commutatio,nobis Inversio.*

8.*Verba inuersa dabit,versosque, Inuersio sensus.*
Hï fljing stil did ward,and warding flj awai. Fa.Qu. lib. can.12.
It sïmd ðe wävz wër intu ivorj,
Or ivorj in tu ðe wävz waz sent. Ibidem.
Withâl shï lauħed,and shï blusht withâl:
Ðat blushing tu her lauħter gäv mör gräs,
And lauħing tu her blushing. ———
Subiectio.

9.*Quum respondemus nobis subiectio fiet.*

Qu. lib.2.c.8. And iz ðer kär in hëvn? and iz ðer luv
In hëvnlj ſpirits tu ðëz krëtvrz bäs,
Ðat mai kompaſion of ðeir ïvlz müv?
Ðër iz, elz much mör wreched, &c.

Q.l.3.c.5. But if tu luv diſloialtj it bï,
Shal J ðen hät her ðat from dëthez dör
Mï brouht? ah far bï ſuch repröch from mï,
What kan J les dü ðen her luv ðërför.

Q.l.4.c.1. Diskurteus, diſloiâl Britomart,
What vengans dv kan equal ðj dezart,
Ðat haſt with shämful ſpot of ſinful luſt,
Defjld ðe plez komited tu ðj truſt?
Let uglj shäm and endles infamj
Kuler ðj näm with foul reprôchez ruſt.

Huc ſpectat [illegible], *& omnes illæ ſermocinationes, quæ per inquam, & inquit explicari poſſunt.*

Epigr.20.l.3. Whër dwelz Mr Kärles? gëſt rz hav no dweling.
Whër ljz hi? in hiz tung bj möſt menz tëling.
Whër bördz hi? ðër whër fëſts är found bj ſmeling
Whër bjts hi? âl behjnd, gainſt âl men yeling.

[illegible] *Regreſsio.*

10. *Quum ſemel in toto totum proponis, & inde, Diuidis in partes; Regreſsio dicitur eſſe.*

Q.l.1.c.10. Of ðöz hï chöz out tü, ðe fâlseſt tü,
And fiteſt for tu forz trv-sïming ljz:
Ðe ön of ðem hï gäv a meſaz tu;
Ðe oðer bj himſelf ſtaid oðer wurk tu dü.

F.Q.l.2.c.12. ——Æl ðat plëſing iz tu living ër.
Waz ðër konſorted in ön harmonï.
Burdz, voiſez, inſtrvments, wäters, wjndz, âl agrï.
Ðe zoius burdz shrouded in chërful shäd

Ðeir nõts untu ðe vois attempred ſwït:
Ð'anʒëlikal ſoft trembling voiſez mäd
Tu ð'inſtrvments divjn reſpondens mït:
Ðe ſilver-ſounding inſtrvments did mït
With ðe bäz murmur of ðe wäterz fâl:
Ðe wäterz fâl with diferens diskrït
Nou ſoft, nou loud, untu ðe wjnd did kâl.
Ðe ʒentl warbling wjnd lõu anſwered untu âl.

Huic quodammodo contraria eſt Congeries, Coacervatio, Συναθροισμός, Ἐπιτροχασμός.

11. *Vnam Congeries in ſummam ſparſa reducit.*

Rapſodia poetica in carmine cui titulus Dëdlj ſwïtnes.
Swït thõuħts, ðe füd on which J fiding ſtarv;
Swït tërz, ðe drink ðat mõr augment mj thirſt;
Swït eiz, ðe ſtarz bj which mj kours duth ſwarv;
Swït höp, mj dëth which waſt mj ljf at firſt;
Swït thõuħts, ſwït tërz, ſwït höp, ſwït eiz,
Hou chânſt ðat dëth in ſwïtnes ljz?

Ibidem titulo. Brëk hëvi hart.
Mjn eiz, no eiz, but fountainz of mj tërz:
Mj tërz, no tërz, but fludz tu moiſt mj hart:
Mj hart, no hart, but harbour of mj fërz:
Mj fërz, no fërz, but filing of mj ſmart.
Mj ſmart, mj fërz, mj hart, mj tërz, mjn eiz
Ar bljnd, drj'd, ſpent, paſt, wäſted with mj krjz.
And yit mjn eiz ðoħ bljnd, sï kauz of grïf:
And yit mj tërz, doħ drj'd, run doun amäin:
And yit mj hart, ðoħ ſpent, atendz relïf:
And yit mj fërz, ðoħ paſt, inkrës mj päin:
And yit J liv, and living fil mõr ſmart:
And ſmarting, krj in vain, Brëk hëvi hart.

Vbi præter Congeriem, habes continuā Anaforam, Epanorthosin, Anadiplosin, Asyndeton, Zeugma, & secūdo loco regreßionem, omnes illustres figuras. Sed ne nimio suffitu nasus tuus petulanter lasciniat, alligabo cingulo etiam Ἀλλητεριζμόν, *quem* Κακοσύνδετον, Κακόζηλον, Κακόφωνον, *siue* Καλάμφατον, *appellant, qui tamen quia lingua nostra mascula est, & asperitate non inconcinnâ (attamen rarenter, vt & alijs figuris modeste) delectatur: hoc maximum vitium habet; quod nimium scriptoris otium, &* κακοζηλίαν *redarguat. Exemplum habes Æglogâ* 10.

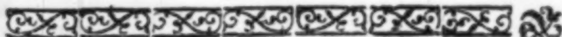
And when ðe stuborn strök of stronger stound
Hath sumwhat slakt ðe tenor of ðj string.

Illa etiam Tusseri (nisi verum auctoris nomen obliuio abstulerit) in hoc sunt nigro.

Tāk thankfulj thingz, thanking tenderlj ðöz,
Ðat tēch ðj thriftilj ðj tjm tu tanspöz.

Quæ ex antiquâ scriptionis formâ, omnia inceperunt à t, idque elegantiùs quàm,

Plaudite procelli porcorum pigra propago.
aut vllus versus Macaronicus Merlini Coccaij.

CAP. XXIII.

Exocha.

Monitio ad lectorem.

DVm conchas margaritiferas expiscor ad orationis ornatū, in murices & aspera loca incidi, vnde vix tandem enatauit oratio. Asperitatis causæ plures, vna in methodo quam scriptores variam sequuntur: altera in nominibus quæ pro suo quisque libitu figuris imponit; quorum alicubi tanta multiplicitas, vt rem per se apertam ob-

obſcuriorem reddiderit: tertia, quod nonnullas figuras ſcriptores diſtrahunt, quæ ſuâ naturâ confuſæ ſunt. His accedunt aliæ, quod obſcuras quaſdam & vulgatas Syntaxeos formulas in ſchemata referunt: quod figuras ad ſermonem tantùm exornandum comparatas, ad opes rhetoricas detulerunt. In quibus omnibus ſic ego à logonomis aliquoties diſſentio; vt alios etiam á me diſſentire velim, hoc eſt, ad clariorẽ rei explicationem. Satis habet excuſationis hoc quod dixi, ſi nonnullas fortè videris deeſſe figuras quas alij adnumerant: apud me enim aut nullæ ſunt, aut indignæ quæ in cenſum irrepſerint; aut quæ ad has cogi poſſunt; aut quæ in alium gregem compelli debent. In exemplis quæ adduxi, breuitatis ſtudium culpam à me, & queremoniam deprecabitur, ſi dum nuda figurarum exempla propono reciſis circumſtantiis, orationis flos ferè totus euanuit. Neque enim apud noſtros poetas admodum raræ ſunt figuræ, aut ſolæ veniunt; addo etiam plures eſſe quàm quas Latini numerant: quas tamen ambitioſè non venor, ne ſermo hactenus obſcurus, & nihili habitus, pro laude inuidiam contrahat, ſi cum famoſis illis linguis & in pretio collocatis, de palmâ eloquentiæ decertaret. Sunt tamen nonnullæ figuræ, quas nec debeo nec poſſum ſilentio inuoluere, quæ non vnam tantùm ſententiam exornant, ſed in longâ orationis ſerie continuæ ſunt in iis, apud Latinos, ſola eſt & illuſtriſſima Epimone. cuius exemplum eſt.

So doun hï fel, and fürth hiz ljf did brëth, F.Q.l.1.c
Ðat vanisht intu ſmök, and kloudez ſwift:
So doun hï fel, ðat ð'erth him undernëth
Did grön, az fibl ſo grët löd tu lift:
So doun hï fel, az a hvg roki klift,
Whüz fâls foundäſion wävz hav washt awai,
And röuling doun grët Neptvn duth diſmai:
So doun hï fel, and ljk a hëped mountain lai.

Unthankful wrech (ſaid hï) iz ðis ðe mïd F.Q.4.3.c
With which her ſoverain merſi ðou duſt qujt?
Ðj ljf shï ſäved bj her gräſius dïd:
But ðou duſt mën with vilenus diſpjt
Tu blot her onor, and her hëvnli ljht.
Dj, raðer dj, ðen ſo diſloialj
Dïm of her hjh dezert, or sïm ſo ljht,

Fäir dĕth it iz tu shun mōr shäm, ðen dj,
Dj, raðer dj, ðen ever luv disloialj.
But if tu luv disloialtj it bi,
Shal J ðen hät her from dĕthez dōr
Mï brouħt? ah far bï such reprōch from mï.
What kan J les du ðen her luv ðerfōr,
Sith J her dv reward kannot restōr?
Dj, räðer dj, and djing du her serv,
Djing her serv, and living her adōr.
Ðj ljf shï gäv, ðj ljf shï duth dezerv.
Dj, räðer dj, ðen ever from her servis swerv.

Et ne semper Sidneios loquamur & Spenseros, audi epilogum fabulæ quam docuit Boreali dialecto poeta, titulumq; fecit, Reus Machiavellus.

Mächil iz hanged,
And brened iz hiz bvks.
Ðoħ Mächil iz hanged,
Yit hï iz not wranged.
Ðe dïl haz'im fanged
In hiz krvked klvks.
Mächil iz hanged,
Anb brened iz hiz bvks.

Ea est Epimone, sequuntur aliæ, quas ego communi nomine ἐξοχὰ *appello, si tibi suis quasq; nominibus insignire placebit, ego tibi debebo. Vna est quum animus auditoris aut lectoris, dubius, & pendens detinetur; cui tandem rei, aut personæ, illa quæ dicuntur adhærebunt, vt F. Q. I.* 2. c. 10.

Ðen up arōz a man of machles mjħt,
And wundrus wit tu manaʒ grēt afäirz.
Whï stird with piti of ðe stresed pljħt
Of ðis sad rēlm, &c. *tandem post versus* 24. *sequitur.*

Don-

Donwalo dj'd, *vnde demum intelligitur, quis fuerit tantorum facinorum auctor.*

Under ðat pörch a kumli däm did rest, *F.Q.l.2.c.*
Klad in fäir widz. *post versus 17. sequitur.*
Whërat Eksés eksïdinglj waz wröth.

Hæc figura siue synchesin dicas, siue Hyperbaton; illustris sanè est: sed quia ad affectum auditoris magis valet, quàm ad sermonis ornatum; ad aliud forum reijcietur. Quæ sequuntur omnes in orationis ornatu totæ sunt.

F.Q.l.2.c.6.
No trï, whüz branchez did not brävli spring;
No branch, wheron a fjn burd did not sit;
No burd, but did hir shril nöt swïtlj sing;
No song, but did kontain a luvlj dit,
Trïz, branchez, burdz, and songz, wër främed fit
For tu alvr frail mjndz tu kärles ëz:
Kärles ðe man sün wox, and hiz wëk wit
Waz overkum of thing ðat did him plëz.
So plëzed, did hiz wrathful küraȝ fair apëz.

Quantus hic artifex? quæ periodus? quot figuræ? Anafora, traductio, & quam alij habent πλοκήν, χύσιν, Anadiplosis, Asyndeton, Congeries, Gradatio, vt minutas dissimulem. Annon vniuersam ferme Talei Rhetoricam unâ περιόδῳ complexus est? audi tamen illustriorem.

———möst wreched man *F.Q.l.2*
Ðat tu affeksionz duz ðe brjdl lend:
In ðeir beginning ðei ar wëk, and wan,
But sün throuh sufferans, gröu tu fërful end:
Whjlz ðei ar wëk, bitjmz with ðem kontend;
For when ðei öns tu perfekt strength du gröu,
Strong warz ðei mäk, and krvel batri bend

Gainst fort of Rëzn it tu overthröu.
Wrath,zelosi,grïf,luv,ðis squjr hav laid ðus löu.
Wrath,zelosi,grïf,luv,du ðus expel.
Wrath iz a fjr,and zelosi a wïd;
Grïf iz a flud,and luv a monster fel:
Ðe fjr of sparks,ðe wïd of litl sïd;
Ðe flud of drops,ðe monster filth did brïd:
But sparks,sïd,drops,and filth,du ðus delai:
Ðe sparks sũn quench,ðe springing sïd outwïd,
Ðe drops drj up,and filth wjp klën awai,
So shal wrath,zelosi,grïf,luv,dj and dekai.

Aliam habes huic dissimilem nec minus elegantem.

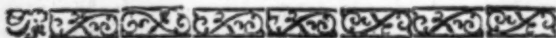
l.4.c.2. Among ðëz knjħts ðër wër thrï breðern böuld,
Thrï böulder breðern never wer iborn;
Born of ön muðer in ön hapi möuld,
Born at ön burðen in ön hapi morn,
Thrjz hapi muðer,& thrjs hapi morn,
Ðat bör thrï such!thrï such not tu bï fond.
Her näm waz Agape,whüz children wërn
Al thrï az ön;ðe first hjħt Prjamond,
Ðe sekond Djamond,ðe yungest Trjamond.
Stout Prjamond,but not so strong tu strjk;
Strong Djamond,but not so stout a knjħt;
But Trjamond,waz stout and strong aljk.
On hors-bak vzed Trjamond tu fjħt,
And Prjamond on füt had mör deljt;
But hors,and füt knv Djamond tu wïld.
With kurtax vzed Djamond tu smjt;
And Trjamond tu handl spër and shïld;
But spër and kurtax both,vz'd Prjamond in fïld.

Iam fateris ad sermonis ornatum nihil à nostris prætermissum. Neque enim solus est in hoc genere Homerus noster;exiguũ dixi, Spenserus

ſerus noſter: nam & ſermonis cultu accuratior eſt; & ſententiis vt crebrior, ita grauior; & inuentionis varietate locupletior: & materiæ cognitione multò vtilior; vtpote qui morales virtutes ſecundum omnes ſuas circumſtantias, aptiſſimè & copioſiſſimè, iucundiſſimis figmentis poeticis deſcripſit. Quòd autem Homerus (vt etiam Æſchylus aliique vetuſtiores poetæ) deos adeo cicures habuerit; quòdque tot in ſuis indecora dormitarit, vt & eius exemplo Virgilius; aut rudi adhuc poeſi condonandum eſt; aut ipſis etiam hominibus imputandum: qui aut omnia ſibi licere arbitrabantur, aut lectores non ſatis attentos & perſpicaces ſperabant, aut ipſi ſaltem, Decori non ſatis idonei iudices & præceptores fuerunt. Sed non eſt (inquam) ſolus in hoc ſtudij genere Spencerus, inuenies enim & apud alios permulta huiuſmodi; ſed ego honoris cauſâ vnum tantùm Sidneium cito.

Ðe fjr tu sï mï wrong'd for anger burneth, *Arcadia l.3.c.15.*
Ðe äier in tërz for mjn afflikſion wïpeth,
Ðe ſë for grïf tu eb hiz flöuing turneth,
Ðe ërth with piti dul her ſenter kïpeth,
Fäm iz with wunder bläzed,
Tjm flïz awai for ſorõu,
Pläs ſtandeth ſtil amäzed,
Tü sï mj njht of ïvlz which hath no morõu.
Alas âl onlj shï no piti täketh
Tu knöu mj mizerjz, but chäſt and krvel
Mj fâl hir glöri mäketh:
Yit ſtil his eiz givtu mj flämz ðeir fvel.
Fjr, burn mï qujt til ſens of burning lëv mï:
Aier, let mï drâ ðis breth no mör in anguish:
Së, droun'd in ðï of vital breth birëv mï:
erth, täk ðis ërth whërin mj ſpirits languish:
Fäm, ſai J waz not born:
Tjm, haſt mj djing ouer:
Pläs, sï mj gräv up-torn:
Fjr, äier, ſë, ërth, fäm, tjm, pläs, sheu yür pour.
Alas from âl ðeir helps am J exjled,
For herz am J, and dëth fërz hir diſplëzvr;

Fy dëth, ðou art bigyled,
Ðoh J bï herz, shï sets by mï no trëzvr.

Cap. XXIIII.

De syntaxi poeticâ.

AD varios vsus ex omni materiâ fiunt vasa: at gemma quæque non nisi in auro elaboratissimo ostenditur. Sic ad omnia animi sensa depromenda accommodatus est sermo: at in carmine, vbi nihil audiendum est, nisi quod rarum, tersum, politum, delicatum, nouum, & à vulgi captu & opinione remotum, laudandus sermo non est, nisi purus, viuus, & concinnus. Duo igitur sunt quæ præter materiam, syntaxin poeticam à solutâ disterminant: Ornatus, & numerus. Ornatus ille est quem dixi schematisticus, in solutâ oratione rarior, omnino nullus in illis quæ dixi ἰδιώτῃ: in poeticâ frequentior, sed tum denique gratus, quum ita necessarius, vt res videatur aliter exprimi nec posse, nec debere. Hîc autem à scripturientibus aliquibus plurimùm peccatur, qui in orationis cultu ita lasciuiunt, ac si in theatrum scortum aliquod sumptuosum darent, non virginem pudicam in nuptias. De numero poetico itum est in diuersa; siue ille rythmicus esse debet, siue temporarius: litem posthac vt potero dirimam. Numerus autem quicunque sit, ille mollissimè labi videtur, qui in purâ oratione à vulgatâ syntaxi quàm minimùm distat.

Exemplum.

It iz ðe mynd ðat mäketh gud, or il;
Ðat mäketh wrech, or hapi, rich or pör.

For ōn ðat hath abundans at hiz wil,
Hath not inuħ;but wants in grëtest stōr:
Anoðer ðat hath litl,siks no mōr,
But in ðat litl iz both rich and wjz:
For wizdum iz mōst richez.———&c.

Sed quia numerus poeticus, & ordo syntaxeos non semper cōueniunt; & poeta necessariò obseruandus est vterq; numerus; & rythmi causâ frequentior est in tropis, & temporis in hyperbato; aliquando etiam ad synchesin cogitur.

———Shï fäirlj him bisōuħt-
Himself tu chërish,and konsvming thōuħt
Tu put awai out of hiz kärful brest.

In omni carminis genere rythmico necesse est vt vltima versus syllaba naturâ suâ acuti toni capax sit,si rythmus sit masculus;id est,si versus sit acatelecticus:si hypercatalecticus in penultimâ, nam syllaba vltima hic est hypermetra. In hoc autem carmine trimetro catalectico,sunt enim omnes versus vltimo cuiusque stanza excepto decasyllabi,necesse est vt in vltimâ primi metri,aut initio sequentis,hoc est in quartâ,aut sextâ syllabâ gradus sit; qui quidem sisti nequit,nisi in syllabâ quæ accentum acutum recipiat: hoc autem in vulgatâ syntaxi non fit,quæ sic est.

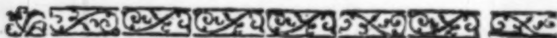
————Shï fäir bisōuħt him
Tu cherish himself, and tu put awai
Konsvming thōuħt out of hiz kärful brest.

Atque ideo cum metathesi siue hyperbato opus fuit ad legitimum tempus,& rythmi gratiâ, metonymiâ cōtinentis brest, *pro contento* hart. *Est autem vocum quædam transpositio, quam ita facilè feret lingua Anglica,vt nihil à communi Syntaxi differre iudicetur. Sin autem gradus*

dus hic vt dixi non obseruetur; si sæpius fiat, poetæ vitium est: si rariùs, vt reliqua concinniora videantur, ita locum habet vt cacemfaton. Exemplum est ibidem.

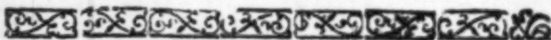
In ashez and sakklóth hï did aräi
Hiz dainti kõrs——&c. *pro* sákkloth.

Atque hæc est syntaxis quam dixi poeticam.

Prosodia.

Est quarta Logonomiæ pars, de Accentu, & Metro. Prosodiam literarum in Grammaticâ docuimus: sequitur porro ille Accentus qui est vocum singularum, & orationis, ad quam accommodantur interpunctiones.

Cap. XXV.

De Accentu.

Vocum prosodia vsu potiùs quàm regulis percipitur: ea tota in accentu est. Accentus est duplex, Grammaticus, & Rhetoricus. Grammaticus est quâ vocalis vna, aut diphthongus, in omni dictione affecta est. Rhetoricus, qui ad sensum animo altiùs infigendum, emfasin in vnâ voce habet potiùs quàm aliâ. Monosyllaba omnia per se accepta accentum acutum habere intelliguntur: at composita, nunc in priori tonum habent; vt, hórsman, shíphük, *nunc in posteriori: vt* withstánd, withdráu, himsélf. *Quædam ita facilia sunt, vt accentum vtrobiuis recipiant, vt* church-yard, outrun, outräg.

Dissyllaba quæ oxytona sunt, biliv, asúr, aswág, enfórs,

enfórs, konstrâin: *quà paroxytona, vt* píti, kúler, fólõu.

Trissyllaba quedam paroxytona sunt; vt, regráter bilúved, akquáinted: *quedam proparoxytona; vt*, mízeri, désteni: *quedam indifferentia; vt*, förgöing, föi stâlèr.

Animaduertendum autem nos tanto impetu in nonnullis vocibus accentum retrahere, vt nulla syllabarum longitudo, naturâ aut positione facta contraueniat: idque non in nostris tantùm fórester, kárpenter: *sed etiam in illis quæ docculi à Latinis asciuerunt: vt*, aúditor, kompétitor, kónstansi, régister, témperans, ínstrvment, múltitvd. *Hîc autem duplici cautelâ opus: primâ, vt illa excipias quæ ad nos integra transierunt; quibus eâ humanitate vtimur quâ peregrinis, qui suo iure & more viuunt, vt* Amintas, Erinnis, Baricado. *Secundò excipias illa à Latinis in io, quæ quanquam in nostrum ius concesserunt, proprium tamen accentum retinent in antepenultimâ; vt* opínion, satisfakſion, *& alia sic exeuntia* mínion, fránion, &c.

Plurisyllaba etiam (quod in alijs quas scio linguis non fit) accentum sæpius in quartâ recipiunt, vt ôkvpjer, vígilansi, líteratvr: *& omnia fere illa quæ in* munger *exeunt aut* abl: *vt*, kósterdmunger, iernmunger, márchantabl, márigabl, mízerabl, ónorabl. *mirũ dixeris si tonum in quinta repereris, tamen sic lege* múltipliabl, vítrifiabl, Kónstantinopl, *& alia fortasse plura.*

Duo sunt quæ tonum variant: Differentia, & Numerus poeticus. I. *Differentia est, qua vox voci quodammodo opponitur; hæc accentum transfert in syllabam vulgariter accentuatæ præcedentem, vt* du yü täk mï rjħt, or mistäk mï? *sic* wíthhöld, únthankful, dísonestlj, dísonorabl, dísonorablj *etiã, et* únmëzvrablj; *huc refer* dezért

zért *meritum,&* dézert *desertum aut solitudo,&c. Numerus poeticus proparoxytonis in* [i] *sæpe vltimâ productam acuit, vt,* mizerj, konstansj, destinj: *vnde etiam in prosâ ferè obtinuit, vt vltimâ vel longâ vel breui æqualiter scribantur,& pronuncientur, non acuantur tamen.*

De Rhetorico accentu difficilius est iudicium; quia suum cuique est,& varium. Exemplo res melius intelligetur.

Mj song, if ani ask whüz grïvus plaint iz such, (much
Dj, ër ðou let hiz nám bï knöun: hiz fóli shöuz tü
But, best wër ðï tu híd, & néver kum tu ljħt: (r, ħt.
For ön ðe érth kan nön but J, ðjn aksents sound a-

Diximus monosyllaba omnia acui, hoc est accentu Grammatico: at in orationis contextu illis tantùm vocibus est accentus oratorius, siue quædam toni ἔμφασις, *quibus sensus vis &* ἐνέργεια, *inest: reliquæ omnes præ his quodammodo barytonæ habeantur. Ego igitur sic ista lego, vt versus primus vno tenore, & æqualis fluat. In secundo tribus voculis accinitur* dj, nám, fóli: *quia, ex sensu apparenti moriendum potius est carmini, quàm nomen auctoris indicandum; cui tanta stultitia malum est omen. At ex implicitâ Antanaclasi, siue diastolâ* τοῦ, dj, & er, let ðou hiz näm bi knöun Djer; *etiam cum priori tepidius erit, & sine accentu oratorio efferendum. Duos sequentes versus licèt ego sic legam, vt* hjd, *&* néver *in priori accentuem:* érth, J, *&* djn, *in posteriori: alius tamen fortasse aliter, idque cum bonâ vtrinque ratione. Atque hæc de accentu acuto Grammatico,& Oratorio, præcepta sunt. Grauis vbique intelligitur, vbi alius non est accentus. Circumflexus* [^] *in alijs dialectis frequentiùs auditur quàm in communi; vbi tamen ea est aliquando vocis alicuius prosodia, vt sensum mutet. Exemplo,* J

am

am afráid of him. *i. metuo ab illo*: J am afrâid of him: *i. quid de illo futurum sit timeo.*

Accentui inseruiunt interpunctiones: quia illæ vt sensū aperiunt, ita quantū possunt accentui viam sternunt. Eædē sunt nobis quæ Latinis, & vsus idem: sunt autem Κόμμα *siue incisum* [,] Ὑποδιαστολὴ *aut subdistinctio* [;] Κῶλον *siue membrum* [:] Περίοδος *siue sententiæ & sensus integra complexio* [.] *His adiunge interrogationis notā* [?] *& exclamationis* [!] Παρενθέσει *(scientibus loquor) nihil includi debet quod cum vllâ voce in reliquâ orationis serie syntaxin habet: at* Ὑποδιαιρέσει [;] *illud quod abesse quidē potest, sed cum aliâ aliqua sententiæ voce construitur.*

Exemplum.

Đe (best said hï) ðat J kan yü advjz,
Iz tu avoid ð'okäzion of ðe il.
Đe kauz remüved whens ð'ïvl duth arjz
¿ Az sün it mai; ð'efekt surseeseth stil.

Huc accedit Ἀπόστροφος *in* ð'efekt, *& in vocibus cōpositis* Ὑφὲν *siue maccaf* [-] *vt* hart-ëting grïf. *Et vltimò (si tu concedas (lector) in* διαιρέσει διαστολὴ [..] *in* συναιρέσει, Ἀρτα [υ] *vt in* okäzion *trissyllabâ: sed his &* Ὑποκρίσει *in vsu frequenti, locus rarò conceditur.*

Cap. XXVI.

De Metro.

M*Etrum apud nos largè acceptum, aliquando significat ipsa in carmine omoioteleuta: nonnunquam ponitur pro omni oratione adstrictâ numeris; sic enim*

metrum,& prosam opponimus. Sed hîc pro omni mensurâ syllabæ, pedis, metri propriè dicti, & carminis vsurpo.

De Syllabâ.

Syllabarum quantitas septem modis agnoscitur. 1.Vocali. 2.Diphthongo. 3.Accentu. 4.Positione. 5.Deriuatione. 6.Præpositione. 7.Metaplasmo.

1. Vocalis & 2. Diphthongus.

Satis aparuit in grammaticâ, quæ syllaba longa aut breuis censeri debet, ex vocalibus, quas longas aut breues esse diximus: 1. *Poetæ tamẽ illa in* j. *desinentia licẽter corripiunt; quia influxu orationis accentus in propinquâ syllabâ eius longitudinẽ absorbet. At si syllaba accentu vllo grammatico, vel rhetorico afficiatur, non corripitur; vt,* mj moni- *υυ.*

2. V. *in fine anceps est : vt,* nv, trv*: at consonâ in eâdem voce monosyllabâ sequente, longa est; vt,* svr, pvr. *sic in dissyllabis, si accentum habeat: vt,* manúr, refúz *verbum : at accentus in priori, ultimam ancipitem relinquit; vt, in* réfvz *subst.* 3.*Vocalis, aut diphthongus, ante vocalem non corripitur necessariò ut apud Latinos. Sed contrà, vocalis longa, aut diphthongus, ante vocalem semper producitur, si in se accentum habeat, vt* denííng, diſpláied. 4.*Vocalis, aut Diphthongus per synalœpham licentiâ poeticâ nonnunquam intercipitur : sed frequentissimè intercidit* u, *in* tu *datiui & infinitiui signo; &* e, *in articulo* ðe, *tamen non semper. in* ðou *ante* art *diphthongus sæpe deficit.*

3. Accentus.

Omnis syllaba, accentum acutum habens aut circumflexum, longa est: idque maximè si syllaba dictionis prima non

non sit. Nam prima naturâ suâ breuis, accentum sæpe admittit, vt góing, dúing, áni, spírit, bŏdi, *quæ etiamsi ex vocali breues esse intelligantur, accentu tamen subinde communes fiunt vt in illo Choriambo* Lädi ladï.

2. *In trissyllabis etiam, acutus in breui ante liquidam, syllabam aliquando ancipitem facit, vt in* máladj, símoni, général, bénefit.

3. *Vocalis breuis in vltimâ, ante duplicem, aut etiam ante solam liquidam, accentu anceps fit. Vt* begín; distíl, defér, prolóng. *Idipsum etiam in monosyllabis accentu acutissimis fiet: vt*, áx, gúz, fél, sín, sóng, wár, zár. *Quam formam quædam etiam ante mutam sequuntur: vt*, búd *gemma*, bút *meta.*

4. *Omnis syllaba ante accentuatam breuis est: vt*, dezir, abrŏad, abándon, devíded, divínlj, bilíving, prevénted: *nisi obstet natura; vt, in* fŏrgóing, fŏrspéking; *aut positio; vt*, fŏrgótn, fŏgíving. *Sed hîc tantum valet accẽtus, vt in multis duplicatis alteram elidat, vt*, aténd, apíring, opŏzed, adréſed; *pro* atténd, appïring; oppózed, addreséd: *Sed vt consonam elidat vel non, poetæ in medio relinquitur.*

5. *Syllabæ quæ solis constant consonantibus, quia accentum nunquam recipiunt, breues iudicantor: vt*, sadl, trubl, moistn.

6. *Accentus Rhetoricus longas præcedentes sæpenumero corripit: vt*, If yi bi âl thïvz, what hŏp hav J? *vbi vocales naturâ longæ in* yï, bi, häv, *ratione accentuum* in âl, *&* J, *correptæ sunt.*

4. Positio.

In diuersis dictionibus positio sæpe valet vt apud Latinos: at, in eâdem dictione, accentus positioni præualet; ita

vt in trissyllabis, accentus in primâ sonorâ naturâ aut positione longâ, abbreuiet vtrasq; sequentes: vt, in Chéterton, Wimbldun. *Nec quisquam, qui Anglicè nouit, negare audebit* Ténterden stipl *esse carmen Adonicum. nam hic adeo violentus est accentus, vt etiam in diuersis dictionibus positionem auferat. Idipsum affirmabis, si Sussexios audias in* Wáerdoun fórrest. *Adeo clarus est accentus in primo trissyllabo, licet positione non eleuetur. Hic tamen cautelâ opus, nam si ad positionem* l. n. *vel* ng, *concurrat, media syllaba producitur: vt,* Sémpringam, Trúmpingtun, A'bington, Wímundam, Wílfulnes, *&c. Quod dixi apparebit exemplo.*

What if a däi, or a munth, or a yër: *hemistichiū est, duobus constans dactylis, & choriambo, nemo dubitat.* Sö it befel on a Péntekost dai. *Nec quisquam hic magnopere hæret, nisi quod particula* i *tardiùs sequi videtur ob positionem: at Metaplasmo occidentali* ivél *pro* bifél *nihil currit rotundius; nam positio illa in* kost, *nullo modo tempus retardat propter accentum in* Pen. *Positio aliàs valet ad Longitudinem: vt,* Gilzland, London, harvest.

5. Deriuatio.

Deriuatiua eandē cum primitiuis quantitatē plerumque sortiuntur: vt, dj, djing; dezjr, dezjred; profän, profänlj. *Excipiuntur illa, quæ à longis enata, vocalem naturâ longam corripiunt: vt, à* mjzer, mizerabl, mizeri: *Et anomala coniugationis primæ, quæ figuratiuum comutant: vt, à* rëd, red; *à* swët, swet; *à* wjt, writ; strjk, strik, &c. *His adde vnum tertiæ* dü, did. *Secundo excipiuntur illa à peregrinis deducta, quibus syllabarum quantitas naturâ, positione, aut accentu mutatur: vt à notoas,* tu nöt, *à magnifico,* tu magnifj, *à potens,* pötent, &c.

At

At impotent, omnipotent, *suam naturam sequuntur: quod etiam in alijs fortè pluribus obseruabis.*

6. Præpositio.

Præpositiones inseparabiles, a, bi, re, *etiam* un, dis, mis, *si positio sinat corripiuntur. Reliquarum omnium quantitas ex suis vocalibus satis intelligitur.*

7. Metaplasmus

Est, quum necessitatis, aut iucunditatis gratiâ, syllaba, aut dictio à formâ propriâ in aliam mutatur. Huc refer omnes antedictos dialectos præter communem. Et licet omnis Metaplasmus ad syllabarum quantitatem agnoscendã non sit vtilis: tamen quia plurimæ eius species hîc multùm possunt, eas omnes simul explicabimus.

[a] *Prothesis apponit caput id quod* [b] *Aphæresis (aufert:* Manc.

vt,[a] arīſt, emmūv: *pro* rīſt, mūv: *& eleganti imitatione Latinæ compositionis,* efraid, *pro* fraid. [b] venger. *pro* avënger.

[a] *Syncope de medio tollit, quod*[b] *Epenthesis infert.* Manc.
vt,[a] humbl s, whü ever, *pro* humblnes, *&* whüsoever; [b] errand *pro* ërand.

Aufert [a] *Apocope finem, quem dat* [b] *Paragoge.* Manc.
vt, What I be [a] bet for thj *Spens. pro* beter, [b] telen, *&* displëzen, *Chauser pro* tel, displëz.

Consonã vt[a]*Ecthlipsis, vocalẽ aufert*[b]*Synalœpha.*

Exempla.

[a]Fäm with abund ns mäketh a man thrjs blessed an happi: *pro* and happi.

[b] First,

[b] Firſt, let Simmerian darknes bi mi ȫnl' habitāſion. *pro* ȫnlj.

[a] *Syſtola longa rapit, breuiata* [b] *Diaſtola longat.*

vt, Sidn. untu ~~Cvpid~~ Kupid ðat buoi shal a pedante bi found: *vbi prima in* pedante, *à* παιδὸς *corripitur.*

[b] *Diaſtola* Τασις, Εκτασις, *ſiue extenſio dicitur. Exemplum reperies apud eundem Sidneium.*

Ðat bj a bodi it gȫz, ſins bj a bodi it iz.

vbi ex bodi *perichio, trochæum facit contra quàm eius natura pati poteſt, Rectiùs ille in ſpeculo Tuſcaniſmi.*

Al gallant virtvz, âl quallitiz of bodi and ſȫul.

Plus ſatis huiuſmodi exemplorum inuenies apud Staniburſtum, & alios.

Sins mj nȫz outpēking (gud Sir) yür lip-labor hindreth.

Neque enim verum eſt quod ſcribit quidam, Syllabarum regnum illis conceſſum, qui primi ſuo exemplo illarum quantitatem definirent: Syllabæ enim naturâ ſuâ; id eſt, cuiuſcunque linguæ idiömate, aut longæ ſunt, aut breues, aut indifferentes, vtcunque mali poetæ illarum quantitate abutuntur.

beim. *Syllaba de binis confecta, Synæreſis extat.*

Vſitatiſſimus eſt hic metaplaſmus in verbalibus paſſiuis in ed; *vt,* luv'd, *pro* luved, *& vbique alias; vt,* ev'rj, *pro* everj; whatſoever, okāzion, *triſſyllabis. Neque in vnâ tantùm dictione ſynæreſis eſt, ſed etiam in diuerſis: vt,* Is't not inuff? *pro* iz it not, *& in communi loquendi formulâ,* much gud du't yü, *pro* du it. *Sic* was't, for't, whüz dēr *pro* waz it, for it, whü iz dēr, &c.

Ani-

Διαίρεσις, siue διάλυσις.

Dicitur in binas separare Diæresis vnam. Mant.

Vt Sp. Wündes, kloudes, handes; *pro* wündz, kloudz, handz. *Huic cognata est.*

Τμῆσις, Διακοπή, siue Intercisio.

Dat Tmesin partes in binas dictio secta, *vt,* Mant.
Tu us ward, *pro* toward us.

Μετάθεσις.

Fit Meta ritè thesis, si transponas elementa. Verepæus

Vt, vouched sâf, *pro* vouchsâfed. *Spen.* Lôm whjl, *pro* whjlöm.

Ἀντίθεσις, melius Ἀντίστοιχον.

Est Antistœchon tibi litera si varietur.

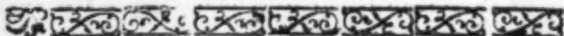
Spens. fön, ein, hond, lond, *pro* föz, eiz, hand, land. *hunc referre potes illa tertiæ personæ Indicatiui præsentis in* s, z, ez, *pro* eth; *vt* hï spëks, luvz, tëchez; *pro* spëketh, luveth, tëcheth. *In quibus non tantùm est Antistœchon sed & synæresis.*

Ista Metaplasmum communi nomine dicas.

Quæ dixi de quantitate syllabarum, ita abhorrere videbuntur ab auribus illorum qui ad Latinam prosodiam assueuerunt, vt mihi nunquam satis cauisse, illos satis admouisse possim. Sed si syllaba breuis vnius temporis concedatur, longa duorum; ego veritatem appello iudicem, auresque musicorum testes: his causam omnem permitto. Ipsos autem, qui me iudicio postulauerint, adhortor, vt meminerint quàm multa Latini à Græcis discesserunt Atque, vt mittam significationem, genus, syntaxin alicubi; in prosodia toto cælo aberrarunt. ωmega vix productam in ambo; & ego, & Noster Apollo vera. Sed quia de his paulò fusiùs dicendum est postea, in presens missa facio.

Pedes, quibus Anglica poesis vtitur, sunt dissyllabi tres; spondeus - -, trocheus - υ, iambus, υ -. Trissyllabi quinque; tribrachus υ υ υ, molossus - - -, dactylus - υ υ, anapæstus υ υ -, amphimacrus - υ -. Tetra sylla-

hos tantum duos animaduerti : quorum vnus est paon quartus υυυ-, alter choriambus -- υ υ --

Cap. XXVII.

Carmen Rythmicum.

IN carminum generibus, nihil nostris intentatum relinquitur: res tamen meliùs successit illis qui rythmo poesin scripserunt, quàm qui numeris Latinorum. Et quamuis eò acriter docti contenderint, vt Græcorum & Latinorum numeros assequerentur; euentus tamen optatis non respondit. Et quia, dum portum capesso huic scopulo quasi fato quodam oratio nostra illisa est, remis arbitror & velis certandum, ne afflicta penitus & fracta sit. Sed ne saxo detrusa fluctuet, anchoram inprimis hanc sacram demitto. Omni sermoni suum esse ἴδιωμα quo non inflexione, aut ratione solâ syntaxeos ab alio differt, sed sono etiam, accentu, et totâ prosodiâ. Hoc ex superiori capite in nostro satis apparuit. Secundò, vniuscuiusq; sermonis regulas, ex suo idiomate natas, nec debere, nec posse alterius idiomata coercere. Sic enim non essent amplius ἰδιώματα, sed communes vtriusque affectiones. Et ipsius logonomiæ ratio vniuersa hoc postulat, vt de singulis linguis regulæ propriæ de inflexione, de Syntaxi, de vniversâ prosodiâ assignentur. Et ne longius abeam; lingua Græca, & Latina (licèt inde magnâ ex parte deducta) non easdem habent de prosodiâ regulas. Exempla. Vocales α, ι, υ, ο, & diphthongi αι, οι, pro carminis ratione, ante vocalem, aut diphthongum eliduntur, aut non. Vocalis breuis ante solam liquidam non raro producitur: vt, Ἄρες Ἄρες βροτολοιγέ. Vocalis dictionis sequentis ali-

quan-

quando eliditur ab alterâ præcedenti. Vocales longæ aut diphthongi indifferentes sunt aliis sequentibus. Quarum quidem regularum nulla est, quæ in Latinâ prosodiâ vim suam obtinet; vt nihil de immensâ illâ Græcorum licentiâ dicam, qui pro carminis necessitate vocales longas corripiunt, aut breues producunt. Atque vt Latinam prolem, hoc est linguam Hispanicam, Italicam, Gallicam, perlustres animo; quid tandem causæ erit cur Latini carminis prosodiam non sequuntur? Vimus. *Fieri potest, vt quemadmodum nos, sic et illi Latinos numeros tentarunt; sed re infectâ solummodo tentarunt: neque enim apud illos illustre aliquod poema est, Latinæ poeseos numeros sequutum. Quæ res obstitit?* Vimus. *Quin etiam si Græcum elegium cum Latino conferas, inuenies illa Theognidis, Solonis, Tyrtæi, aliorumque cum Catulli, Tibulli, & maximè Ouidij numeris, Ennium cum Virgilio. Quæ dixi huc omnia redeunt; Non esse adstringendam prosodiam nostram, Græcorum aut Latinorum regulis, sed nostrâ tantùm virgulâ, nostram prosodiam metiendam. Nec tamen barbarismi notam propterea linguæ Anglicæ inustam putes, quòd numeros Latinos non sectemur. Cedo enim, quot linguæ sic versus componunt? anne omnes barbaræ? anne omnes sordent præ vnâ Græcâ aut Latinâ? Certe si Hebraica lingua sit omnium prima, erit etiam longè optima; vtpote quæ Adamo indulta cælitus: vterum tamen profetarum Poetica, Latinorum versuum regulis alligata non est: sic enim penitus ignota non esset. Recentiores magistri barbariei inuidiam nil timentes, triplici rythmorum genere contenti sunt. Et quoniam experientia optima est cuiusque rei magistra, exemplis agemus.*

Rob. Bella. Gram. He. part. 4. c.

Iz it onorabl for a man, a nesessiti försing,
Fâlslj tü forsäk öld frindz and stik tu a nv kum?

Quid quæso hic ornati est? Vbi numerus, quo versus à vulgata syntaxi differt? Certè licet ea quantitatis ratio obseruetur in voce onorabl, *quam Latina prosodia requirit: tamen hoc fœdissimum est in eâ vitium, quòd (contra quem accentus nostri ratio postulat) prima syllaba corripitur: reliquæ omnes apud nos breues, producuntur. Alter versus hoc habet incongrui (quod in carmine Latino ferendū non est) in verba integra, integros exire pedes; vt, Tityrus egit capras læto gramine pastas. Hoc autē apud nos ideo fieri necesse est propter frequētes voces monosyllabas.*

Nihil ergo est quod affert eruditus Campianus vbi hanc litem mouet, ideo miserabiliter succeßisse nostris heroicis ob defectum dactyli; nam & polysyllaba (inquit) grauia sunt, et monosyllaba ad libendum inepta; hoc est, etiam grauia. Sed impediunt illa duo maximè quæ dixi; Accentus, Latinis regulis de quantitate, plerumque contrarius, & pes in singula verba exiens. Quòd si in grauißimum carminis genus Heroicum, numerus noster non venit propter grauitatem: multò minùs lyricis conueniet; in quibus trochæus, & iambus, & pedes citißimi dominātur. Sed non adhæret sermoni nostro calumnia tarditatis; cui affatim omne numeri genus inest; quem omnis lepos, omnes facundiæ Veneres, certatim adornant. Sic igitur censeo, Iniquißimè agi cum nostris vocibus, si ad Latini sermonis trutinam expendantur, proinde Latinorum carminum genera ad nostram poesin esse ineptißima; sed retinendum potiùs esse carmen quod huc vsque rythmicum appellatur: in quo omnis numeri decor est, etiam & ipsißimi Latini pedes; non tamen ex ijsdem regulis, sed nostro canone, qui solus ad nostrum vsum accommodatus est, hoc est ex accentu æstimati. Et ne procul discedam, afferam ipsius Campiani carmina Obseruationum, cap. 4. quæ si fiant

ho-

homoioteleuta, nihil à vulgatissimis cuiusuis poetæ differre videbuntur.

Tel ðem, ðat piti or perversli skorn
Pür Inglish poesi, az ðe släv tu rjm;
Yü ar ðöz lofti numberz { ðat revjv *Camp.*
{ which adorn *Rythm.*
Trjumfs of prinsez, and { stern tragedjz; *Camp.*
{ ðeir happi tjm; *Rythm.*
And lërn hensfürth t'attend ðöz happi sprjts
Wüz bounding fvri, heiħt, & waiħt { afekts. *Camp.*
{ deljts. *Rythm.*
Asist ðeir läborz, and sit klös tu ðem,
Never tu part awai til for dezart,
Ðeir brouz with grën Apolöz baiz { ar hid, *C.*
{ yi hem, *R.*
Whü first tauħt numerus aksents praiz'd bj art:
Hi'l turn hiz glörj from ðe sunni kljmz,
Ðe } north-bred wits alön tu { patronjz. *C.*
Tu } { sing in rjmz. *R.*

Numeros eosdem vides, eosdem pedes. At odiosa sunt (inquis) perpetua homoioteleuta: minuunt enim sermonis maiestatem; & in scenâ maximè, vbi seuera tragœdia intumescit. Huic autem malo satis consultum est à nostris poetis, vbi manente numero neglectus est rythmus; nisi quod ad stilum tragicum molliendum, in fine longioris sermonis sonus similis reperitur. Fateor, licenter nimium fabularum scriptores abusos esse numeris, in comœdiâ sæpius neglexisse: quod quidem poetæ magis existimo indecorum, quàm si actores in scenam sine togâ, sine pallio produceret. Et quia hic honos vbique est habitus poesi nostræ vt in similes sonos exeat: licebit poetæ eos non negligere quidem; sed ita temperare, vt scriptoris industria laudem,

& carminis iucunditas gratiam inueniat, Exemplo potest esse illud Spenceri Eglogâ 8.

Yi wāstful wudz bër witnes of mj wö,
Wherin mj plaints did oftntjmz resound;
Yi kāreles burdz ar privi tu mj krjz,
Which in yür songz wër wunt tu māka part:
Ðou plëzant spring hast luld mï oft a slïp,
Whüz strëmz mj trikling tërz did oft augment.
Rezort of pïpl duth mj grïfs augment:
Ðe wâled tounz du wurk mj grëter wo:
Ðe forest wjd iz fiter tu resound
Ðe holöu eko of mj kärful krjz, &c.

Multa alia possunt esse temperamenta rythmi, ne stomachum moueat, aut fatiget aures: quæ fabularum scriptor pro suâ industriâ aut inueniat, aut inuenta imitetur. Sed vtcunque se euentus dabit, vtraque poesis mihi plurimùm debebit, qui in vocum orthografiâ tam facilem straui viam ad species Metaplasmi, in omni carminis genere tam necessarij

Venio igitur ad carminum genera, rythmica primùm, deinde illa quæ Latinam industriam imitantur. Dixi pedem cuiusq; carminis mensuram, & hinc nostris metrum dici. Carminum autem genera logonomi præcipuè tria numerârunt. Scenicum Epicum, Melicum · quibus promiscuum adijcio; quod Epigrammata habet, Dialogos, Elegia, Epitafia, Epistolas, &c. Quæ tamen omnia ad prima eatenus reducuntur, quatenus aut vno carminis genere constant, aut misto. Scenicum, & Epicum, vno fere carminis genere contenta sunt: illud est vt plurimùm pentametrum. Spenceri tamen Epicum, siue Heroicum, nonum quemque versum habet hexametrum; ad grauitatem, & quandam stationis firmitudinem. In scenico, poetæ malè negli-

negligunt ὁμοιοτέλευτα, *quæ in Epico continua ſunt. Sic tamen vt aliquando duos quoſque verſus ligent; aliquando quaternos: tum primus tertio, ſecundus quarto ſæpiùs reſpondet. Si ſex ſint carmina in vno ſyſtemate, hoc Itali, & inde nos ſtanzam appellamus: ſic reſpondent quatuor primi, vt ante dictum eſt, duo vltimi gemelli ſunt. Nonnullis ſeptem vnum efficiunt ſyſtema, ſic vt primus verſus tertio, ſecundus quarto, & quinto adſonet; duobus vltimis conſpirantibus. Sed quia in pentametris hæc frequens ſonorum colliſio, mollior eſt quam quo res graues enarrentur; ſyſtemata, octo verſibus ſic componunt, vt primus cum tertio, ſecundus cum quinto, quartus cum ſexto cohereat, duobus vltimis in fine concurrentibus. Spenſeri modos, à figurarum exemplis quas* εἰκόνα *appello, facillimè addiſces. Melicum carmen miſtum eſt ex duobus, & vltra pluribus fortaſſe ad ſex vſque carminum genera; quorum menſura eſt a monometris, vſque ad octonarios nunquam vlteriùs. Hæc etiam carmina, aut catalectica eſſe poſſunt, aut acatalectica. Exemplum eſto Ben Iohnſoni ode* 14.

ἑξάκωλος, δεκάστροφος.

Nou ðat ðe herth iz kround with ſmjling fjcs,
And ſum du drink, and ſum du dâns,
Sum ring,
Sum ſing,
And âl du ſtrjv t'advâns.
Ðe mvzik hjer:
Whĕrfŏr shüld J
Stand ſilent bj?
Whü not ðe lĕſt
Both luv ðe kauz, and autorz of ðe fĕſt.

His vides, vltra pentametrum, nullum verſum produci:

etiam

etiam & illud obseruare poteris, nullum ferè pedem, in illis omnibus quæ huc vsque commemorauimus reperiri, præter dissyllabum. Reperiuntur tamen alicubi & alij pedes & versus etiam octonarij; vt, in illo perbello cantico Tho. Campiani [illegible]*: cuius mensuram vt rectiùs agnoscas, exhibeo cum notis.*

What if a dai, or a munth, or a yër, kroun ðj
Kan not a chauns of a njħt, or an ouer, kros ðj

dezjrz with a thouzand wisht kontentingz?
deljts with a thouzand sad tormentingz:

Fortvn, onnor, beuti, yvth, är but blossumz dijng:
Wanton plëzvr, dööing luv, är but shaddöuz fljing

Æl our ȝoiz är but toiz, jdl thouħts dësëving.
Nön hath pouer of an ouer, in ðeir lįvz biëving.

Primi duo versus sunt octonarij: quorũ tamen longitudo frequentibus dactylis primo, secundo, quarto, quinto; et tertio choriambo cõpensatur. Sequentes duo senarij sunt quibus tertius pes molossus est, reliqui spondei. Vltimi, duobus constant dimetris catalecticis, & trimetro acatalectico. Et licèt hæ melicorum mensuræ canticis quidem aptissimæ sint; Heroica tamen ad Latinũ exemplar composita

posita, & alia Epica, periti musici Birdus, aliique plures, melodijs illustrarunt; quemadmodum psalmorum parafrasin Nathan Chytraus.

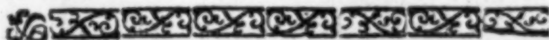
Carminum genus quod promiscuum dixi, ad duo priora Epicū, & Scenicū, proximè accedit: quia fermè vnius sunt generis, aliquando etiam duorum: mensura tamen alia est atque alia. Namque nonnulla dimetra sunt, & inde vsque ad hexametra. Heptametrum prioris ætatis metafrastis Faiero, Goldingo, aliisq; in vsu erat: recentioribus rarò solum est, sed in materiâ tristiori cum hexametro nonnunquam miscetur, in elegos. Exemplum.

Hï ðat hiz mirth hath lost; whüz kumfort iz dismaid,
Whüz hőp iz vain, whüz faith iz skorn'd, whüz trust iz âl bitraid
If hï häv held ðem dier, and kanot sës tu mõn;
Let him kum täk hiz pläz bj mï, hï shal not rv alõn.

Aliæ sunt carminum elegiacorū mensuræ; maximè pentametrum: sed in dicôlis aliquibus, carminū inæqualitas eleuat materiæ grauitatē; vt, inter illa Dauisoni, pag. 200.

O faithles world! and ðj möst faithles part,
a wumanz hart!

In summâ, ita lasciuiunt poetæ nostri in carminū generibus, in rythmis, & vtriusq; mixturis, vt nihil ferè excogitari possit, cuius exempla apud illos abundè non reperies.

Cap. XXVIII.

De Carminibus ad numeros Latinorum poetarum compositis.

E*Xpediam igitur illa carminum genera, quæ Latina exempla sequuta sunt. De ipsis numeris quid censen-*

dum supra diximus: itaque satis erit nuda exempla proposuisse. Heroicis 4. primos libros Æneidos Virgilij transtulit Stanihurstus, ad sensum quodammodo, & subdolo consilio si aperirem: sed quia priuato non est opus. Ita tamen inconcinnè concatenantur numeri, vt risum captâsse videatur, potiùs quam poetam vertisse.

Ꝺat in öld sëzn with rïdz Otn harmoni whistled
Mj rvral sonnet; from forrest flitted, I forsed.
Ðë sulking swinker ðë soil ðoħ kraggi tu sünder.

Nec melioris monetæ sunt illa quæ postea sequuntur elegiaca, quibus bis & vigesies reddit.

Qua ratis egit iter, iuncto boue plaustra trahũtur;
Postquam tristis hyems frigore vinxit aquas.

Whër ships saild, ðe wagonz är nou draun strongli
Bj rezn of ðe river knit with a frosti soder. (with oxn:

At diuino Sidneij ingenio, & dicendi copiæ sic omnia fluunt, vt Latinos ingenio superâsse dixeris, æquâsse facundiâ, Testis sit Echo, Arcad. lib. 2. c. 29. (*Echo*, pës.

Fair roks, gudli riverz, swït wuds, when shâl I si pës?
Pës? whu debarz mj tung? whu iz it ðat kumz mi so

His paria sunt elegiaca Arcadiæ lib. 3 c. 1. (nj? *Echo*, J.

Untu a kaitjv wrech, whüm long afflikſion höldeth,
And nou fulli bilïvz help tu bi qujt perished,
Graunt yit, graunt yit a lük, tu ðe last monvment of
Oyu (alas so I fjnd) kauz of hiz onli rvjn! (hiz anguish

Arcad. lib. 1. c. 19. spem suam sapphicis alloquitur.

If min eiz kan serv tu du harti ërand,
Or min eiz languaʒ shï du hap tu ʒuʒ of,
So ðat eiz messäʒ bi of hir resëued,
Höp wi du liv yit, &c.

Phaleuciorum, quæ ineptè ἐνδεκασύλλαβα *nominant (nam & sapphica sunt vndecim syllabarum) exemplum habes*

inter illa Dauisoni,p.123.

Wizdum warnz mi tu shun ðat ōns J sōuȝt for,
And in tjm tu retjr mi hasti fūtsteps,&c.

Quin etiam ad exempla Latinorum poetarum, omnia fere Lyricorum genera reperies in illâ Psalmorum Dauidicorum Metaphrasi, quæ à Philippo Sidneio incœpta,ab alijs ad vmbilicum perducta est. Etiam præter hæc quæ diximus carminum genera, habes & alia octo apud Campianum, libello antè citato:nos mensuram quâ singula descripsit dabimus, & versus quot satis erunt in exempla. Primùm autem monendus est lector, versus nostros, quinque tantùm pedibus constantes, ijsque fere dissyllabis, propter sermonis nostri grauitatem, Latinorum senarios æquare. Grauitatis autem siue tarditatis nostræ causam ponunt in frequentibus monosyllabis: Ego potiùs in frequenti Consonantium concursu. Namque, vt apud Latinos syllabæ ab vnâ tantùm consonâ cum vocali fiunt, aut duabus, rariùs à tribus; vt, Vltima linea rerum mors: *sic in nostro sermone sonoro & masculo, cum vnâ vocali tres, quatuor, quinque, aut etiam sex consonātes reperias. Vt,* mōr, stōr, strong thirst, stormez, strength strengths.

Primum Campianicorū carminū est ex puris iambis: vt,

Ðe mōr sekvr, ðe mōr, ðe strōk wi fil
Of unprevented harmz: So glūmi stormz
A pier ðe sterner, if ðe dai bi klier.

Iambicus autem mistus recipit pro iambo; in loco primo, secundo, & quarto; tribrachum, spondæū, aut dactylū, rarò anapæstum, idq; secundo, aut quarto loco. exemplum antè attuli. Tel ðem ðat pitti or perversli skorn,&c. *Reperitur autem aliquando etiam tertio loco tribrachus: vt,*

Sum träd in Barbari, sum in Turki träd. *Item;*
Men ðat du fâl tu mizerj, quikli fâl.

aliquando in quinto: vt,

Renoun'd in ev'ri art ðër livz not ani.

Etiam & in primo loco trochæum admittit, modò in secundo spondeus, dactylus, aut tribrachus consequatur.

Exemplum. – υ, *cum.* – –

Az ðe fair sun ðe ljħtsum hëvn adornz.

Exemplum. – υ, *cum* – υ υ

Nōbl, ingenius, and diskrïtli wjz.

Exemplum. – υ, *cum* υ υ υ

Bëuti tu ʒelosi bringz ʒoi, sorro, fër,

Hæ sunt ergo mensuræ versus iambici.

– –	– –		– –	
– υ	υ υ –		υ υ –	
– υ υ	– υ υ		– – υ υ	
υ υ υ	υ υ υ	υ υ υ	υ υ υ	υ υ υ
υ –	υ –	υ –	υ –	υ –

Vbi velim æquus lector animaduertat, quot loci conceduntur tribracho, dactylo, anapæsto, pedibus sermoni nostro (si qui alij) ineptissimis. Et tamen vel sic (vt antè ostendimus) nihil deest ad vsitatissimum versum præter homoioteleuta.

Secundum carminis genus est dimetrum iambicum, duobus constans pedibus: quorum primus spondæus esse potest, trochæus etiam, aut iambus; secundus, amphimacrus, aut pæon quartus. Exempla.

Räving war bigot
In ðe thirsti sandz
Of ðe Libian jlz,
&c.

Nëver of ði praiz
Bï tü prödigâl:
Hï ðat praizeth âl,
Kan praiz trvli nōn.

Tertium genus est Trochaicum pentametrum, constans tro-

trocheo, spondæo, aut iambo; & quatuor deinde trochæis. Epigrammatibus commodum.

Wha ðoħ Harri bragz?let him bi nōbl;
Nōbl Harri hath not hâlf a nōbl.

Quartum genus est Elegiacum dicôlon; vbi primus versus est iambicus mistus pentameter quem antè dedimus: alter constat duobus dimetris: quorum prior recipit in primo loco trochæum, aut spondæum; secundo amfimacrum. Secundus dimeter trochæum solùm priori loco admittit; posteriori dactylum, aut amfimacrum, quia vltima cuiusque versus syllaba communis habetur. Elegis aptum est, & epigrammatibus: vt,

Konstant tu nōn, but ëver fâls tu mï:
Traitor stil tu luv, thruħ ði faint dezjrz.
Not hōp of pitti nou, nor vain redres,
Turnz mj grïf tu tërz, and reuv'd laments, &c.

Exemplum epigrammaticum.

A wjz man wäri livz, yit mōst sekvr;
Sorrōuz müv not him grëtli, nor deljts:
Fortvn and dëth hi skorning, onli mäks
Ð'ërth hiz sōber In; but stil hëvn his hōm.

Quintum genus est Anacreontæum duobus constans pedibus, qui aut trochæi esse possunt, aut spondæi indifferenter: vt,

Follōu, follōu
Ðoħ with mischïf
Arm'd; ljk whirlwjnd
Nou shï fljz ði.
Til dëth, faint not
Ðen, but follōu.
Küld J kach ðat

Nimbl traitor
Skornful Laura;
Sün ðen wüld J
Sïk avengment.
What's ð'avengment?
Prosträt lōu, tu
Beg for mersj.

Quæ sequuntur tria genera, canticis sunt aptiora: si

modò (quod in omnibus melodijs cogitari debet) syllabæ longæ longioribus notis aptentur, breues breuioribus.

Horum generum primum respondet Sapphicis; quorum tres primi versus trochaici sunt ante-dicti, nisi quod primus pes semper est spondæus: quartus versus ex tribus est trochæis: vt;

Faiths pvr shild ðe Kristian Diana,
Inglandz glöri, kroun'd with auful onnor;
Liv long with triumfs, tu bles ði pipl,
At ði sjt triumfing.

Secundum genus est tricôlon tetrastrofon, etenim primus quisque versus est dimeter antè dictus, nisi quod primus pes spondæus tantùm est aut trochæus: duo sequentes sunt trochaici tetrametri, qui primo loco spondæum admittere possunt, aut trochæum, tribus trochæis sequentibus: quartus est trochaicus dimeter; vt,

Röz-chikt Laura, kum,
Sing ðou smüðli, with ði beutiz
Sjlent müzik, eiðer öðer
Switli gräsing.

Tertium genus est tricôlon pentastrofon, priori contrarium: primus enim versus est dimeter trochaicus: tres sequentes sunt trochaici tetrametri: quintus dimeter iambicus; constans spondeo, aut trochæo, & amphimacro: vt,

ʒust bigjler,
Kjndest luv, yit önli chastest;
Roiâl in ði smüð denjâlz;
Frouning, or demvrli smjling,
Stil mj möst deljt.

FINIS.

Ad Lectorem Παραίνεσις.

EX ſacro Crucis titulo immutabili, Hebraicè, Græcè, & Latinè ſcripto; ſacratæ ſunt hæ linguæ ad Ieſum Nazarenum Regem Iudæorum promulgandum. Hoc vt in Hebraicâ linguâ factum eſt per Scripturas Profetarũ, licèt nulli genti Pilati temporibus vulgò in vſu fuerit: ſic etiam in Latinâ linguâ fit, & indies fiet, donec filij Dei per multas gentes ſparſi, linguarum beneficio in vnum cogantur. Atq; ideo Sacro-ſanctus ille Chriſti ſpiritus, qui doctorum Chriſtianorũ cœtum vniuerſum regit, per vnam linguam Latinam, nulli genti vulgarem, ideoq; mutationibus non obnoxiam, tantam hodie linguarum peritiam induxit quanta retro-actis ſeculis nunquam contigit. Et ſane huiuſce rei cauſâ, tribus his linguis habendus eſt ille honos, in cuius ſocietatẽ nulla alia venire poſſit. At verò poſtquam ab his diſceſſeris, primas linguæ Anglicæ deferre neceſſe eſt. Nam ſi (quæ homini Chriſtiano prima cura eſſe debet) Diuinorum oraculorum cognitio quæratur; tantâ felicitate, tantâ facilitate ex Hebraico & Græco contextu in linguã Anglicam vertuntur: vt millies meliùs (Tindalij verba ſunt) Anglicè, quàm Latinè exprimantur, nec vllâ opus erit circuitione, vbi verbũ verbo eleganter, et plenè reſpondet. Hinc factum eſt, vt aliquot ſeculis ante Lutherum (poſt quẽ omnis fere Europa ſacros codices ſuo idiomate legeret) ſacra Scriptura Anglicè verteretur. Extat adhuc Wikleſi verſio Bibliorum circa annum 1370. Extant Euangelia cum gloſſarijs Eadfridi epiſcopi Lindeſarnenſis circa annum 700. Hac de cauſâ etiam plurimi ſcriptores Theologi quamuis linguæ Latinæ ſcientiſſimi, Anglicè tamen ſcribere maluerũt; quia ſic animi ſenſa optimè exprimere, ſic rerum ipſarum veritatem proximè attingere ſe poſſe iudicabant. Mitto hic reges, principes, populos, linguæ Anglicæ ſubſidio ad fidem Chriſti conuerſos; Sebertum, Edwinum, alioſq; Saxonum reges ab Ethelberto: Guthurnũ ab Ælfrido: Knutum etiam glorioſum illum Daniæ regem, & eius exemplo gentem vniuerſam: totam Batauiam edoctam à Willebrodo: Weſtfalos à duobus Ewaldis: Haſſos, & Thuringos à Winfrido. Illa potiùs recordor quæ præſens hominum vſus, & ætas laudat. Itaq; ſi ab argumentis ſacris ad alias artes animum conuerteris, nihil eſt in Phyſicis, nihil in Mathematicis quod deſideres. Hiſtorias autem omnium gentium,

Præ Obe ſtiar nis.

autem omnium gentium, aut scriptorum, aut metafrastarum industriâ effecimus nostras.

Quanta autem nox sit apud mediæ ætatis scriptores, nemo dubitat: quæ tamen linguâ Anglicæ peritiâ, fit ipsâ luce clarior. Quod quidē melius intelliges, quando præclustris viri Henrici Spelmani (qui equestrem dignitatem variâ eruditione, & inprimis magnâ antiquitatis notitiâ cumulauit) Glossarium, quod iam sub prælo est, in lucem prodierit. Unde non immeritò Conradus Gesnerus, linguæ Anglicæ cognitionem, ad veteris Saxonicæ & Germanicæ linguæ origines explicandas, ad significationes, & Orthografiam, plurimum momēti allaturam indicauit. Atq; vt nihil desit in nostra linguâ, quod animū discendi cupidū possit allicere; laudatos poetas ferè omnes transtulimus: ipsiq; etiam alia poemata edidimus, quæ si ipsi laudatissimi poetæ viuerent admirentur. Vnum (inquis) occurrit incommodum, asperitas quædam elationis, seu pronunciandi difficultas. Sed leuiculum hoc est impedimentum, & quod ignauos tantùm deterreat. Etenim si has quinque voculas, What think ðe chözn gugez? *Quid censent electi iudices? rectè protuleris: omnem loquendi difficultatem superasti. Tum demum ea est linguæ Anglicæ facilitas, vt omnem Numerorum, Casuum, Modorum, Temporum, Personarum differentiam pauculis articulis siue signis adiectis facilè explices. Hæc erit igitur facillima discendi ratio, vt ex institutione nostrâ primò legere perfectè discas, collatâ nostrâ Orthographiâ cū illâ qua auctores adhuc impressi sunt. Post Declinationum, & Coniugationum formulas disce, ea est duorum dierum opella. Tertiò Comparationem, & maximè anomalam. Et si te solo duce malites, auxilia habeas Lexica, Thomæ Thomasii Anglico-Latinum, & Iohannis Minshæi Etymologicum; aut vno volumine Rideri Anglico-Latinum & Latino Anglicum: ita siue nostra transferre velis, siue in nostra, labor erit perexiguus. Fateor Lexicographos voces fictitias colligere, aut etiam cudere; verè Anglicas negligere, aut etiam ignorare: nostras inter artifices, & rusticos audies; potius quàm apud Scriptores inuenias. Interea verò dum resipuerint; præsentibus vtere bonis, & spera meliora. Et si comitem Anglicè loquentem asciueris, quocum quotidie sermones seras, miraberis tot tibi occurrere vocabula, iam antea ex fonte nota in Germaniâ, Galliâ, & antiquâ Româ. Tu (Lector) monitis meis obtempera, & à me salue.*

FINIS.

ik

t:
e-
m
n-
de
ad
fi-
q;
re;
li-
is)
f-
m
&
f-
ut
m
lec
ge-
d-
r-
&
a,
le-
glis
zu-
ve-
&
um
em
ra-
na-
ra,